

**STAROSTWO POWIATOWE
W ŚWIDWINIE**

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA
POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO
Na lata 2016 -2019
z perspektywą na lata 2020 - 2023**

**OPRACOWANIE:
ZESPÓŁ
ZAKŁADU TECHNICZNYCH USŁUG
KOMUNALNYCH
NARODOWEJ FUNDACJI OCHRONY
ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE**

**DR INŻ. RYSZARD MILUNIEC
MGR DAGOBERT MILUNIEC
MAREK KRUCZYŃSKI**

SZCZECIN, STYCZEŃ 2016

1. SPIS TREŚCI

1. SPIS TREŚCI.....	3
2. WYKAZ SKRÓTÓW.....	3
3. WSTĘP.....	5
3.1. PODSTAWA PRAWNA.....	5
3.2. CEL PRZYGOTOWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU.....	5
3.3. OKRES OBJĘTY OPRACOWANIEM.....	5
3.4. METODYKA I ZAKRES OPRACOWANIA, DOKUMENTY STRATEGICZNE KRAJU, WOJEWÓDZTWA I POWIATU.....	6
4. STRESZCZENIE.....	16
5. OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	18
5.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza.....	18
5.2. Zagrożenia hałasem.....	30
5.3. Pola elektromagnetyczne (PEM).....	34
5.4. Gospodarowanie wodami.....	37
5.5. Gospodarka wodno - ściekowa.....	52
5.6. Zasoby geologiczne.....	59
5.7. Gleby.....	63
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	66
5.9. Zasoby przyrodnicze.....	74
5.10. Zapobieganie poważnym awariom.....	89
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.....	92
6.1. Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska.....	93
6.2. Harmonogram rzeczowo - finansowy.....	106
6.2.1. Zadania własne.....	106
6.2.2. Zadania monitorowane.....	109
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	120
7.1. Współpraca z interesariuszami.....	144
7.2. Opracowanie treści POŚ.....	144
7.3. Zarządzanie i monitoring realizacji programu.....	145
7.4. Okresowa sprawozdawczość, ewaluacja oraz aktualizacja programu.....	147
8. SPIS TABEL.....	151
9. SPIS MAP.....	152
10. SPIS WYKRESÓW.....	152
11. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW.....	152
12. ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	152

2. WYKAZ SKRÓTÓW:

ANR - Agencja Nieruchomości Rolnych

ARiMR - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

bd. – brak danych

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

BZT₅ - Biochemiczne Zapotrzebowanie Tlenu

ChZT - Chemiczne Zapotrzebowanie Tlenu

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

RW DOiPZ – Region Wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego

GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

DW - Droga Wojewódzka

GIOŚ/ WIOŚ - Główny/ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS/WUS – Główny/Wojewódzki Urząd Statystyczny

IUCN - Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (ang. International Union for Conservation of Nature)

JCW/JCWPd - Jednolite Części Wód /Jednolite Części Wód Podziemnych

JST- Jednostka Samorządu Terytorialnego
Kpgo - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KP PSP - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
KPZL - Krajowy Program Zwiększania Lesistości
LZO - Lotne związki organiczne
MPGO - Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami
MŚ - Ministerstwo Środowiska
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OECD - Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OSChR - Okręgowa Stacja Chemiczno Rolnicza
OSO - Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
OSN - Obszar Szczególnie Narażony
OWO - Ogólny Węgiel Organiczny
OZE - Odnawialne Źródła Energii
PCB - Polichlorowanebifenyle
PEM - Promieniowanie elektromagnetyczne
PEP - Polityka Ekologiczna Państwa
PGW - Plan Gospodarowania Wodami
PIG - Państwowy Instytut Geologiczny
PKB - Produkt Krajowy Brutto
PMŚ - Państwowy Monitoring Środowiska
POiŚ - Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko
POŚ - Program Ochrony Środowiska
PROW - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSSE - Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna
PSP - Powiatowa Straż Pożarna
PSZOK - Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
PZW - Polski Związek Wędkarski
RDLP - Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW - Ramowa Dyrektywa Wodna
RGO - Region Gospodarki Odpadami
RLM - Równoważna liczba mieszkańców
RPOWZ - Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego
RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOO - Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk
SWOT - strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia)
UE - Unia Europejska
UG/UMiG - Urząd Gminy/Miasta i Gminy
WBDA - Wojewódzka Baza Wyróbów Azbestowych
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WSO - Wojewódzki System Odpadowy
WWA - Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZODR - Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZWIK - Zakład Wodociągów i Kanalizacji
ZZMiUW - Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

3. WSTĘP

3.1. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu świdwińskiego na lata 2016-2019 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2020-2023” (POŚ) jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.), który nakłada na samorząd powiatu obowiązek sporządzenia programu ochrony środowiska. Po zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa program uchwalany jest przez Radę Powiatu. POŚ jest zgodny z Wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska oraz ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 1649) o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Strategią Rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014 - 2022 z perspektywą na lata 2023 - 2027 i przenosi cele zawarte w tym programie na poziom powiatu. Jednocześnie program uwzględnia problemy ekologiczne występujące w powiecie.

3.2. CEL PRZYGOTOWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU

Celem przygotowania programu jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jego istotą jest skoordynowanie z administracją rządową, samorządową oraz przedsiębiorcami i społeczeństwem działań, zaplanowanych w programie. Wszystkie ww. grupy powinny współpracować zarówno w zakresie tworzenia jak i sukcesywnego wdrażania programu. W tym celu ważne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia programu, a następnie jego realizacji i wdrażania. Ponadto POŚ ma za zadanie wyznaczanie ram dla późniejszych przedsięwzięć, realizowanych w ramach programów sektorowych powiatu. Kolejnym celem jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych na działania wskazane w programie oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków przez jednostki samorządowe na realizację określonych zadań środowiskowych. POŚ ma także na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w powiecie oraz ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

Przy opracowaniu POŚ uwzględniono również wszystkie, związane z tematyką programu, dokumenty strategiczne, polityki oraz przepisy prawne i wytyczne (w zakresie sporządzania programów ochrony środowiska).

Zatem celem opracowania POŚ jest przede wszystkim:

- weryfikacja priorytetów ekologicznych,
- weryfikacja długookresowych celów ekologicznych i kierunków działań,
- opracowanie planu operacyjnego na lata 2016 - 2019.

3.3. OKRES OBJĘTY OPRACOWANIEM

Okres objęty POŚ to lata 2016 - 2019 z perspektywą na lata 2020 - 2023. Okres obowiązywania niniejszego POŚ został podzielony na:

- okres operacyjny (lata 2016 - 2019) zdefiniowany poprzez cele krótkoterminowe i konieczne do podjęcia konkretnych działań,
- okres perspektywiczny (lata 2020 - 2023), który został określony jako jeden cel długoterminowy dla każdego z priorytetów ochrony środowiska w powiecie świdwińskim.

3.4. METODYKA I ZAKRES OPRACOWANIA, DOKUMENTY STRATEGICZNE KRAJU, WOJEWÓDZTWA I POWIATU

Aktualny stan środowiska jest opisywany w programie na podstawie dostępnych danych z lat 2011 i 2014. POŚ opiera się i jest zgodny z prawem unijnym oraz polskim obowiązującym w czasie tworzenia opracowania. Zakres prac nie obejmuje ewentualnych zmian prawnych oraz systemowych, które mogą się zdarzyć w przeciągu okresu lat, dla których tworzony jest program. W programie skupiono się na analizie i diagnozie problemów środowiskowych występujących tylko w powiecie świdwińskim oraz zaprojektowaniu dla nich rozwiązań w postaci strategii środowiskowej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm.) w art. 17 zobowiązuje zarząd powiatu do sporządzenia i uchwalenia programu ochrony środowiska obejmującego okres czterech lat oraz uwzględniającego działania na kolejne cztery lata. Ustawa ta również zobowiązuje do zachowania spójności pomiędzy dokumentami tego rodzaju opracowywanymi dla poszczególnych szczebli administracji i nakłada ramy dotyczące całokształtu ich działań, mających na celu właściwe wykorzystanie, ochronę oraz odnawianie zasobów i składników środowiska naturalnego. W uchwale Nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. przyjęty został jeden z kluczowych dokumentów strategicznych tj. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” – perspektywa do 2020 r. Zgodnie z art. 14 ust.2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1101) jeżeli program ochrony środowiska wymaga aktualizacji, rada powiatu uchwała nowy program ochrony środowiska uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r., poz.712 ze zm.).

W szczególności powinna być zgodność POŚ z niżej wymienionymi dokumentami:

1) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Głównym celem Strategii jest: poprawa jakości życia i zwiększenie spójności społecznej dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Jednym z celów jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska. Wśród kierunków interwencji tego celu szczegółowego wyróżniono m.in.:

- modernizację infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
- modernizację sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych;
- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację kierunków pozyskiwania gazu;
- realizację programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
- integrację polskiego rynku elektroenergetycznego, gazowego i paliwowego z rynkami regionalnymi;
- wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
- stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki;
- zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2) Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo. Strategia obejmuje tematy

- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo,
- Konkurencyjna gospodarka.

Konkurencyjna gospodarka stawia cel: Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko rozumiane jako racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawa stanu środowiska, adaptacja do zmian klimatu.

Sprawne i efektywne państwo ma na celu zapewnienie właściwego gospodarowania wodami, a w tym ochrony przeciwpowodziowej.

3) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Sformułowano cel strategiczny polityki przestrzennej zagospodarowania kraju: „Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym

w długim okresie.”

Wśród celów głównych polityki przestrzennego zagospodarowania kraju wyróżniono:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej,
- poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju,
- poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych,
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,
- zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

4) Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” perspektywa do 2020

Głównym celem strategii jest zapewnienie wysokiej jakości życia z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić krajowi bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę. Cele realizacji strategii:

- zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,
- poprawa stanu środowiska.

5) Strategia Innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Celem jest tu konkurencyjna gospodarka oparta na wiedzy i współpracy, a w tym wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców poprzez:

- obniżanie materiałochłonności,
- obniżanie energochłonności produkcji i usług,
- racjonalne korzystanie z wody,
- wzrost eksportu towarów i usług środowiskowych,
- tworzenie zielonych miejsc pracy.

Wśród kierunków działań istotnych dla ochrony środowiska znajdujemy:

- proces transformacji systemu społeczno - gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, polegający na ograniczaniu energochłonności i materiałochłonności gospodarki,
- wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa w procesie planowania, projektowania, oraz wznoszenia budynków jak i zarządzania nimi przez cykl życia.

6) Strategia Rozwoju Transportu do 2020 r.” (z perspektywą do 2030 r.)

Celem głównym strategii jest zwiększenie dostępności transportowej i poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywność sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Cele strategiczne to stworzenie zintegrowanego systemu transportowego i zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego. Celami operacyjnymi mającymi wpływ na ochronę środowiska są:

- bezpieczeństwo i niezawodność;
- ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;

7) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020

Głównym celem działań służących rozwojowi obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa jest „Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju”. Wśród celów szczegółowych tej strategii znajduje się ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Cel zawiera następujące priorytety:

- ochronę środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich,

- kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego,
- adaptację rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom,
- zrównoważoną gospodarkę leśną i łowiecką na obszarach wiejskich,
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.

8) Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Dokument prezentuje strategię państwa w kontekście wyzwań stojących przed polską energetyką. Określa podstawowe kierunki polityki energetycznej, w tym:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

W ramach poszczególnych kierunków, sformułowano główne cele:

1. dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego oraz konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
2. racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla (znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej), dywersyfikacja źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw płynnych oraz budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych,
3. zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
4. przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
5. wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
6. osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych, oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
7. ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
8. wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
9. zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
10. zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
11. ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko poprzez:
 - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - minimalizację składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

9) Krajowy Program Ochrony Powietrza

Celem programu jest, by w możliwie krótkim czasie osiągnąć bezpieczne poziomy stężenia niektórych substancji w powietrzu, w szczególności pyłu zawieszonego PM_{2,5}. KPOP pomoże też walczyć ze spalaniem najbardziej szkodliwych paliw. W odniesieniu do pyłu PM_{2,5} celem programu jest dojście do standardów europejskich, a więc 18 µg/m³ w roku 2020, z 24 obecnie.

10) Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2010

Dokument został zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r. Przepisy prawne Unii Europejskiej w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych określone zostały w szczególności w dyrektywie Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku. Przewidziano, iż przepisy te będą w Polsce w pełni obowiązywały od 31 grudnia 2015 r. (Traktat Akcesyjny).

Celem Aktualizacji Programu było ustalenie realnych terminów zakończenia inwestycji w aglomeracjach, które ze względu na opóźnienia inwestycyjne nie zrealizują zaplanowanych zadań. Dlatego też, AKPOŚK 2010 uwzględnia wyłącznie zmiany dotyczące terminów realizacji inwestycji. Wartości inne niż terminy osiągnięcia efektów ekologicznych pozostały zgodne z dokumentem AKPOŚK 2009. KPOŚK określa działania, które będą podejmowane do końca okresu przejściowego, tj. do końca 2015 r. Aktualnie trwają prace nad projektem IV Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Stanowi on materiał pomocniczy w procesie weryfikacji obszarów i granic aglomeracji.

11) Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 (Kpgo 2014 – projekt aktualizacji 2015) .

Głównymi celami wskazanymi w niniejszym dokumencie, będącymi w zgodności z wymienionymi wyżej strategiami, są m.in.:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów poużytkowych (m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych),
- zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku,
- ograniczenie ilości składowanych odpadów na składowiskach odpadów,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadów,
- planowanie systemów zagospodarowania odpadów zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- zwiększanie udziału w bilansie energetycznym energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych;

12) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

Program jest spełnieniem zobowiązania, jakie nakłada na państwa członkowskie dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy. W programie ustalone zostały m.in. cele zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zostały określone istniejące środki zapobiegawcze. Zadaniem programu jest zebranie w jednym dokumencie oraz uszczegółowienie działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów zarówno na poziomie krajowym jak i na poziomie wojewódzkim.

13) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 i regionalny program operacyjny 2014–2020 (POIiŚ)

Cel główny POIiŚ wynika z jednego z trzech priorytetów Strategii Europa 2020, którym jest wzrost zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, w której cele środowiskowe są dopełnione działaniami na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Priorytet ten został oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

- czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
- adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie;

- konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

14) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej

Celem nadrzędnym dokumentu jest: „Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa.”

Wśród celów strategicznych, równorzędnych pod względem znaczenia, wyróżniono:

- rozpoznanie i monitorowanie stanu różnorodności biologicznej oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń,
- skuteczne usunięcie lub ograniczanie pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej,
- zachowanie i/lub wzbogacenie istniejących oraz odtworzenie utraconych elementów różnorodności biologicznej,
- pełne zintegrowanie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami oddziałującymi na tę różnorodność sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych), przy zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy zapewnieniem równowagi przyrodniczej, a rozwojem społeczno-gospodarczym kraju,
- podniesienie wiedzy oraz ukształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- udoskonalenie mechanizmów i instrumentów służących ochronie i zrównoważonemu użytkowaniu różnorodności biologicznej,
- rozwinięcie współpracy międzynarodowej w skali regionalnej i globalnej na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów różnorodności biologicznej,
- użytkowanie różnorodności biologicznej w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem równego i sprawiedliwego podziału korzyści i kosztów jej zachowania, w tym także kosztów zaniechania działań rozwojowych ze względu na ochronę zasobów przyrody.

15) Krajowy Program Zwiększania Lesistości

Dokument uwzględnia ogólne wytyczne sporządzania regionalnych planów przestrzennego zagospodarowania w dziedzinie zwiększania lesistości. Zalicza się do zadań rządowych o charakterze długofalowym.

Głównym celem rządowego Programu Zwiększania Lesistości na lata 2001 – 2020 jest zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień.

16) Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Kluczowym celem dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Wśród celów szczegółowych wyróżniono:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,
- skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,
- rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,
- stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

W realizację Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 powinni być zaangażowani: administracja szczebla centralnego, samorządy województw oraz samorządy lokalne.

17) Projekt Polityki Wodnej Państwa 2030 (z uwzględnieniem etapu 2016)

Dokument prezentuje podstawowe kierunki i zasady działania, umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce. Za cel nadrzędny uznano zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywołanych przez powodzie i susze.

Wśród celów strategicznych wyróżniono:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów,
- zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych,
- wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami.

18) Program wodno - środowiskowy kraju

Realizuje wymagania wskazane w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) w kwestii opracowania programów działań. Głównym celem Programu wodno - środowiskowego kraju jest przedstawienie zestawień działań dla realizacji założonych celów środowiskowych, których wypełnienie w określonym czasie pozwoli uzyskać efekty w postaci lepszego stanu wód.

Wśród celów środowiskowych wyróżniono:

- nie pogarszanie stanu części wód,
- osiągnięcie dobrego stanu wód,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych,
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

19) Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry

Wśród celów środowiskowych dla wód podziemnych wyróżniono:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Z kolei cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oparto na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko - chemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych, które odpowiadają dobremu stanowi wód. Jego uzupełnieniem jest przyjęty przez Rząd w sierpniu 2014 r. Master Plan dla dorzecza Odry. Ten przejściowy dokument strategiczny zawiera zestawienie inwestycji planowanych do realizacji w perspektywie do 2021 r. wraz z ich oceną pod kątem zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną).

20) Plan działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej

Dokument ten jest odpowiedzią na zasygnalizowane przez Komisję Europejską niezgodności polskich planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz wątpliwości w kwestii planowanych inwestycji przeciwpowodziowych. W związku z powyższym Polska zobowiązała się do:

- określenia trybu postępowania wobec programów sektorowych,
- opracowania Master Planów
- wdrożenia programu szkoleń,
- usunięcia luk w zakresie transpozycji prawodawstwa europejskiego w dziedzinie polityki wodnej do ustawodawstwa krajowego.

21) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020

Celem strategicznym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju w zakresie wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Wyróżniono trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

- wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

22) Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej

Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej formułuje i ustala hierarchię głównych celów edukacji środowiskowej, uwzględnia jednocześnie możliwości ich realizacji. Programem wykonawczym Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej jest Narodowy Program Edukacji Ekologicznej. Wskazuje on zadania edukacyjne oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Wśród celów strategii wyróżniono:

- upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniające również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej,
- wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej,
- tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności,
- promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej.

23) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009- 2032 (POKA)

Dokument formułuje następujące cele:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Osiągnięcie tych celów będzie możliwe dzięki realizacji szeregu działań o charakterze legislacyjnym, edukacyjno - informacyjnym, w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, monitoringu realizacji Programu oraz w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia. Zadania te powinny być realizowane zarówno na szczeblu centralnym, wojewódzkim, jak i lokalnym.

Zgodność z dokumentami na szczeblu wojewódzkim:

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.

„Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do 2020 roku” uwzględnia zmienione uwarunkowania zewnętrzne rozwoju regionu, stwarzające nowe perspektywy realizacji strategicznych celów rozwojowych województwa. Stanowi zatem podstawowy dokument do wdrożenia na terenie województwa zachodniopomorskiego programów wojewódzkich, współfinansowanych ze środków krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w latach 2014 – 2018.

W Strategii spośród sześciu celów strategicznych, jeden odnosi się wprost do sfery środowiska i dotyczy zachowania i ochrony wartości przyrodniczych oraz racjonalną gospodarkę zasobami. Realizacja tego celu wspierana jest przez cele kierunkowe:

- usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska,
- zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego,
- racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu,
- wykorzystanie zasobów odnawialnych źródeł energii,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 - 2019 przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 roku.

Zawarte w programie priorytety ekologiczne, cele i kierunki ochrony środowiska stanowią iż naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest: rozwój gospodarczy powiatu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami

JAKOŚĆ POWIETRZA (PA)

- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE

Cel długoterminowy do roku 2022 - kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

PA 1. Poprawa jakości powietrza

PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

PA 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W):

- zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych.

Przyjęto, że efektem działań zaprogramowanych do roku 2018 będzie:

- osiągnięcie szeroko pojętego dobrego stanu wód jednolitych części wód powierzchniowych, dla których nie określono odstępstw czasowych lub mniej rygorystycznych celów, czyli derogacji,
- znacząca poprawa w zakresie ochrony przed skutkami powodzi i suszy,
- znacząca poprawa w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodami, realizowanego w zgodzie z interesem publicznym, bez dopuszczania do wystąpienia możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód,
- racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, w sposób umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych ludności i gospodarki powiatu, z uwzględnieniem ich maksymalnej ochrony przed zanieczyszczeniem i nadmierną eksploatacją.

W perspektywie długoterminowej do roku 2022 efektem zaprogramowanych działań będzie zrównoważony model zarządzania i korzystania z zasobów wodnych powiatu, pozwalający na zaspokojenie potrzeb wodnych regionu, zapewniający ochronę ludzi i mienia przed skutkami zjawisk ekstremalnych, uwzględniający utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód w aspektach ekologicznym, chemicznym i ilościowym.

Cel długoterminowy do roku 2022 - osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

Cele krótkoterminowe do roku 2018

W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.

W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie.

W 4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.

GOSPODARKA ODPADAMI (GO)

Cel długoterminowy do roku 2022 - stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

GO 1. Utrzymanie zmniejszonej tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.

GO 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

GO 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.

GO 4. Wylimitowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

ZASOBY PRZYRODNICZE POWIATU (OP)

Cel długoterminowy do roku 2022 - ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

OP 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu.

OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.

OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.

OP 4. Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego.

OP 5. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.

OP 6. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.

OP 7. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.

OP 8. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.

TURYSTYKA (T)

Cel długoterminowy do roku 2022 - zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

T 1. Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych.

T 2. Promocja przyrodniczych walorów turystycznych powiatu.

KLIMAT AKUSTYCZNY (H)

Cel długoterminowy do roku 2022 - poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas.

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)

Cel długoterminowy do roku 2022 - ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Cel krótkoterminowy do roku 2018

PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP)

Cel długoterminowy do roku 2022 - minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia.

Cel krótkoterminowy do roku 2018

PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.

PAP 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.

PAP 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

KOPALINY (SM)

Cel długoterminowy do roku 2022 - zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cel krótkoterminowy do roku 2018

SM 1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.

JAKOŚĆ GLEB (GL)

Cel długoterminowy do roku 2022 - ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

GL 1. Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej.

GL 2. Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej.

GL 3. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.

EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)

Cel długoterminowy do roku 2022 - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

Cele krótkoterminowe do roku 2018

EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.

EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń.

EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska.

EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Pozostałe dokumenty charakterze programowym o zasięgu wojewódzkim i powiatowym:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (Uchwała Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011 – 2020.
- Plan gospodarki odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2017 z uwzględnieniem perspektywy 2018 - 2023.
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, którą stanowi obszar województwa zachodniopomorskiego.
- Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku.
- Program Małej Retencji Wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015.
- Program budowy przepławek dla ryb na terenie Województwa Zachodniopomorskiego.
- Rozporządzenie nr 3/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Dziennik Urzędowy województwa zachodniopomorskiego z dnia 9 czerwca 2014 r. poz. 2431;
- Aktualizacja Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych 2008-2030 wraz z oceną wykonania za okres 2008-2010.
- Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.
- Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego – 2010 r.
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2012 - 2013.
- Strategia rozwoju powiatu świdwińskiego,
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Świdwińskiego.
- Program ochrony środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019.
- Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla powiatu świdwińskiego na lata 2012 – 2015” z perspektywą na lata 2016 - 2019”.

4. STRESZCZENIE

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego. Ostatnia aktualizacja Programu Ochrony Środowiska (POŚ) została uchwalona w 2012 r. przez Radę Powiatu Świdwińskiego. Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, Powiat jest zobowiązany dokonywać opracowań tego typu strategicznych dokumentów.

POŚ obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą stanu środowiska i infrastruktury na terenie powiatu świdwińskiego. Na bazie tego, jaki stan środowiska został zdiagnozowany wytyczono dla jednostki cele ekologiczne, których realizacja do roku 2023 powinno wpłynąć na polepszenie stanu środowiska tam gdzie tego potrzeba bądź utrzymywanie dobrego poziomu tam, gdzie już na obecnym etapie jest to zapewnione przez jednostki samorządowe. Celem przygotowania programu jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych. Aktualny stan środowiska jest opisywany w programie na podstawie dostępnych danych z lat 2011 i 2014. POŚ opiera się i jest zgodny z prawem unijnym oraz polskim obowiązującym w czasie tworzenia opracowania. Zakres prac nie obejmuje ewentualnych zmian prawnych oraz systemowych, które mogą się zdarzyć w przeciągu okresu lat, dla których tworzony jest program. W programie skupiono się na analizie i diagnozie problemów środowiskowych występujących tylko w powiecie świdwińskim oraz zaprojektowaniu dla nich rozwiązań w postaci strategii środowiskowej.

Do opisu środowiska i infrastruktury posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, Urzędów gminnych na terenie Powiatu oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez jednostki zajmujące się monitorowaniem stanu środowiska takich jak WIOŚ, RZGW, RDOŚ i inne.

Teren Powiatu jest obszarem, który może być narażony na niebezpieczeństwo powodzi. Omawiany teren jest zmeliorowany. Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia w wodę zarówno do celów komunalnych, jak i przemysłowych. Lesistość Powiatu wynosi 28,3 % powierzchni ogólnej. Rozmieszczenie lasów jest przestrzennie zróżnicowane i administrowane przez 4 Nadleśnictwa. Zlokalizowane są tu również cenne ekosystemy z interesującymi zespołami roślinności łąkowej i torfowiskowej, np. torfowiska niskie w dolinie Regi. W drzewostanie lasów wszystkich dominują bory sosnowe. Wśród gatunków dominujących obok sosny zwyczajnej, należy wymienić brzozę, świerk, jodłę oraz buk. W lasach prowadzi się gospodarkę leśną zgodnie z planem urzędzenia lasu. Powiat świdwiński charakteryzuje się licznymi i cennymi walorami przyrodniczymi. Na obszarach tych, zależnie od formy ochrony obowiązują zróżnicowane ograniczenia dotyczące korzystania z zasobów przyrodniczych, określone w odpowiednich aktach prawnych. Z wymienionych form ochrony przyrody na terenie powiatu świdwińskiego znajdują się:

- rezerwaty przyrody;
- park krajobrazowy
- obszary chronionego krajobrazu z pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

W zakresie istniejącej infrastruktury, która może mieć wpływ na stan środowiska przyrodniczego (szczególnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych) należy zwrócić uwagę na funkcjonujące na tym terenie obiekty oczyszczalni ścieków. Innym elementem wpływającym na stan środowiska przyrodniczego są eksploatowane na terenie Powiatu komunalne ujęcia wód oraz ujęcia wód dla celów innych niż komunalne.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są zamknięte już składowiska odpadów, które są na bieżąco monitorowane oraz jedno czynne składowisko. Składowiska odpadów stanowią duże obciążenie dla środowiska, jednak jak wynika z przekazywanych informacji nie stanowią one zagrożenia dla środowiska.

Aktualnie obszarami interwencji na terenie Powiatu, czyli obszarami stwarzającymi nadal problemy środowiskowe są: wody powierzchniowe, zasoby przyrodnicze, obszary wymagające

rekultywacji, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, infrastruktura kanalizacyjna, gospodarka odpadami. Na podstawie wskazanych obszarów interwencji dla Powiatu określono cele ekologiczne, które powinny być realizowane w następujących kierunkach interwencji:

- poprawa jakości wód i ochrony chronionych siedlisk i gatunków na terenie obszarów NATURA 2000 – w szczególności rozbudowa sieci infrastruktury kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- poprawa jakości powietrza - w szczególności wymiana źródeł ogrzewania, rozwój zbiorczych systemów ogrzewania, wprowadzanie energii odnawialnej, modernizacja systemu dróg,
- ochrona mieszkańców przed ponadnormatywną emisją - w szczególności modernizacja ciągów komunikacyjnych, lokowanie działalności gospodarczej i rozbudowa zabudowy mieszkaniowej we właściwych miejscach,
- ciągle dostosowywanie nowych przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do warunków lokalnych - w szczególności rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Głównymi celami strategicznymi do roku 2023 są:

- utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów i odorów. racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych,
- zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska,
- ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią,
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców,
- ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych.

Na terenie Powiatu zlokalizowanych jest wiele złóż surowców, które posiadają różny stopień eksploatacji, niektóre są rozpoznane, lecz nie rozpoczęto na nich eksploatacji, część jest aktualnie eksploatowanych, a na części wydobywanie zostało już zakończone. Eksploatuje się głównie kruszywa naturalne. Stąd też zwraca się uwagę na takie kierunki ochrony jak:

- ochrona gleb,
- racjonalny i systemowy rozwój gospodarki odpadami,
- zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody,
- minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego.

Każdy z obszarów działalności został oceniony pod kątem adaptacji do zmian klimatu, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, działań edukacyjnych i monitoringu środowiska. W przypadku powiatu świdwińskiego główne zagrożenia obejmują: zmiany bilansu wodnego, w tym zwłaszcza zwiększenie zmienności opadów, spadek plonowania niektórych roślin uprawnych oraz wydłużenie okresu wegetacji chwastów i rozwój populacji szkodników, zmniejszenie różnorodności biologicznej, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym powodzi, susz i huraganów. Lasy znajdują się w sytuacji stałego zagrożenia przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne. Istotnym zagrożeniem są nadal zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Ponadto w zakresie działania znajduje się upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej. Funkcję edukacyjną pełnią również szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne. Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP) funkcjonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a jego zadaniem w odróżnieniu od monitoringu specjalistycznego jest prowadzenie obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego, w oparciu o planowe, zorganizowane badania stacjonarne. Ponadto w każdym obszarze przeprowadzona została analiza SWOT oraz prognoza oddziaływania na środowisko. Przyjęto cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska wskazując kierunki interwencji oraz zadania. Opracowany został „Harmonogram realizacji

zadań własnych wraz z ich finansowaniem” oraz „Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem”. Przedstawiony został system realizacji programu ochrony środowiska, a w nim: współpraca z interesariuszami, opracowanie treści POŚ, zarządzanie i monitoring realizacji programu, okresowa sprawozdawczość, ewaluacja oraz aktualizacja programu, źródła finansowania ze wskazaniem możliwych do dofinansowania działań w rozbiciu na poszczególne komponenty środowiska.

Powiat po dwóch latach wdrażania programu ochrony środowiska będzie zobowiązany do sporządzenia Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska, w którym zostaną przeanalizowane podejmowane działania i określony zostanie stan realizacji założonych celów. To pozwoli podsumować w połowie okresu obowiązywania tego dokumentu czy działanie idzie w dobrym kierunku, czy zadania są realizowane, gdzie ich realizacja jest na niskim poziomie.

Program ochrony środowiska jest zatem dokumentem, który w sposób stały będzie, wspomagać ochronę środowiska na terenie powiatu świdwińskiego, a także będzie stanowić podstawę do ubiegania się o dofinansowania na inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Ocena realizacji celów długookresowych, kierunków działań, jak również analiza zachodzących zmian w środowisku wyrażona za pomocą wskaźników zawartych w „Programie ochrony środowiska dla powiatu świdwińskiego na lata 2012 - 2015”, ujęta została w następujących blokach tematycznych: poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody oraz cele i zadania o charakterze systemowym.

Wymiernym efektem realizacji celów są wartości tzw. wskaźników monitorowania POŚ. Wskaźniki te zostały przedstawione w odniesieniu do wszystkich zagadnień, które zostały ujęte w blokach tematycznych.

Niniejszy dokument przedstawia czteroletni okres tj. lata 2012 - 2015 realizacji „POŚ, w związku z tym przyjęto określony system oceny. Realizacja celów zawartych w dokumencie dla oceny realizacji kierunków działań „Programu” została przedstawiona poprzez przypisanie im następujących określeń: oraz przedstawić efekty w tabeli wg schematu: zakładany cel - podjęte zadania - efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem:

- **tak** (w pełnym zakresie podjęto realizację przedsięwzięć zapisanych w „Programie” dotyczących danego kierunku),
- **nie** (nie podjęto realizacji żadnych przedsięwzięć w ramach tego kierunku),
- **częściowo** (podjęto realizację części przedsięwzięć zapisanych w „Programie” dotyczących danego kierunku).

Powyższy sposób oceny jest związany z tym, iż cele ujęte w „Programie” zostały przedstawione opisowo a nie ilościowo. W związku z tym, nie jest możliwe ilościowe określenie stopnia realizacji danego celu (w procentach).

5.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

Kompleksową regulację w dziedzinie ochrony powietrza stanowi w UE tzw. dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu - 96/62/EC. Określa ona podstawowe ramy prawne, w tym ujednoczone metody i kryteria oceny jakości powietrza i jest uzupełniana licznymi pochodnymi aktami prawnymi. W 2013 roku Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego opracował programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych, które zostały przyjęte uchwałami Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 października 2013 roku.

Oceny jakości powietrza w danej strefie, zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji (klasa C),

- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji (klasa B),
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego (klasa A),
- przekracza poziom docelowy (klasa C),
- nie przekracza poziomu docelowego (klasa A),
- przekracza poziom celu długoterminowego (klasa D2),
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego (klasa D1).

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2013 zawiera nowe elementy wynikające z nowego oddziału na strefy oraz z Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy. Ocena za 2013 r. została wykonana w oparciu o wytyczne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Od roku 2010 strefę stanowi aglomeracja o liczbie ludności powyżej 100 tys. oraz pozostały obszar województwa, który nie wchodzi w skład aglomeracji oraz miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Pierwszy raz w ocenie rocznej został uwzględniony pył PM_{2,5} według wymagań i kryteriów określonych w Dyrektywie 2008/50/WE (CAFE). W Dyrektywie określono dla pyłu PM_{2,5} margines tolerancji do roku 2014, aż do osiągnięcia w 2015 roku poziomu dopuszczalnego (25 µg/m³ dla stężenia średniorocznego). Począwszy od 2010 roku wartość marginesu tolerancji dla benzenu i dwutlenku azotu wynosi zero.

Powiat świdwiński znajduje się w **strefie zachodniopomorskiej**, która objęta jest roczną oceną jakości powietrza pod kątem zawartości SO₂, NO₂, NO_x, O₃, CO, C₆H₆, pyły PM_{2,5}, pyłu PM₁₀ oraz zawartych w nim Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu. W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak na pozostałym obszarze Polski, istotny problem stanowią ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartego w tym pyłe benzo(a)pirenu występujące w sezonie grzewczym. Główną przyczyną tych przekroczeń jest niska emisja pochodząca ze spalania złej jakości paliw w gospodarstwach domowych.

Oceny dla powiatu świdwińskiego dokonano w oparciu o obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu na podstawie inwentaryzacji emisji z dostępnych źródeł informujących o emisji punktowej, powierzchniowej oraz liniowej, a także na podstawie danych meteorologicznych.

Kryteria stosowane w ocenie (ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin) zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu. Rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń w powietrzu w przyziemnej warstwie atmosfery zależne jest od takich czynników meteorologicznych, jak: prędkość i kierunek wiatru, opad atmosferyczny, temperatura powietrza oraz pionowa struktura termiczna warstwy granicznej atmosfery. Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania zanieczyszczeń powietrza, natomiast kierunek decyduje o trasie ich transportu. Opady atmosferyczne, głównie deszcze, w zależności od ich intensywności i czasu trwania, wymywają niektóre zanieczyszczenia z powietrza, w tym pyły o większej średnicy ziaren. Temperatura pośrednio wpływa na jakość powietrza. W sezonie zimowym przy niskich temperaturach zwiększa się tak zwana emisja niska pochodząca z ogrzewania.

Ocena jakości powietrza za 2012 - 2014 r.

Przeprowadzone w latach 2012 – 2014 przez WIOŚ w Szczecinie, obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, stanowiące istotny element systemu oceny jakości powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, a tym samym dla powiatu świdwińskiego przypisano klasę A (w 2012 **klasę C**, ze względu na stwierdzone na obszarze strefy przekroczenie standardu jakości powietrza przez 24 - godzinne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀). **Klasę C** strefa zachodniopomorska otrzymała także ze względu na stwierdzone przekroczenie poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu. Przekroczenia stężeń pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu, nie oznaczają jednak, że występują one na całym obszarze strefy zachodniopomorskiej.

Nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i roślin strefa ta otrzymała **klasę A**. Dla pozostałych zanieczyszczeń jakimi są SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, pyły PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, zarówno pomiary jak i obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu nie wykazały występowania stężeń przekraczających wartości kryterialnych. Dla tych substancji strefa zachodniopomorska, w skład której wchodzi powiat

świdwiński, otrzymała **klasę A** ze względu na ochronę zdrowia i roślin. Dla klasy A nie jest wymagane podejmowanie działań naprawczych.

Przeprowadzone w latach 2012 - 2014 roku pomiary stężeń dwutlenku siarki w powietrzu wykazały, iż w województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w latach poprzednich, występowały niskie wartości stężeń tego zanieczyszczenia w powietrzu. Najniższe stężenia dwutlenku siarki (wartości średnioroczne) występują na obszarach dobrze „przewietrzanych”, położonych w północnej i północno-wschodniej części województwa. Zmierzone w latach 2012 - 2014 roku stężenia dwutlenku azotu na stanowiskach pomiarowych wykazały, iż w żadnym punkcie pomiarowym średnie roczne stężenia NO₂ nie przekroczyły wartości dopuszczalnej. W ostatnich latach nie zauważa się spadkowej tendencji stężeń dwutlenku azotu w powietrzu. Również nie występują zagrożenia ze strony tlenu węgla. Na większości stanowisk pomiarowych w województwie, stężenia pyłu PM10 przekraczały dopuszczalną wartość dobową, wynoszącą 50 µg/m³ w czasie ponad 35 dni w roku kalendarzowym. Najwięcej dni z przekroczeniami miało miejsce w miesiącach grzewczych tj. styczeń - marzec oraz październik - grudzień. Jednak zadowalające jest to, iż od 2010 roku systematycznie obniża się liczba dni w roku, w których przekraczany jest dopuszczalny poziom określony dla dobowej wartości stężenia pyłu zawieszonego PM10. Pomiary nie wykazały przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego dla stężenia średniorocznego dla pyłu PM_{2,5}. Stwierdzono że wyższe stężenia benzo(a)pirenu występowały w okresie zimowym. Stanowi to potwierdzenie, iż głównym źródłem B(a)P w powietrzu są procesy grzewcze. Procesy spalania w paleniskach domowych paliw stałych, często również odpadów z gospodarstw domowych powodują, że emisja do powietrza różnorodnych zanieczyszczeń, w tym również B(a)P jest wciąż wysoka i utrzymuje się na podobnym poziomie. Podobnie jak w latach poprzednich, również w latach 2012 - 2014 rejestrowane stężenia ołowiu, arsenu, kadmu i niklu były bardzo niskie i nie przekroczyły określonych dla tych zanieczyszczeń wartości kryterialnych – poziomu dopuszczalnego dla ołowiu oraz poziomów docelowych dla stężeń arsenu, kadmu i niklu. Wartość wskaźnika pomiarów ozonu wahała się w zakresie 6 000–18 000 µg/m³·h i nie przekraczała wartości docelowej określonej ze względu na ochronę roślin. W świetle przeprowadzonych w latach 2012 - 2014 pomiarach i ocenach, województwo zachodniopomorskie, pod względem jakości powietrza jest jednym z czystszych województw w Polsce. Ze względu na stężenie pyłu PM10 oraz na zawarty w tym pyłe benzo(a)piren, dla aglomeracji szczecińskiej i dla strefy zachodniopomorskiej, obowiązują programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych, opracowane na podstawie wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2011 rok.

Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Z punktu widzenia źródeł emisji wyszczególnia się emisje ze źródeł punktowych (emitory zakładów przemysłowych), powierzchniowych (sektor komunalno - bytowy) i liniowych (transport samochodowy). Znajomość wielkości emisji poszczególnych zanieczyszczeń jest niezwykle ważna dla celów oceny jakości powietrza w układzie „przyczynowo – skutkowym”, a także dla oceny jakości powietrza w oparciu o obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Źródłem zanieczyszczenia powietrza w powiecie świdwińskim, jest emisja antropogeniczna: emisja ze źródeł przemysłowych (tzw. emisja punktowa), emisja z sektora komunalno - bytowego (tzw. emisja niska lub emisja powierzchniowa) oraz emisja ze środków transportu (tzw. emisja liniowa).

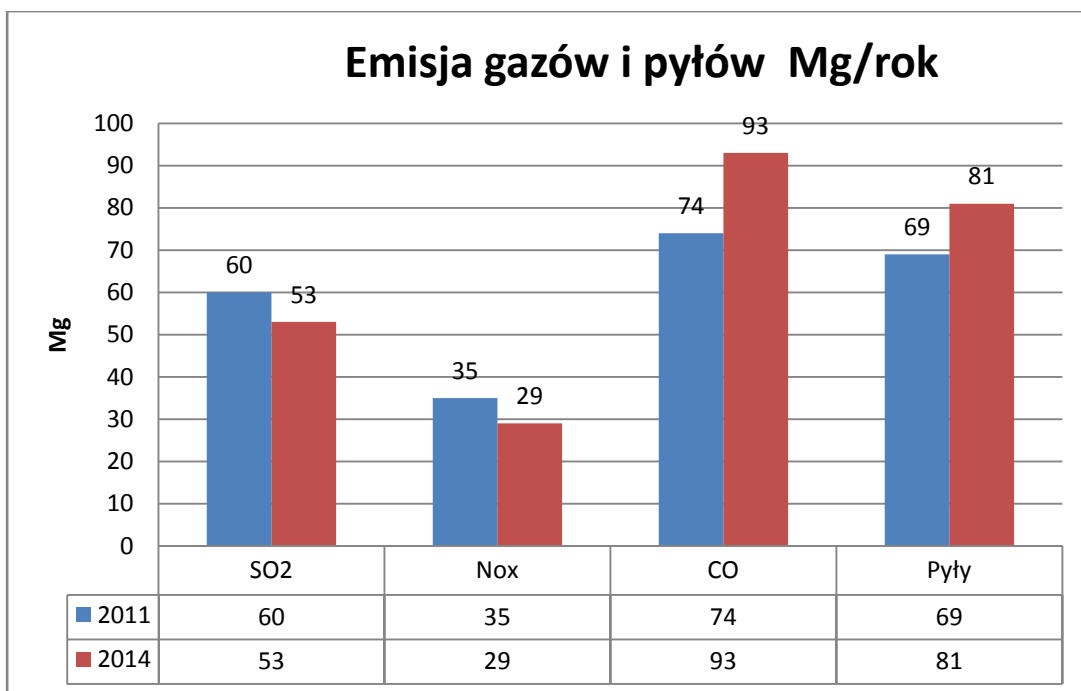
Emisja punktowa

Emisja punktowa to emisja z procesów przemysłowych i energetyki, charakteryzuje się zorganizowanym sposobem emisji spalin-określonymi parametrami emitorów. Według danych WIOŚ w Szczecinie, w latach 2008 – 2014 emisje zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów przemysłowych województwa zachodniopomorskiego wykazywały tendencję spadkową. Jednakże na terenie powiatu świdwińskiego w latach 2011 – 2014 nastąpił wzrost emisji pyłów o 17,4%, a emisja CO wzrosła o 25,7%. Jednocześnie odnotowano spadek emisji CO₂ o 15,4, SO₂ o 11,7% i NO_x o 17,2%. Wg danych GUS w latach 2011 - 2014. emisja ze źródeł punktowych na terenie powiatu świdwińskiego wyniosła:

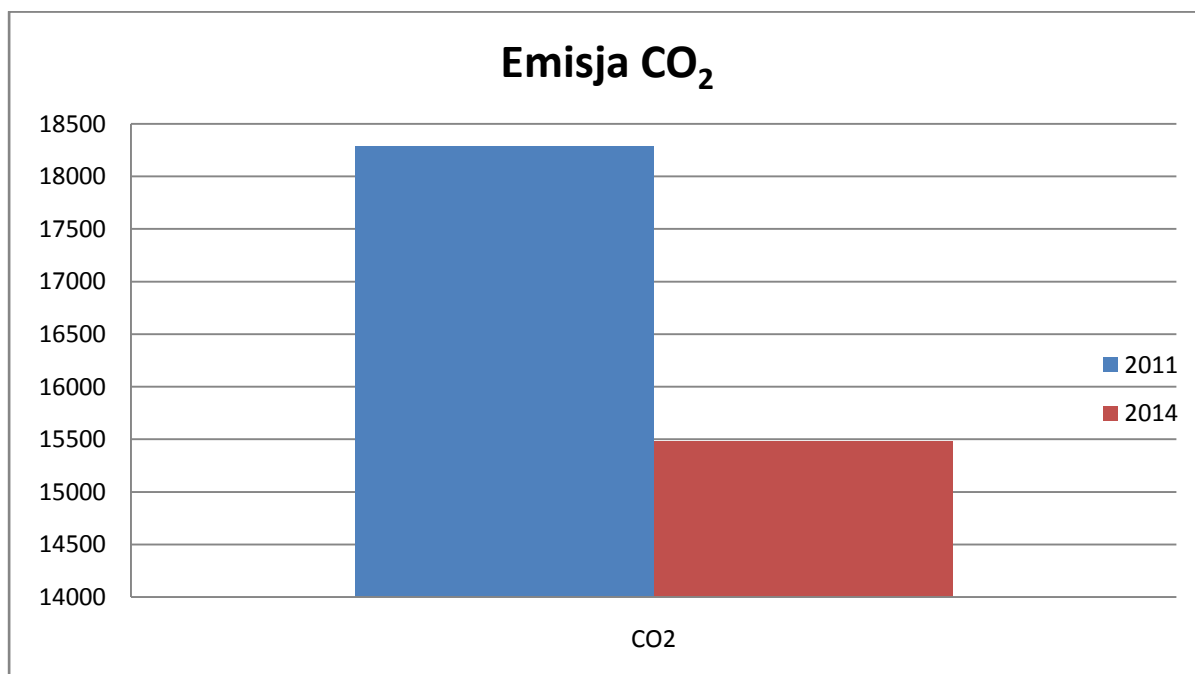
- zanieczyszczenia pyłowe 81 Mg
- tlenu węgla 93 Mg
- dwutlenku siarki 53 Mg
- tlenki azotu 29 Mg,

- dwutlenek węgla 15476 Mg
- metan 0 Mg

Emisję gazów i pyłów w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim przedstawiono na wykresach 5.1. i 5.2.

Wykres 5.1. Emisja gazów i pyłów w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim [Mg/rok - GUS]

Wykres 5.2. Emisja CO₂ w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim [Mg/rok - GUS]

Emisja powierzchniowa

Głównym źródłem emisji powierzchniowej są lokalne kotłownie i indywidualne paleniska domowe. Inwentaryzacja emisji wskazuje, że w powiecie świdwińskim udział emisji powierzchniowej z sektora komunalno-bytowego jest dość znaczny. W ograniczaniu zagrożeń drobnymi pyłami i zawartym w nich benzo(a)pirenem ważne jest także zwrócenie uwagi na problem nierozpoznanej emisji „niskiej” w wyniku której mogą występować lokalne zagrożenia wynikające z działalności ludzi, np. stosowanie w paleniskach domowych paliwa słabej jakości i spalanie szkodliwych odpadów. Emisja ta ma decydujący wpływ na zanieczyszczenie powietrza, a jej udział wśród pozostałych źródeł emisji jest wiodący. Ograniczenie niskiej emisji polega na stopniowej likwidacji kotłowni wyposażonych w stare, wyeksploatowane kotły opalane węglem.

W obszarach zwartej zabudowy dużych miast występuje zjawisko kumulacji zanieczyszczeń. Proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń jest tam utrudniony poprzez duże zagęszczenie „niskiej” emisji i brak prawidłowego „przewietrzania”, co jest bardzo uciążliwe. Ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych może być osiągnięte dzięki poniższym działaniom:

- zmiana sposobu ogrzewania na bardziej ekologiczne (np. zmiana paliwa stałego na paliwa ciekłe lub gazowe, wymiana kotłów węglowych o niskiej sprawności na nowoczesne niskoemisyjne, zmiana ogrzewania na elektryczne),
- wykonanie przyłączy sieci gazowej lub ciepłej do poszczególnych budynków,
- termomodernizacja budynków.

Zmiana nośnika ciepła, dzięki wykorzystywaniu paliw powodujących dużo mniejszą emisję pyłu, prowadzi do redukcji stężeń pyłu na obszarze, gdzie zlokalizowane są źródła „niskiej emisji”. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne, opalane wyższej jakości węglem, umożliwia redukcję emisji pyłu PM10 dzięki znaczącej poprawie parametrów procesu spalania. Emisja pyłu PM10, charakteryzująca się największym udziałem procentowym w emisji powierzchniowej, pochodzi z niskich emitorów odprowadzających produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni węglowych.

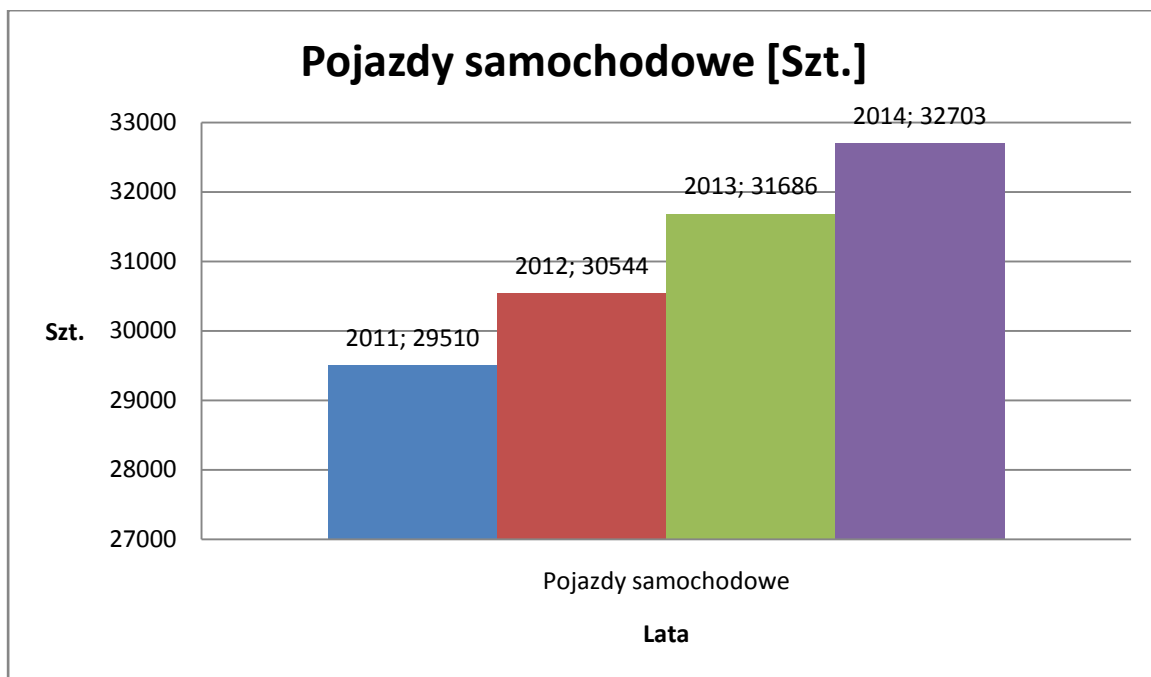
Emisja liniowa

Emisja liniowa to emisja pochodząca z ruchu komunikacyjnego. Największe zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz zdrowia ludzi stwarza transport drogowy, który ma coraz większy wpływ na jakość powietrza. Obszarami najbardziej narażonymi na emisję liniową są tereny miejskie, gdzie główne ciągi komunikacyjne zazwyczaj prowadzą przez ich centra. Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie powiatu świdwińskiego. W latach 2011 – 2014 nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów o 10,2% (z 29510 szt. w roku 2011 do 32703 szt. w roku 2014). Z szacunków WIOŚ wynika, że emisja głównych zanieczyszczeń ze źródeł liniowych pochodzi ze środków transportu i ma istotny wpływ na jakość powietrza. Jej udział w odniesieniu do dwutlenku azotu sięga powyżej 50%.

Działania ograniczające emisję liniową powinny być prowadzone równolegle z działaniami ograniczającymi emisję z pozostałych źródeł emisji. Działania te wynikają w większości z dokumentów i planów strategicznych, w związku z tym będą realizowane niezależnie od programu ochrony środowiska.

Ważnym czynnikiem wpływającym na ograniczenie emisji liniowej jest poprawa stanu technicznego pojazdów oraz poprawa stanu technicznego dróg, która ma wpływ na zmniejszenie wielkości emisji wtórnej i emisji ze ścierania. Parametry techniczne pojazdów będą ulegały poprawie w wyniku dostosowywania do nowych wymogów prawnych. Obecnie (od 1 stycznia 2011) warunkiem pierwszej rejestracji jest spełnienie normy emisji spalin EURO 5. Dodatkowo ograniczenie oddziaływania emisji komunikacyjnej można osiągnąć poprzez częściowe wyprowadzenie ruchu samochodowego poza tereny zabudowane, aby nie kumulować emisji liniowej i powierzchniowej. Tego rodzaju działania wpływają na poprawę układu komunikacyjnego w powiecie i przyczyniają się do poprawy stanu jakości powietrza.

Przyrost liczby pojazdów samochodowych w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim przedstawiono na wykresie 5.3.

Wykres 5.3. Przyrost liczby pojazdów samochodowych w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim [szt.- GUS]

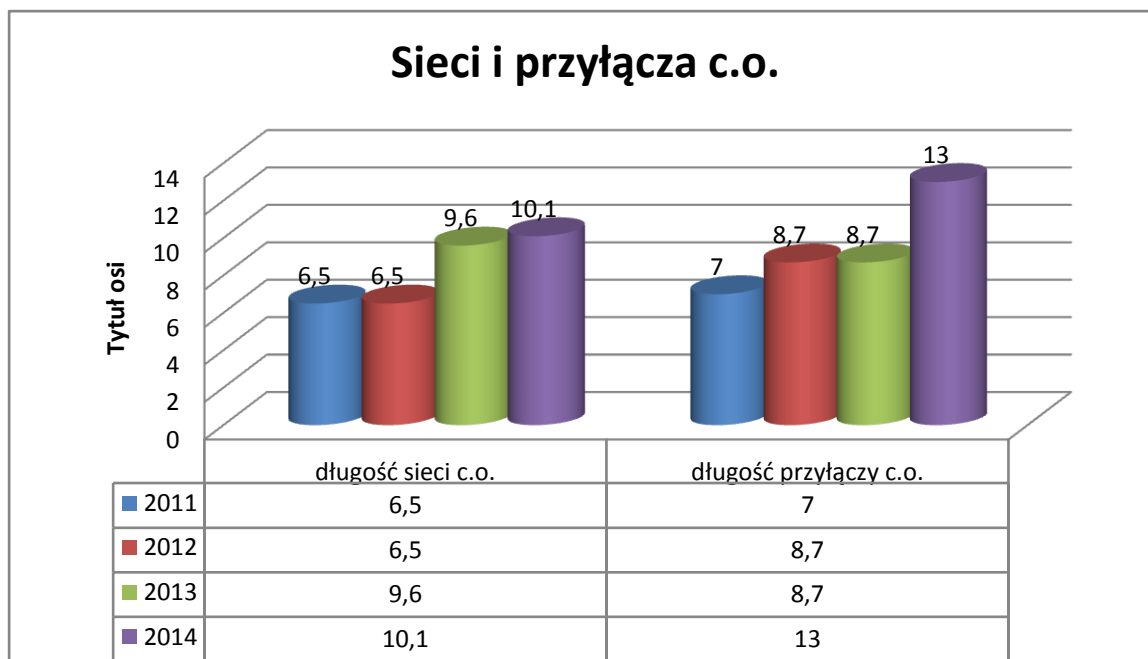
Zaopatrzenie w ciepło i gaz

Sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie ogółem w 2014 roku wyniosła 80,1 GJ. Energię ciepłą wytwarzano w 49 kotłowniach i przesyłano siecią o długości 10,1 km. Długość przyłączy wynosiła 13 km.

Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. Tworzenie sieci gazowej średniego ciśnienia związane jest z koniecznością zapewnienia dostawy paliwa ekologicznego dla rejonu. Pozwala to na stopniowe wdrażanie systemu ogrzewania gazowego mieszkań, zastępując tradycyjne systemy grzewcze, oparte na paliwach stałych węglowych. Realizacja inwestycji nie powoduje uciążliwych emisji zanieczyszczeń. Sieci gazowe nie mają wpływu na skażenie wód podziemnych i nie powodują zakłóceń w istniejących warunkach środowiska gruntowo – wodnego, a oddziaływanie na środowisko występuje wyłącznie w fazie realizacji.

Tabela 5.1. Sieć ciepłna, gazowa i zużycie gazu na terenie powiatu świdwińskiego (dane: GUS).

Wyszczególnienie	jednostka	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Długość czynnej sieci gazowej	m	262 160	265 518	265 809	bd
Korzystający z sieci gazowej	%	34,7	34,3	34,7	34,8
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	17 060	16 759	16 869	16 835
Podłączenia gazowe do budynków	szt.	-	2 067	2075	bd
Długość sieci ciepłnej przesyłowej	km	6,5	6,5	9,6	10,1
Długość przyłączy c.o.	km	7,0	8,7	8,7	13
Kotłownie ogółem	Szt.	36	34	33	49

Wykres 5.4. Przyrost długości sieci c.o. i przyłączy c.o. w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim [km - GUS]

W 2013 roku na terenie powiatu świdwińskiego długość sieci gazowych wynosi 265 809 m, a ilość przyłączy 2075. Z gazu w 2014 r. korzystało 16 835 osób – 34,8% ogółu mieszkańców. Statystycznie na jednego korzystającego z gazu przypadało 230,7 m³, a na 1 mieszkańca powiatu przypada średnio 79,9 m³ gazu. Przejście na paliwa gazowe ma istotny wpływ w ograniczeniu zanieczyszczeń.

Odnawialne źródła energii (OZE)

Podstawowe kierunki Polityki energetycznej Polski do 2030 roku oraz wynikającego z niej Krajowego planu działania w zakresie OZE zakładają m.in. poprawę efektywności energetycznej oraz rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Polityka zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii:

- co najmniej do poziomu 15% do 2020 roku i dalszy wzrost w latach następnych,
- 10% udziału biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 roku.

Pozyskiwanie energii ze źródeł niekonwencjonalnych, takich jak energia wiatru, energia słoneczna, energia wodna, biomasa czy biogaz jest, oprócz wdrażanych programów ochrony powietrza, jedną z form przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza.

Uwarunkowania przyrodnicze oraz korzystne położenie geograficzne sprawiają, iż obszar powiatu świdwińskiego jest bogaty w zasoby niekonwencjonalnych nośników energii. Dzięki temu istnieje możliwość rozwoju energii wiatrowej, słonecznej, wodnej i geotermalnej. Ich wykorzystywanie jest realizowane przy zastosowaniu różnych technologii i na różną skalę. Dużym potencjałem w produkcji energii charakteryzuje się biomasa

- **Energia wiatru**

Powiat świdwiński należy do III strefy energii wiatrowej, co oznacza, że na jego terenie występują korzystne warunki meteorologiczne dla rozwoju tego rodzaju energetyki. W programie na lata 2012 – 2015 zakładano budowę elektrowni wiatrowych. Na terenie powiatu świdwińskiego planowano budowę farm wiatrowych w gminach:

- Gm. Brzeźno (36 siłowni wiatrowych o mocy 90 MW w obrębach ewidencyjnych: Słonowice, Brzeźno, Pęczeryzno, Wilczkowo, Pólchleb,
- Gm. Sławoborze – planowana farma wiatrowa w m. Słowenkowo, Trzciana, Mysłowice, Powalice, Międzyrzecze, Słowieńsko,
- Gm. Rąbino – planowane są budowy farm wiatrowych w rejonach miejscowości: Jezierzycy, Biała Góra, Kłodzino, Rąbino, Rzecino, Paszęcin i Lipie.
- Gm. Świdwin – planowana budowa 2 elektrowni wiatrowych o mocy ok. 4 MW w Bierzwnicy.

Zadanie to jest realizowane. W gminie Brzeźno wybudowano 22 szt. turbin - Inwestor PGE Energia Odnawialna S.A. Warszawa; W Gminie Świdwin w 2012 r. wydano dwie decyzje środowiskowe na budowę elektrowni wiatrowych w Bierzwnicy. Obecnie toczą się 4 postępowania o wydanie decyzji środowiskowych na budowę farm wiatrowych.

• Energia wodna

Energia wód płynących na obszarze powiatu może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych (do 5 MW). Potencjał energetyczny tych wód jest niewielki, dlatego nie jest planowany intensywny rozwój dużej energetyki wodnej. Na terenie gminy Połczyn Zdrój znajduje się mała elektrownia wodna na rzece Wogra u wylotu zbiornika retencyjnego Połczyn Zdrój.

• Energia słoneczna

Powiat świdwiński należy do obszarów Polski o znacznym natężeniu promieniowania słonecznego. Natężenie promieniowania słonecznego w regionie dochodzi w okresie letnim do 1000 W/m², co sprawia, że praca instalacji solarno-cieczowych, jak i modułów fotowoltaicznych osiąga dużą sprawność, staje się wydajna i tym samym ekonomicznie uzasadniona.

Możliwość wykorzystania promieniowania słonecznego w zakresie, który będzie miał znaczący wpływ na bilans energetyczny wydaje się bardzo ograniczona. Roczne napromieniowanie słoneczne na płaszczyznę poziomą jest średnie w warunkach europejskich i niewiele zróżnicowane. Na terenie Szczecina wynosi ono około 1,1 MWh/m²/rok. Warunki meteorologiczne w Polsce charakteryzują się bardzo nierównomiernym rozkładem promieniowania słonecznego w cyklu rocznym. Otóż 80% całkowitej rocznej sumy nasłonecznienia przypada na sześć miesięcy sezonu wiosenno - letniego, od początku kwietnia do końca września. Jednocześnie czas operacji słonecznej w zimie skraca się do ośmiu godzin dziennie, a w lecie w miesiącach najbardziej słonecznych wydłuża się do szesnastu godzin. Taki rozkład energii słonecznej pozwala na spożytkowanie jej w ograniczonym zakresie, wymuszającym uzupełnienie energii z innych źródeł, bądź stosowania rozwiązań z rozbudowaną akumulacją ciepła oraz dużą powierzchnią promieniowania (kolektorów).

Miejszem użytkowania energii solarnej są przede wszystkim budynki mieszkalne, usługowe, rekreacyjne (parki wodne, pływalnie) użyteczności publicznej (szkoły, szpitale, ośrodki zdrowia). Ilość uzyskanej energii w technologii solarnej może mieć znaczny wpływ na poprawę lokalnych warunków środowiskowych, przede wszystkim stanu powietrza poprzez eliminowanie spalania paliwa węglowego. W okresie od maja do września ciepło solarne jest w stanie zabezpieczyć prawie w pełni produkcję ciepłej wody użytkowej dla odbiorców małych i średnich, poczynając od domków jednorodzinnych aż po budynki użyteczności publicznej. Źródło takie jest konkurencyjne w odniesieniu do tradycyjnych najdroższych nośników energii tj. gazu, paliw ciekłych i energii elektrycznej kupowanych po najwyższych cenach na rynku. Przy odpowiednio rozbudowanej akumulacji wodnej wielkość dogrzania wody z innych źródeł może być niewielka. Rozpowszechnienie instalacji CWU zasilanych energią słoneczną zależy głównie od zasobności finansowej użytkownika oraz stanu wiedzy o tym rozwiązaniu.

Ogrzewanie solarne za pośrednictwem kolektorów

Do ogrzewania pomieszczeń mogą być użyte kolektory solarne klasyczne oraz próżniowe. Instalacje z kolektorami solarnymi klasycznymi dostarczają ciepło na nieco niższym poziomie temperaturowym niż kolektory próżniowe, a więc są mniej skuteczne. Przy rozbudowanej akumulacji ciepła w specjalnych zbiornikach wody gorącej kolektory solarne są istotnym źródłem ciepła w okresie początku i końca sezonu grzewczego, gdy średnia temperatura dobowa jest powyżej 5°C. Ma to miejsce od września do połowy listopada oraz od marca, do końca sezonu grzewczego, czyli pierwszej połowy

maja. W pozostałym środkowym zakresie sezonu grzewczego, źródłem podstawowym ciepła są kotły na inne paliwo bądź wymienniki ciepła zasilane z zewnętrznej sieci grzewczej w przypadku, gdy były one już eksploatowane przed montowaniem instalacji solarnej. Przeciętny roczny zysk kolektora wahać się będzie w granicach 220 kWh/m² do 290 kWh/m². Efekt ekologiczny zakłada zmniejszenie wydzielania CO₂ w granicach od 370 kg/rok dla gospodarstw domowych liczących od 1-3 osób, poprzez 700 kg/rok dla gospodarstw liczących 4-6 osób, aż po 1190 kg/rok dla gospodarstw domowych liczących 7-10 osób. Obecnie budynki mieszkalne posiadają kotłownie opalane: opałem stałym, gazem lub olejem. W większości kotłownie wyposażone są w dwa źródła ciepła: kocioł gazowy i węglowy. Kotły w indywidualnych kotłowniach dobrane są o mocach w zależności od zapotrzebowania na ciepło danego budynku mieszkalnego. Ciepła woda użytkowa przygotowywana jest w podgrzewaczach CWU, tzw. bojlerzy. Przewiduje się wykonanie instalacji kolektorów słonecznych w celu przygotowania ciepłej wody użytkowej w okresie całorocznym. Kolektory słoneczne zlokalizowane będą na dachu budynków mieszkalnych oraz na konstrukcjach zlokalizowanych obok budynków mieszkalnych lub też na elewacji budynku – w zależności od ustaleń z właścicielem oraz doboru najefektywniejszej lokalizacji.

Ogrzewanie za pośrednictwem pompy ciepła

Instalacja pompy ciepła realizuje odwrócony obieg termodynamiczny. Zużywa ona energię elektryczną (pompa sprężarkowa) lub energię cieplną (pompa absorbcyjna) do pompowania ciepła z obszaru o niższej temperaturze (dolne źródło ciepła) do obszaru o wyższej temperaturze (górne źródło ciepła). Grzejnik o temperaturze powierzchni na poziomie 50 – 80°C otrzymuje ciepło z otoczenia, które ma temperaturę 30°C, 20°C, 0°C, -5°C. W wyniku optymalizacji kosztów inwestycyjnych przyjmuje się, że w okresie najniższych temperatur (rzadko występujących) pompa jest wspomagana kotłem szczytowym z reguły gazowym lub olejowym. Tak, więc ta instalacja prawie całkowicie pokrywa zapotrzebowanie na ciepło. Koszt ogrzewania jest konkurencyjny jedynie w odniesieniu do ogrzewania gazowego, olejowego i elektrycznego. Podobnie jak poprzednio dofinansowanie inwestycji jest warunkiem szybszego rozpowszechniania się tej technologii. Generalnie nie przewiduje się szerszego wykorzystania pomp ciepła do zabezpieczenia potrzeb grzewczych. Miejscem instalowania pomp ciepła mogą być budynki użyteczności publicznej i budynki mieszkalne. W dalszej perspektywie pompy ciepła mogą mieć znaczny wpływ na gospodarkę energetyczną oraz warunki środowiskowe. Zaleca się jednak promowanie wykorzystania energii geotermalnej tzw. płytkiej wykorzystującej pompy ciepła dla obszarów zabudowy małych domów mieszkalnych i jednorodzinnej, gdzie występują możliwości terenowe dla lokalizacji w/w urządzeń.

Fotowoltaika

Ta technologia energetyki solarnej zaczyna się dynamicznie rozwijać. Opublikowano nową ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii. Są sygnały, z jednostek badawczych, że nowa generacja ogniw fotowoltaicznych osiągnie sprawność kilkukrotnie większą od uzyskiwanej obecnie. Zagadnienia odbioru mocy i współpracy z siecią są w pełni opanowane (w UE). Szerokie zastosowanie ogniw fotowoltaicznych będzie skutkowało zarówno zmniejszeniem odbioru energii elektrycznej z sieci jak i dostawą energii z tego źródła do sieci. Inwestor instalacji fotowoltaicznej stanie się producentem energii dla siebie i innych. Producent energii z mikroinstalacji może sprzedawać nadwyżki energii koncernom energetycznym po gwarantowanych, opłacalnych stawkach.

- **Energia geotermalna**

Energetyka geotermalna bazuje na gorących wodach cyrkulujących w przepuszczalnej warstwie skalnej skorupy ziemskiej poniżej 1000 m. Wody geotermalne zawierają rozpuszczone składniki mineralne NaCl, KCl, CaCl₂, SiO₂ oraz gazy (najczęściej CO₂, N₂). Sposób wykorzystania zasobów geotermalnych zależy od temperatury czynnika grzejącego. Przyjęto, że przy temperaturze powyżej 120-150°C opłaca się go wykorzystać do produkcji energii elektrycznej. Przy niższych temperaturach czynnika grzejącego wchodzi w rachubę wykorzystanie do celów ciepłowniczych, klimatyzacyjnych, wytwarzania ciepłej wody użytkowej w systemach miejskich i przemysłowych, do ogrzewania szklarni, hodowli ryb, do celów balneologicznych i rekreacyjnych. Na głębokości ok. 3000 m p.p.m. spodziewana temperatura wód jest na poziomie 60-125°C.

- **Biomasa**

Znacznym potencjałem do produkcji energii odnawialnej na obszarze powiatu jest energia pozyskiwana z biomasy. Biomasa może być jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, przynoszącym wymierne efekty ekologiczno-energetyczne. Biomasa może zasilać małe lokalne ciepłownie (część z nich spala słomę). Na terenie powiatu planowane były biogazownie rolnicze w gminach Brzeżno, Rąbino (m. Rąbino i Jezierzycy), Świdwin (Przybysław). ZODR propaguje temat. Prowadzi doradztwo i szkolenia w zakresie opracowywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszu UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. W minionym okresie powstawała między innymi Biogazownia Brzeżno Sp. z o.o. w Brzeżnie.

- **Termomodernizacja budynków**

Działania termomodernizacyjne dotyczą całej substancji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej. Celem jest:

- obniżenie kosztów ogrzewania,
- podniesienie standardu budynków,
- zmniejszenie emisji gazów spalinowych dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na ciepło,
- całkowita likwidacja niskich emisji.

W programie na lata 2012 – 2015 planowano zadania z tego zakresu. Były to prace polegające na termomodernizacji i zmianie systemów grzewczych w obiektach oświatowych i wychowawczych powiatu oraz obiektów użyteczności publicznej. Zrealizowano takie zadania jak:

- termomodernizacja budynku przychodni przy ul. Drawskiej 38 w Świdwinie - II etap (Zielone inwestycje),
- termomodernizacja, instalacja kolektorów słonecznych w DPS Krzecko,
- termomodernizacja, instalacja kolektorów słonecznych w DPS Modrzewiec,
- termomodernizacja, instalacja kolektorów słonecznych w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Dzieciowisko”,
- termomodernizacja obiektu i instalacja kolektorów słonecznych w Zespole Szkół Rolniczych CKP im. S. Żeromskiego w Świdwinie,
- termomodernizacja Dom Wczasów Dziecięcych w Połczynie-Zdroju,
- termomodernizacja budynku wydziału geodezji ul. Kołobrzaska 43 (Zielone inwestycje).
- remont kapitalny budynku przy ul. Wojska Polskiego,
- zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne w obiektach gminy Rąbino.

Tabela 5.2 Ocena realizacji celu i podjętych zadań oraz efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego dla powiatu świdwińskiego

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Kontrola dotrzymywania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych	Tak -WIOŚ prowadził planowane kontrole w zakresie ochrony atmosfery. Uruchomiono punkty stałych pomiarów czynników wpływających na jakość powietrza. W dniu 08.12.2015 r. zostały wszczęte kontrole kotłowni ul. Słowiańskiej 9 oraz Kombatantów Polskich 5 w Świdwinie należących do MEC Sp. z o. o. w Świdwinie.
2.	Modernizacja i przebudowa dróg	Częściowo -Prowadzono modernizacje i budowy oraz remonty dróg i ulic.
3.	Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych (wymiana kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa, pompy ciepła, kolektory słoneczne).	Częściowo -Realizowany na bieżąco we współpracy z WFOŚiGW i NFOŚiGW oraz środków UE. Realizowano m in. w gm. Rąbino i Mieście Świdwin

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
4.	Uzupełnienie i wymiana na energooszczędne punktów świetlnych przy drogach gminnych, powiatowych	Częściowo -Zrealizowano głównie w gminie Połczyn Zdrój i Miasto Świdwin
5.	Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych	Tak -Budowa ścieżki rowerowej – ciąg drogi Nr 163 Połczyn-Zdrój – Przyrowo. Remont i zagospodarowanie ścieżki rowerowej na nasypie nieczynnej linii kolejowej Połczyn-Zdrój - Złocieniec. Miasto Świdwin wykonało ścieżkę w ul. Wiejskiej i Spacerowej;
6.	Wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii	Tak -Realizacja na bieżąco. Wsparcie ZODR przy opracowywaniu wniosków o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszu UE
7.	Termomodernizacja i zmiana systemów grzewczych w obiektach oświatowych i wychowawczych powiatu oraz obiektów użyteczności publicznej.	Tak -Zadania zostały w pełni zrealizowane
8.	Budowa elektrowni wiatrowych,	Tak -W gminie Brzeźno wybudowano 22 szt. turbin - Inwestor PGE Energia Odnawialna S.A. Warszawa; Gmina Świdwin w 2012 r. wydała decyzję środowiskową na budowę 1 wiatru w Bierzwnicy. Obecnie toczą się 4 postępowania o wydanie decyzji środowiskowych na budowę farm wiatrowych
9.	Propagowanie na terenach wiejskich źródeł energii cieplnej wykorzystujących biomasę – słomę i biogaz otrzymywany z fermentacji metanowej odchodów zwierzęcych. Budowa biogazowni.	Tak -ZODR propaguje temat. Prowadzi doradztwo i szkolenia w zakresie opracowywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszu UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,

Zagadnienia horyzontalne

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza będą miały różnorodny wpływ cała działalność przemysłową, ale głównie należy zwrócić uwagę na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Należy zatem postawić w przyszłości w szczególności na rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji na terenach o mniejszej gęstości zaludnienia, a w tym na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: słonecznej, wiatrowej i biomasy oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich. Zadaniem administracji powiatu będzie przygotowanie wytycznych umożliwiających określenie procedur ograniczania wpływu zmian klimatu w szczególności poprzez uwzględnienie działań adaptacyjnych w dokumentacjach strategicznych i operacyjnych na poziomie powiatowym jak również planowanie przestrzenne na poziomie lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Awarie zdarzają się w fabrykach, w sieciach gospodarki i komunalnej, urządzeniach i liniach energetycznych, zaporach i urządzeniach hydrotechnicznych. Dotyczą w zasadzie urządzeń technicznych i są konsekwencją niedopatrzenia lub niewłaściwej ich obsługi, eksploatacji i konserwacji. Przyczyną awarii mogą być też inne czynniki, np. naturalne zużycie materiału, ukryte wady. Postęp techniczny w takich dziedzinach gospodarki, jak energetyka, przemysł chemiczny, paliwowy, hutniczy czy motoryzacyjny doprowadził do zwiększonego gromadzenia, stosowania

w procesie produkcyjnym i przewożenia materiałów toksycznych, zapalających i wybuchowych oraz materiałów promieniotwórczych. Awaria instalacji przemysłowej lub zbiornika, w którym przechowuje się lub przewozi toksyczne środki, szczególnie chlor, amoniak, dwutlenek siarki, po przedostaniu się do atmosfery może doprowadzić do skażenia terenu, spowodować śmierć lub silne zatrucie przebywających tam ludzi i zwierząt. W wyniku awarii urządzeń bądź lekkomyślności ludzkiej bardzo często dochodzi do wybuchu gazu. Szczególnie groźne i częste są katastrofy środków transportu. Poza tymi zagrożeniami mogącymi wystąpić na terenie powiatu świdwińskiego powinniśmy się liczyć z zagrożeniami powstającymi poza obszarem powiatu takie jak zanieczyszczenia powietrza. Zanieczyszczenia powietrza są głównymi przyczynami globalnych zagrożeń środowiska, takich jak dziura ozonowa, kwaśne deszcze, czy efekt cieplarniany. Najczęściej i najbardziej zanieczyszczają atmosferę: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz pyły.

Zanieczyszczenia powietrza są wchłaniane przez ludzi głównie w trakcie oddychania. Przyczyniają się do powstawania schorzeń układu oddechowego, a także alergii. W środowisku zanieczyszczenia powietrza powodują korozję metali i materiałów budowlanych. Działają niekorzystnie również na świat roślinny, zaburzając procesy fotosyntezy, a także wtórnie skażają wody i gleby. Na terenie powiatu problemem są spalane paliwa w pojazdach samochodowych i paleniskach domowych. Celowe jest tu podjęcie działań zmniejszających liczbę awarii i ułatwiających ich usuwanie, tj.:

- zobligowanie operatora systemu przesyłowego (oraz operatorów systemów dystrybucyjnych) do wprowadzenia technologii i procedur odladzania linii napowietrznych,
- stopniowa wymiana linii napowietrznych na kablowe (szczególnie linii niskiego napięcia),
- likwidacja barier w dostępie ekip remontowych do sieci przesyłowych w przypadku konieczności usunięcia awarii,
- zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w przypadkach, w których zastosowanie podstawowych źródeł nie będzie możliwe.

III – Działania edukacyjne

Niezbędnym staje się organizowanie szkoleń w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców powiatu w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków dla mieszkańców: terenów zagrożonych powodziami, osuwiskami i silnymi wiatrami. Należy także zwrócić uwagę na wzmożenie działań edukacyjnych skierowanych do osób dorosłych. Istotną sprawą staje się pozyskiwanie środków zewnętrznych na dalszą działalność edukacyjną. Należy wykorzystać zaangażowanie szkół i kształtowanie świadomości ekologicznej najmłodszych. Ważnym tematem będzie współpraca merytoryczna z uznanymi instytucjami. Powinno się prowadzić projekty kontynuowane przez długie okresy czasu. Należy wykorzystać sukcesy osiągnięte przez uczniów w konkursach i starać się wykorzystywać wymierne efekty przeprowadzanych z udziałem uczniów działań edukacyjnych.

IV – Monitoring środowiska

W ramach funkcjonowania Systemu Oceny Jakości Powietrza wykonywane są opracowania, dotyczące każdej strefy województwa. Należy do nich Roczna Ocena Jakości Powietrza - wykonywana corocznie, dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w każdej strefie pod kątem dotrzymania poziomów dopuszczalnych oraz wskazuje strefy wymagające tworzenia Programów Ochrony Powietrza. Ocena ta ma na celu pomoc w osiągnięciu w danej strefie wymaganych standardów jakości powietrza. Najnowsza dostępna obecnie Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie zawiera dane za rok 2014. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach.

Tabela 5.3. Analiza SWOT w odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu świdwińskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • duża powierzchnia obszarów leśnych, wpływających pozytywnie na jakość powietrza; • rozwijająca się sieć grzewcza, energetyczna, gazowa; • rozpowszechniona termomodernizacja budynków; • korzystne warunki meteorologiczne dla rozwoju energetyki wiatrowej; • stosunkowo dobry stan powietrza; 	<ul style="list-style-type: none"> • duża emisja CO i pyłów do powietrza; • szybki przyrost liczby samochodów; • niewielki przyrost instalacji OZE; • duży udział paliw stałych w spalaniu energetycznym; • spalanie odpadów w instalacjach nie przystosowanych do ich spalania;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie wsparcia w budowie instalacji energetycznych dla podmiotów indywidualnych i wspólnot mieszkaniowych; • rozwój gospodarki niskoemisyjnej; • wprowadzanie instalacji wykorzystujących OZE; • rozwój centralnych systemów ogrzewania; • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na ww. cele po opracowaniu „Programu gospodarki niskoemisyjnej”; 	<ul style="list-style-type: none"> • przekroczenia stężeń alarmowych pyłów; • brak realizacji działań wynikających z POP; • zmniejszenie interwencji Państwa w wytwarzanie energii w miejscu jej zużycia; • brak środków finansowych na restrukturyzację technologiczną przemysłu; • możliwość wystąpienia protestów ze strony organizacji ekologicznych blokujących rozwój energetyki wiatrowej;

5.2. Zagrożenia hałasem

Na terenie powiatu świdwińskiego nie występują zakłady przemysłowe, które byłyby źródłem znaczących emisji hałasu, chociaż sporadycznie stwierdza się zwiększony poziom emisji hałasu z zakładów produkcyjnych, lotniska czy w wyniku prowadzonej działalności usługowej.

Na podstawie obserwacji terenowych można stwierdzić, że w przypadku zdecydowanej większości obszaru powiatu świdwińskiego poziom hałasu zarówno dobowego, jak i odpowiadającego porze nocnej, nie przekracza poziomów dopuszczalnych dla obszarów zabudowy jednorodzinnej. W zasadzie prawie każda działalność związana jest z emisją energii akustycznej, która może w środowisku występować jako uciążliwy hałas. Oddziaływania hałasu emitowanego do środowiska jako kryterium oceny przyjęto wielkości podane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz.112) – a więc odpowiednio, poziomów: 64 i 59 dB. Spełnione są tym samym wymagania określone dla stałych i czasowych miejsc pobytu dzieci i młodzieży, domów opieki społecznej, szpitala i uzdrowiska, a także łagodniej postawione wymagania dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowej, usługowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. W przypadku znaczącego wzrostu zagrożenia hałasem drogowym w nadchodzących latach, rozwiązanie może również stanowić montaż ekranów akustycznych w miejscach najbardziej zagrożonych negatywnym oddziaływaniem na zdrowie i samopoczucie mieszkańców. W takim wypadku należy jednak zwrócić najwyższą uwagę na odpowiedni dobór ekranów, ich rozmieszczenie, ilość, a także zastosowanie niezbędnych zabezpieczeń, zmniejszających niebezpieczeństwo, jakie ekrany takie stanowią dla ptaków. Należy zwrócić uwagę, iż ekrany mogą oddziaływać negatywnie na krajobraz; z drugiej strony zaś, mogą przy okazji pomóc ograniczyć napływ zanieczyszczeń powietrza na tereny

zamieszkałe. W przypadku znacznego wzrostu problemu hałasu, można rozważyć również ograniczenie dozwolonej prędkości ruchu na strategicznych odcinkach.

Ruch drogowy

W latach 2005-2015 nastąpił znaczący wzrost ilości samochodów poruszających się po drogach powiatu świdwińskiego. Intensyfikacja ruchu samochodowego miała znaczący negatywny wpływ na komfort akustyczny zwłaszcza dla mieszkańców terenów położonych wzdłuż dróg. W kolejnych okresach przewiduje się dalszy wzrost ilości pojazdów, jednak nie tak intensywny jak w ciągu ostatnich dziesięciu lat z powodu dość wysokiego nasycenia rynku pojazdów.

Pomiarami hałasu i pomiarami natężenia ruchu drogowego na drogach krajowych z podziałem na typy pojazdów oraz pomiary prędkości strumienia pojazdów zajmuje się Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Wykonane pomiary wykazały, że na terenach zabudowy mieszkaniowej podlegającej ochronie przed hałasem, zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych, przy braku odpowiednich zabezpieczeń akustycznych (np. ekrany akustyczne), występują znaczne przekroczenia poziomu dopuszczalnego dźwięku zarówno w porze dziennej jak i nocnej. W ciągu ostatnich 4 lat liczba zarejestrowanych pojazdów zwiększyła się o ponad 10%, co miało wpływ na wciąż pogarszający się stan klimatu akustycznego. W roku 2012 nastąpiła znacząca zmiana przepisów odnoszących się do dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku pochodzącego od ruchu komunikacyjnego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) wprowadzone zostały nowe, znacznie wyższe poziomy dopuszczalne. Zmiana przepisów w 2012 roku, dotyczących dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku znacząco ograniczyła ilość obszarów na których można stwierdzić przekroczenia ponadnormatywnego hałasu. Nie przekłada się to jednak na rzeczywistą ochronę mieszkańców przed uciążliwym hałasem czy poprawę ich komfortu życia.

Tabela 5.4. Długość dróg i ulic w powiecie świdwińskim [Dane: PZD Świdwin]

Lp.	Nazwa gminy	Ogółem	Nawierzchnia twarda	Nawierzchnia gruntowa
drogi zamiejskie w km				
1.	Brzeźno	41,079	33,562	7,517
2.	Połczyn-Zdrój	100,923	83,319	17,604
3.	Rąbino	78,039	69,210	8,829
4.	Sławoborze	64,864	56,684	8,180
5.	Świdwin	91,649	88,573	3,076
ulice w mieście w km				
6.	Świdwin	5,089	4,948	0,141
7.	Połczyn-Zdrój	3,834	3,834	0
Razem powiat		385,477	339,868	45,609

Ruch kolejowy

Charakter hałasu generowanego przez transport kolejowy można określić jako lokalny gdyż jego uciążliwość związana jest z pojedynczymi zdarzeniami, jakimi są przejazdy pociągów. Większy dyskomfort powoduje przejazd składów towarowych ze względu na ich duży ciężar oraz długość, co jest powodem dłuższej ekspozycji na negatywne oddziaływanie w funkcji czasowej. W ostatnich latach na obszarze powiatu świdwińskiego nastąpił spadek znaczenia transportu kolejowego a co za tym idzie obniżenie niekorzystnego wpływu akustycznego spowodowanego ruchem pociągów.

Tabela 5.5. Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Kontrola jednostek gospodarczych oraz lotnisk w zakresie emitowanego hałasu	<p>Tak -Prowadzi WIOŚ zgodnie z opracowanym harmonogramem. Lotnisko wojskowe nie przekracza norm hałasu. WIOŚ w Szczecinie w latach 2012-2015 na terenie powiatu świdwińskiego przeprowadził 4 kontrole z wyjazdem w teren w zakresie emisji hałasu (z pomiarami).</p> <p>Kontrola KPPD S. A. w Szczecinku Zakład Przemysłu Drzewnego w Sławoborzu nie wykazała przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Natomiast kontrola w KPPD S. A. w Szczecinku Zakład Przemysłu Drzewnego w Świdwinie wykazała przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu emitowanego z terenu zakładu w porze dnia i nocy; Starosta Świdwiński na podstawie pomiarów wykonanych przez Laboratorium WIOŚ w Szczecinie wydał decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.</p> <p>Kontrola SANO Sklep Spożywczy w Połczynie Zdroju wykazała przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocy. Starosta Świdwiński na podstawie pomiarów wykonanych przez Laboratorium WIOŚ w Szczecinie wydał decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu.</p> <p>Kontrola p. Stefana Gawrońskiego prowadzącego działalność pn. Pracownia Plastyczna "STUDIO 22" w Przyrowie, gm. Połczyn-Zdrój nie wykazała przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Przeprowadzono również 2 kontrole w oparciu o dokumentację (dot. przedłożonych przez KPPD SA. w Szczecinku Zakład Przemysłu Drzewnego w Świdwinie oraz Gospodarstwo Produkcyjno-Handlowe Sp.z o.o. Ferma Sidłowo sprawozdań z badań automonitoringowych emisji hałasu, Nie stwierdzono nieprawidłowości.</p>
2.	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu poprzez modernizację i budowę dróg	<p>Tak -Realizowano poprzez remonty i modernizacje dróg zgodnie z planami modernizacji i remontów dróg powiatowych i gminnych.</p>

I – Adaptacja do zmian klimatu

Adaptacja przestrzeni do warunków dużego wzrostu temperatury i jej wpływu na hałas to jedno z wyzwań współczesnej gospodarki przestrzennej. Wysoka temperatura wywołuje stres termiczny, a nadmierny pobór energii przez urządzenia klimatyzacyjne i chłodnicze, oraz ogrzewanie mieszkań, zwiększa zagrożenie związane z wysokimi temperaturami powietrza a w dużych miastach zwiększa efekt tzw. miejskiej wyspy ciepła. Tworzeniu się jej sprzyja również stosunkowo mały udział terenów biologicznie czynnych, zwłaszcza w strefie zabudowy o charakterze śródmiejskim, niewielka liczba zbiorników wodnych, terenów zieleni miejskiej, zieleni wysokiej, które mogą ograniczyć negatywny wpływ zwłaszcza fal gorąca i upałów. Należy przewidzieć rozwój obszarów otaczających miasta zielonymi pierścieniami, o relatywnie dużej lesistości, które stanowią ważny element adaptacji do zmian klimatu i obniżenia narażenia na hałas. Podobnie nasadzenia drzew, pasy zieleni mogą zmniejszyć zagrożenie hałasem.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Hałas nie tylko może wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka, ale z również zwierząt ograniczając coraz bardziej ich przestrzeń życiową a i świat roślinny nie jest na niego obojętny. Szkodliwość hałasu zależy nie tylko od jego natężenia ale także od częstości występowania, charakteru oddziaływania (ciągły, przerywany) i długotrwałości działania. Rozróżnia się hałasy o nieznacznych zmianach natężenia i widma częstotliwości w czasie (np. szmer, szum) oraz hałasy impulsowe (np. huk, trzask, łomot).

W związku z wzrostem negatywnych czynników należy przewidzieć podjęcie działań zmierzających do ograniczenia emisji hałasu a w tym dalszej poprawy stanu dróg, w uzasadnionych przypadkach wprowadzania ograniczeń prędkości i wagi pojazdów na obszarach

zabudowanych oraz remontów dróg, budowy obwodnic, czy też nasadzenia drzew i krzewów jako zieleni izolacyjnej.

Nadzwyczajne zagrożenie środowiska (NZŚ) stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska powodowane przez hałas możemy niwelować stosując:

- zabudowa mniej wrażliwa (usługi, drobny przemysł, garaże itp.),
- ekrany – sztuczne przegrody: drewniane, betonowe, metalowe, z tworzyw sztucznych, łączone niekiedy z zielenią (pnącza),
- pasy zieleni – zróżnicowane gatunkowo i wysokościowo,
- wały ziemne – samodzielne, lub łączone z zielenią (bardziej efektywne),
- prowadzenie dróg w nasypie lub w wykopie – zmniejszenie hałasu.

III – Działania edukacyjne

Poważnym choć na co dzień rzadko dostrzeganym zagrożeniem dla środowiska życia człowieka jest emisja hałasu. O zagrożeniu tym przypominać ma obchodzony 25 kwietnia Międzynarodowy Dzień Świadomości Zagrożenia Hałasem. Niezbędnym staje się organizowanie szkoleń w celu edukacji i zwiększania świadomości mieszkańców powiatu, a szczególnie młodzieży szkolnej w zakresie oddziaływania hałasu na człowieka i zwierzęta, a także w jaki sposób ograniczyć skutki nadmiernego oddziaływania hałasu na mieszkańców terenów zagrożonych hałasem. Podstawowe cele edukacji przedstawione są poniżej.

- Podniesienie poziomu wiedzy na temat lokalnego środowiska naturalnego;
- Zapoznanie z pojęciami: "środowisko akustyczne", "hałas", "obszar cichy", "monitoring hałasu";
- Przedstawienie wpływu hałasu na ludzkie zdrowie;
- Ukazanie głównych źródeł emisji hałasu do środowiska;
- Zapoznanie z metodami ochrony przed hałasem;
- Ukazanie występujących na terenie powiatu tarnogórskiego zagrożeń hałasem;
- Zachęcenie do rozwijania zainteresowań ekologicznych;

IV – Monitoring środowiska

Na terenie powiatu świdwińskiego oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi rejestr zawierający informacje o stanie akustycznym środowiska na podstawie pomiarów, badań i analiz wykonywanych w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Tabela 5.6. Analiza SWOT: Stan klimatu akustycznego na terenie powiatu

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Niewielkie ryzyko zagrożenia hałasem • Brak dróg o dużym natężeniu ruchu • Brak hałasu kolejowego • Brak zakładów przemysłowych emitujących hałas o znacznym natężeniu • Stosunkowo duża powierzchnia lasów, przeciwdziałających zagrożeniu hałasem 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący wzrost natężenia ruchu drogowego • Brak monitoringu hałasu na terenie powiatu • Brak opracowanych map akustycznych obejmujących teren powiatu • Położenie posesji przy drogach powiatowych • Zły stan nawierzchni niektórych dróg potęgujący hałas drogowy

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie natężenia hałasu drogowego poprzez stosowanie cichych nawierzchni • Nasadzenia drzew, pasy zieleni mogą zmniejszyć zagrożenie hałasem • Umieszczanie wzdłuż strategicznych odcinków dróg ekranów akustycznych • Wprowadzanie ograniczenia prędkości na strategicznych odcinkach dróg • Optymalne rozmieszczenie zabudowy zgodnie z prawidłowo opracowanym mpzp umożliwi zmniejszenie narażenia na hałas wśród mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalszy, intensywny rozwój ruchu drogowego • Pogarszanie się stanu nawierzchni dróg • Inwestycje uciążliwe akustycznie: rozwój przemysłu, usług, rekreacji in. • Wylesienia, usuwanie pasów zadrzewień

5.3. Pola elektromagnetyczne (PEM)

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Normy środowiskowe w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Wpływ promieniowania elektromagnetycznego zależy od wysokości jego natężenia oraz częstotliwości, dlatego dopuszczalne wartości poziomów pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dla miejsc dostępnych dla ludności, określane są w kolejnych pasmach częstotliwości. Najliczniejsze źródła PEM stanowią obiekty elektroenergetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz. Pomiar monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu zostały wykonane w 2 punktach w 2012 i 2013 roku. Monitoring pól elektromagnetycznych zrealizowany został poprzez pomiary składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz. Wynik składowej elektrycznej [V/m] dla poszczególnych pomiarów wynosił:

- Świdwin ul.1 Maja - 0,50 (2012 r.)
- Sławoborze - 0,38 (2013 r.)

Pomiary pól elektromagnetycznych wykonane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku. Wyniki są więc dużo niższe od poziomów dopuszczalnych. Należy pamiętać, iż przy obecnym postępie cywilizacyjnym nie da się wyeliminować promieniowania elektromagnetycznego ze środowiska, w którym żyjemy. Dlatego niezbędne jest badanie jego poziomów i kontrolowanie, by nie przekraczały one wartości dopuszczalnych.

Ograniczenie oddziaływania PEM może nastąpić poprzez odpowiednie działania techniczne i administracyjne. Ważne jest, aby lokalizacje źródeł PEM uzgadniane były pomiędzy inwestorami, organami administracyjnymi, a także społecznością lokalną. Istotne jest również, aby ochrona przed polami elektromagnetycznymi znalazła swoje odzwierciedlenie w odpowiednich zapisach w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach planistycznych.

Źródłami pól elektromagnetycznych na terenie powiatu mogą być elektrownie wiatrowe. Jednakże sposób realizacji odbioru prądu z tych elektrowni poprzez budowę podziemnej linii elektrycznej o napięciu równym 30 kV minimalizuje potencjalne emisje pól elektrycznych i magnetycznych linii elektrycznej. Przeprowadzone obliczenia potwierdziły, że normy dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku nie zostaną przekroczone w żadnym miejscu w pobliżu linii. Pole elektromagnetyczne wygenerowane przez elementy inwestycji o wysokim napięciu (głównie generatory turbin, linie elektryczne) nie będzie posiadało częstotliwości lub natężenia, które mogłyby stanowić zagrożenia dla środowiska lub zdrowia publicznego.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późniejszymi zmianami). – dział VI - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi – art. 121 i 122). Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dla ochrony mieszkańców powiatu przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się również okresowego wykonywania stosownych pomiarów - wg przepisów prawa powszechnego (dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii i urządzeń oraz ewentualnego ustalenia stref ograniczonego użytkowania). Przy zbliżeniach linii energetycznych do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii. Ocenę oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko przeprowadza się zgodnie z Ustawą Prawo Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie badań monitoringowych oraz informacji o źródłach emitujących pola.

Tabela 5.7. Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem pól elektromagnetycznych

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego	Tak -Prowadzi WIOŚ zgodnie z opracowanym harmonogramem. Za lata 2011-2014 przekroczeń nie stwierdzono. Prowadzono kontrolę w 2012 r. w Świdwinie na ul. 1 Maja – wynik 0,50 [V/m]. W 2013 r. kontrolowano Sławoborze – wynik 0,38 [V/m].

I – Adaptacja do zmian klimatu

Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze, może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia elektrowni wiatrowych, masztów telefonii komórkowej, linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców. Najważniejsze zjawiska zwiększające ryzyko zniszczeń sieci przesyłowych to: burze, w tym burze śnieżne, oblodzenie śmigieł wiatraków, sieci przesyłowych i silny wiatr. Na terenie powiatu znajduje się znaczna liczba elektrowni wiatrowych. Potencjalne sytuacje awaryjne jakie mogą mieć miejsce w przypadku elektrowni wiatrowych dotyczą ewentualnego uszkodzenia samej konstrukcji elektrowni, co może mieć skutki dla terenów otaczających. Może to być spowodowane: wyjątkowo silnymi wiatrami lub erozją terenu przy fundamencie wieży elektrowni, czy nawet wystąpieniem pożaru w gondoli (np. w wyniku uderzenia pioruna), a także innymi czynnikami, jak np. zmęczenie materiału lub nie wykryte wcześniej uszkodzenie materiału. Czynniki takie mogą spowodować przewrócenie się elektrowni lub uszkodzenie wirnika (np.: ścięcie jednej z łopat śmigła lub oderwanie się innej części wiatraka). Potencjalnym zagrożeniem dla terenów otaczających (dla ludzi, ewentualnie zabudowy) elektrownie wiatrowe są także oblodzenia śmigieł. Groźne jest także oblodzenie linii napowietrznych. Potencjalnym rodzajem uszkodzeń elektrowni wiatrowych może być oderwanie się fragmentów lub całych łopat od wirnika. W przypadku ściętej łopaty śmigła, możliwe byłoby jej odrzucenie na większą odległość (nawet na trzykrotność całkowitej wysokości elektrowni). Aby zapobiec występowaniu tego typu zdarzeniom należy wykonywać okresowe przeglądy techniczne elektrowni przez wyspecjalizowane ekipy serwisowe. W okresach zimowych konieczne może być ustawienie na drogach śródpolnych tablic ostrzegających o możliwości odrywania się od śmigieł brył lodu.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Najgroźniejszymi typami zanieczyszczeń są jonizujące i niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne. Liczba źródeł pola elektromagnetycznego wzrasta wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną oraz zaawansowaniem technologii bezprzewodowych. Rozwój cywilizacyjny i rewolucja technologiczna w XX i XXI w. spowodowały bowiem znaczący wzrost kombinacji pól elektromagnetycznych o różnej częstotliwości, z którymi każdy styka się w domu czy pracy. Sztuczne pola, generowane przez urządzenia techniczne, mogą znacząco wpływać na biologiczne procesy komunikacji międzykomórkowej oraz na procesy metaboliczne. Początkowo mechanizmy samoregulujące organizmu będą kompensować zaburzenia równowagi. Jednak długotrwały wpływ stresu wynikającego z napromieniowania EMF może doprowadzić do chronicznego braku energii i w rezultacie do choroby.

III – Działania edukacyjne

Promieniowanie elektromagnetyczne stanowi zagrożenie dla zdrowia. Edukacja powinna polegać na przekazywaniu informacji na temat pola elektromagnetycznego. Wiedza na ten temat powinna docierać do wszystkich mieszkańców. Należy przekazywać te wiadomości tak by trafiały do każdej rodziny, dzieci w szkołach. Głównym celem powinno być szerzenie wiedzy nt. szkodliwych wpływów technologii bezprzewodowych na zdrowie.

Dla społeczności lokalnej, wpływ wizualny elektrowni wiatrowych na krajobraz może być odbierany jako negatywny. W obecnym bowiem otwartym krajobrazie przyrodniczo - kulturowym, w którym już obecnie występują elektrownie wiatrowe, pojawią się dodatkowe wysokie konstrukcje tego typu. Tym samym ewentualnych protestów w tym względzie nie można wykluczyć. Przedsięwzięcie wymaga przeprowadzenia konsultacji społecznych, w ramach których udział mogą brać zainteresowane strony oraz które powinny prowadzić do konsensusu co do możliwości realizacji przedsięwzięcia, a zachowania wartości przyrodniczych oraz właściwych warunków życia ludzi.

IV – Monitoring środowiska

Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne są zobowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia. Podczas eksploatacji pomiary prowadzone są w cyklu trzyletnim. Wyniki tych pomiarów przekazywane są następnie właściwym organom, w tym wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska. Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzi WIOŚ. W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których między innymi ma prowadzić rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Tabela 5.8. Analiza SWOT: Pola elektromagnetyczne na terenie powiatu świdwińskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony w ramach PMS pozwala na oszacowanie stopnia zagrożenia obszaru powiatu;• Dopuszczalne poziomy PEM nie są przekraczane na terenie powiatu;• Funkcjonowanie sztucznych źródeł radiacji na terenie powiatu nie stwarza znaczącego zagrożenia dla ludności i środowiska;• Brak istotnych różnic natężenia pól w ciągu ostatnich lat;	<ul style="list-style-type: none">• Wzrostowa tendencja ilości wytwarzanego promieniowania elektromagnetycznego ze źródeł sztucznych ;• Zbyt mała liczba punktów monitoringu na terenie powiatu;• Zwiększanie się liczby stacji bazowych telefonii komórkowej;• Wzrost wykorzystywania urządzeń bezprzewodowych nadających ciągle, jak telefony typu DECT, routery/karty bezprzewodowego Internetu (WiFi) i bezprzewodowe mierniki (np. wody, prądu);

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Badania pola elektromagnetycznego w nowych instalacjach i w przypadku zmian warunków pracy urządzeń pozwolą na dotrzymanie wymaganych norm; • Dzięki prowadzonemu monitoringowi możliwe jest szybkie reagowanie w przypadku wzrostu zagrożenia; • Racjonalny dobór lokalizacji powstających instalacji i urządzeń stanowiących źródła PEM pozwoli uniknąć negatywnych oddziaływań na zdrowie ludzi i środowisko; 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość przekroczenia dopuszczalnych poziomów PEM w związku z dalszym rozwojem sieci elektroenergetycznych i zwiększoną ilością urządzeń elektrycznych; • Zbyt gwałtowny rozwój technologii bezprzewodowych, zwłaszcza TETRA oraz sieci LTE; • Dzieci i młodzież wykazują coraz większe uzależnienie od telefonów komórkowych i innych urządzeń bezprzewodowych. Zgodnie z wynikami badań naukowych, są oni również najbardziej podatni na negatywne skutki zdrowotne.

5.4. Gospodarowanie wodami

Wody powierzchniowe

Organem właściwym w sprawach gospodarowania wodami w regionie wodnym jest Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) – jako organ administracji rządowej niespolonej. Z uwagi na właściwość terytorialną w sprawach o pozwolenia wodno prawne powiat podlega pod RZGW Szczecin. Warunki hydrologiczne związane są z rzeźbą terenu, wyznaczającą powierzchniowy układ sieci wodnej. Warunki korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz regionu wodnego Ücker w obszarze działania RZGW w Szczecinie zostały ustalone rozporządzeniem nr 3/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Na obszarze powiatu możemy wyszczególnić następujące wody powierzchniowe, które mają największy wpływ na stosunki wodne na tym terenie. Główną rzeką powiatu świdwińskiego jest Rega. Na terenie powiatu znajdują się następujące rzeki i kanały (dane: ZZMiUW Szczecin): Bukowa - 8700 m, Brzeźniczka - 1160 m, Czernica - 11447 m, Dębica - 29010 m, Drawa - 4000 m, Galbena - 8920 m, Kanał Przybysław - 6515 m, Kanał Rarwiński - 800 m, Kanał Słowieńsko - 8850 m, Kłodawa - 6 000 m, Kokna - 5815 m, M – 15 - 4425 m, Miedzchnik - 156 m, Młynówka - 1230 m, Mogilica - 43185 m, Mołstowa - 5900 m, Parsęta - 11945 m, Pokrzywnica - 12475 m, Rakowiec – Ceminko-1990 m, Rega - 58388 m, Rzepczynka - 11400 m, Stara Rega - 14450 m, Świerznica - 10000 m, Topiel - 3692 m, Wogra - 17151 m.

Na terenie powiatu znajduje się wiele jezior. Pod względem powierzchni i objętości wody znaczenie na terenie powiatu mają następujące jeziora: Oparzno - 125,7 ha, Bystrzyno Wielkie - 108,0 ha, Klęckie - 101,5 ha, Bystrzyno Małe - 53,1 ha, Resko (Resko Górne) - 50,7 ha, Słonowice - 42 ha, Kołackie – 38,0 ha, Wilczkowo - 36 ha, Więclaw (Wiesław) - 30 ha, Brzeźno Wielkie - 30 ha, Kłokowskie – 24,3 ha, Lekowo - 23,9 ha, Gawroniec (Gawrończe) - 20,5 ha, Bukowiec – 17 ha, Pęczeryzno - 17 ha, Barczaka - 9,9 ha, Długie - 9 ha, Jezierzycze - 8,6 ha, Głębokie – 8 ha.

Są to głównie jeziora rynnowe, zastoiskowe lub wytopiskowe. Jeziora te mają stosunkowo małą powierzchnię zlewni, zasilane są głównie przez wody podziemne. W gminie Połczyn-Zdrój znajduje się Dolina Pięciu Jezior, która jest ustanowiona ścisłym rezerwatem przyrody Drawskiego Parku Krajobrazowego, tworzy ją pięć małych jeziorek: Górne, Okrągłe, Długie, Głębokie i Małe.

Oprócz jezior specyficznym elementem sieci hydrologicznej są sztuczne zbiorniki wodne jakimi są licznie występujące stawy rybne, znajdujące się w dolinach rzek.

Ponadto na terenach poszczególnych gmin znajduje się 49 zbiorników retencyjnych o łącznej powierzchni 73,33 ha oraz zalew „Połczyn Zdrój” o powierzchni 24 ha. Zbiornik retencyjny „Połczyn Zdrój” jest zbiornikiem przeciwpowodziowym na rzece Wogrze.

Analiza korzystania z wód powierzchniowych pozwala stwierdzić, że wykorzystywane są one głównie do celów gospodarczych i komunalnych. Zapotrzebowanie na te wody jest w pełni pokrywane i nie stanowi to problemu w regionie wodnym. Aktualnie nie przewiduje się potrzeb wprowadzania ograniczeń w korzystaniu z wód powierzchniowych do wyżej wymienionych celów. Warunek stanowi jednak zachowanie przepływu nienaruszalnego w ciekach, szczególnie w półroczu letnim lat suchych. Jakość wód powierzchniowych jest bardzo zróżnicowana lecz w porównaniu z ogólnym stanem wód powierzchniowych województwa zachodniopomorskiego powiat świdwiński kwalifikuje się do rejonów stosunkowo „czystych”.

Jakość wód powierzchniowych

Zarządzanie wodami musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z dokonanego podziału na jednolite części wód. Z tego powodu monitoring jest realizowany w jednolitych częściach wód. Zakres i częstotliwość badań oraz kryteria klasyfikacji stanu jednolitych części wód określają rozporządzenia wykonawcze do ustawy – Prawo wodne. Na ocenę stanu składają się dwa elementy: stan ekologiczny oraz stan chemiczny. Elementy jakości klasyfikacji stanu ekologicznego natomiast podzielono na elementy: biologiczne, hydromorfologiczne oraz fizykochemiczne. Sposób klasyfikacji, interpretacji wyników oraz oceny określono w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r. poz.1482). Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, która jest podstawowym aktem prawnym dotyczącym ochrony wód w Unii Europejskiej zmieniła podejście do systemu zarządzania wodami, w tym do badań i oceny ich jakości. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) podstawową jednostką gospodarowania wodami stanowią tzw. jednolite części wód (JCW), które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych takie jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Wyróżnia się naturalne i silnie zmienione lub sztuczne jednolite części wód.

Na terenie powiatu występują obszary zagrożone erozją wodną. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. z 2015 r. poz. 344) do obszarów tych zaliczono tereny wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 5.9. Wykaz obszarów zagrożonych erozją wodną

Lp.*	Kod gminy	Nazwa gminy	Nr obrębu ewidencyjnego	Nazwa obrębu ewidencyjnego
3741	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0001	1
3742	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0002	2
3743	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0003	3
3744	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0004	4
3745	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0005	5
3746	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0006	6
3747	3216034	Połczyn Zdrój - miasto	3216034.0007	7
3748	3216035	Połczyn Zdrój – obszar wiejski	3216034.0084	Kapice
3749	3216035	Połczyn Zdrój – obszar wiejski	3216034.0089	Zaborze
3750	3216035	Połczyn Zdrój – obszar wiejski	3216034.0096	Ogartowo
3751	3216035	Połczyn Zdrój – obszar wiejski	3216034.0098	Międzyborze
3752	3216035	Połczyn Zdrój – obszar wiejski	3216034.0104	Gaworkowo
3753	3216035	Połczyn Zdrój – obszar wiejski	3216034.0110	Popielewo
3754	3216052	Sławoborze	3216052.0010	Zagrody
3755	3216062	Świdwin	3216062.0079	Bierzwnica Pgr

**) Nr według załącznika rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r.*

Badania wód realizowane są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska. W latach 2012 - 2013 badania jednolitych części wód realizowano w oparciu o „Program państwowego

monitoringu środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” i „Program państwowego monitoringu środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2013-2015”. Od 2013 roku monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550). Zgodnie z tym rozporządzeniem badania stanu jednolitych części wód realizowane są w ramach poniżej wymienionych rodzajów monitoringu.

Monitoring diagnostyczny prowadzi się w celu: ustalenia stanu jednolitych części wód, uzupełnienia identyfikacji rodzajów i wielkości oddziaływań antropogenicznych (na które narażone są jednolite części wód), potwierdzenia oceny wpływu tych oddziaływań, zaprojektowania przyszłych programów monitoringu, dokonania oceny długoterminowych zmian stanu oraz określenia długoterminowych trendów zmian stężeń substancji priorytetowych.

Monitoring operacyjny prowadzi się w celu: ustalenia stanu jednolitych części wód powierzchniowych, które uznano za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych, dokonania oceny efektywności działań wynikających z programów (które zostały przyjęte dla poprawy jakości wód) oraz obserwacji zmian objętości i natężenia przepływu w zakresie stosownym dla stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego.

Monitoring badawczy prowadzi się doraźnie, głównie w celu: określenia wpływu na jakość wód zanieczyszczeń awaryjnych, wyjaśnienia przyczyn niespełnienia celów środowiskowych (osiągnięcia dobrego stanu wód) jeśli ich wyjaśnienie nie jest możliwe na podstawie monitoringu diagnostycznego i operacyjnego, ustalenia przyczyn wyraźnych rozbieżności między wynikami oceny stanu/potencjału ekologicznego na podstawie badań biologicznych i fizykochemicznych oraz zebrania dodatkowych informacji o stanie wód w związku z uwarunkowaniami lokalnymi lub umowami międzynarodowymi.

Monitoring obszarów chronionych prowadzi się w celu: ustalenia stanu jednolitych części wód powierzchniowych występujących na obszarach chronionych, ustalenia stopnia spełnienia dodatkowych wymagań określonych dla tych obszarów, oceny wielkości i wpływu oddziaływań na te jednolite części wód oraz oceny zmiany stanu tych jednolitych części wód wynikającej z programów działań przyjętych dla poprawy jakości wód. Do obszarów chronionych należą obszary: będące jednolitymi częściami wód, przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, obszary chronione przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych (obszary ochrony siedlisk lub gatunków, dla których stan wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie i obszary ochrony gatunków ryb), obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do celów rekreacyjnych (w tym kąpieliskowych), obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych oraz narażone na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych.

Realizowany monitoring uwzględnia uwarunkowania wynikające z dokonanego podziału na JCW. W każdym roku badania obejmą część punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego i punktów operacyjnych.

Ocena jakości wód rzecznych i jeziorowych

Stan/potencjał ekologiczny klasyfikuje się na podstawie wyników badań elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości wód (*klasa I – bardzo dobry stan ekologiczny, klasa II – dobry stan ekologiczny, klasa III – umiarkowany stan ekologiczny, klasa IV – słaby stan ekologiczny, klasa V – zły stan ekologiczny*).

Ocenę stanu biologicznego wykonuje się w oparciu o badania fitoplanktonu, fitobentosu, makrofitów, makrozoobentosu oraz ichtiofauny. Klasyfikacja elementów biologicznych polega na dokonaniu wspólnej oceny badanych elementów poprzez przypisanie im jednej z 5 klas jakości. O wyniku oceny decyduje element biologiczny, któremu przypisano najniższą klasę.

Oceniane elementy fizykochemiczne (wspierające elementy biologiczne) podzielone zostały na grupy wskaźników charakteryzujących stan fizyczny, warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne, zasolenie, zakwaszenie i warunki biogenne. Rozporządzenie rozróżnia wartości graniczne dla klasy I i II, z wyłączeniem jezior, dla których ustalone są wartości graniczne jedynie dla klasy II. Jeśli wyniki

badan nie spełniają kryteriów dla klasy II - jakość wód ocenia się jako „poniżej stanu/potencjału dobrego”.

Gdy stan elementu biologicznego jest umiarkowany (III klasa), słaby (IV klasa) lub zły (V klasa), wówczas danej JCW nadaje się taką samą klasę stanu ekologicznego. Natomiast, gdy stan wskaźnika biologicznego jest bardzo dobry (I klasa) lub dobry (II klasa) w ocenie stanu ekologicznego należy uwzględnić również stan wskaźników fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne oraz fakt uznania JCW za wody sztuczne lub silnie zmodyfikowane pod względem hydromorfologicznym.

Jednolite części wód występujące na obszarach chronionych podlegają także ocenie pod względem oceny stopnia spełnienia dodatkowych wymagań określonych dla tych obszarów. Jeśli te wymagania nie są spełnione, ocena stanu/potencjału ekologicznego musi być poniżej stanu/potencjału dobrego i wówczas stan takiej JCW przyjmuje się jako zły.

Stan chemiczny klasyfikuje się na podstawie wyników badań wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w tym tzw. substancji priorytetowych. Normy środowiskowe dla substancji chemicznych, zostały określone dla stężeń średniorocznych i maksymalnych. Jednolita część wód osiąga dobry stan chemiczny wówczas gdy jednocześnie spełnione są dwa warunki: dopuszczalne stężenia średnioroczne i maksymalne (wyrażone jako 90 percentyl lub średnia roczna) dla poszczególnych wskaźników chemicznych nie są przekraczane.

Stan wód (stan dobry lub zły) wyznaczony jest przez gorszy ze stanów: ekologiczny lub chemiczny.

W przypadku JCW, których stan/potencjał ekologiczny został sklasyfikowany poniżej dobrego lub też stan chemiczny sklasyfikowany został jako zły stan wód określa się jako zły. Zasada ta dotyczy również takich części wód, które położone w obszarze chronionym, nie spełniają wymagań jakościowych ustalonych dla tych obszarów. Klasyfikację stanu wód można wykonać również w przypadku, kiedy brak jest klasyfikacji jednego z elementów składowych oceny stanu wód, a element sklasyfikowany osiągnął stan niższy niż dobry lub nie zostały spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych. Wówczas stan takiej JCW przyjmuje się jako zły. Woda osiąga dobry stan wówczas, gdy wszystkie oceny są co najmniej dobre. Główną rzeką, stanowiącą dorzecze I rzędu jest Rega. Najważniejszym dopływem prawobrzeżnym na terenie powiatu, uchodzącym do Regi jest Mołstowa, a lewobrzeżnym: Stara Rega.

Rzeka Rega.

Jest dwudziestą czwartą pod względem długości rzeką w Polsce. Rega jest jedną z największych rzek przymorza i drugą rzeką woj. zachodniopomorskiego pod względem przepływów. Dorzecze Regi według różnych źródeł obejmuje obszar od 2723,3 km² do 2724,9 km². Źródło rzeki znajduje się w gminie Połczyn-Zdrój, koło osady Imienko. Rega biegnie przez obszar trzech powiatów (świdwińskiego, łobeskiego, gryfickiego) i sześciu miast. Nad rzeką ulokowano osiem małych elektrowni wodnych o łącznej mocy ok. 2,6 MW. Uchodzi do Morza Bałtyckiego w Mrzeżynie. Zlewnia rzeki Regi stanowi w miarę spójny ekosystem, jednak na przestrzeni wielu lat liczne budowle hydrotechniczne oraz nadmierny zrzut ścieków w zlewni spowodowały znaczne zmniejszenie się różnorodności biologicznej. Obecnie istotnie zmniejszyła się ilość wpuszczanych bezpośrednio do rzeki ścieków, co wpłynęło na znaczną poprawę jakości wody na niektórych odcinkach głównego koryta. Jednak istniejące budowle hydrotechniczne w dalszym ciągu utrudniają lub całkowicie uniemożliwiają dotarcie rybom na tarliska, czy też zasiedlanie odpowiednich biotopów, znajdujących się często w górze ciek. Mimo występowania dogodnych, naturalnych miejsc tarliskowych dostęp do nich jak już wspomniano jest mocno utrudniony (np. górny odcinek Uklei, Starej Regi oraz samej Regi). Ryby takie jak troć wędrowną czy minogi swobodnie docierają do Gryfic. Tutaj natrafiają jednakże na pierwsze budowle hydrotechniczne utrudniające dalszą swobodną migrację. Powoduje to koncentrację części populacji ryb wędrownych w tym obrębie. Tylko niewielka część ryb pokonując utrudnienia dociera do dopływów Regi położonych powyżej. Znajdujące się tam budowle uniemożliwiają dalszą migrację ryb w górę rzeki. Sytuacja ta trwająca od wielu lat, wpływa niekorzystnie na bioróżnorodność górnego odcinka głównego koryta rzeki Regi oraz jej dopływów. W celu poprawy sytuacji otwarto projekt "Niebieski korytarz Regi". Projekt współfinansowany jest ze środków Wspólnoty Europejskiej Instrumentu Finansowego LIFE+ oraz NFOŚiGW. Coroczna analiza wskaźników z badania wykazała powolne obniżanie się stężeń podstawowych wskaźników zanieczyszczenia wód. W roku 2014 wg oceny elementów biologicznych zaliczana jest do II klasy; ocena stanu/potencjału ekologicznego

wskazuje stan dobry i powyżej dobrego;– ocena elementów fizykochemicznych - klasę I;– ocena elementów hydromorfologicznych - II klasę;– ocena stanu chemicznego - stan bardzo dobry.

Rzeka Molstowa

Prawobrzeżny dopływ Regi długości według różnych źródeł od 48,9 km do 57 km i powierzchni dorzecza ponad 371 km²; Jej źródło znajduje się na łąkach położonych na północny zachód od jeziora Klępnicko. W górnym biegu rzeka płynie przez bezludne obszary leśne zwane Puszcza Popielewską, w dolnym biegu urozmaiconym, na przemian, wśród pól i lasów. Do Regi wpada 1,3 km na zachód-południowy zachód od Bielikowa w gminie Brojce.

Stara Rega

Lewostronny dopływ rzeki Regi o długości 25 km. Stara Rega ma swoje źródła w okolicy Jeziora Gęgnowskiego, w północnej części gminy Drawsko Pomorskie, skąd płynie w kierunku północnym do jeziora Więclaw, z którego z kolei płynie w kierunku zachodnim przez wieś Więclaw oraz dalej do wsi Tarnowo. Następnie biegnie na północny zachód i północ, gdzie wpada do rzeki Regi na zachód od kolonii wsi Słonowice. Powierzchnia zlewni rzeki wynosi 172 km² i jest zbudowana z glin zwałowych moreny czołowej, tworzących duże deniwelacje terenu i liczne zabagnienia.

Tabela 5.10. Wyciąg działań naprawczych dla osiągnięcia dobrego stanu wód na terenie powiatu świdwińskiego (dane RZGW)

Kod SCWP	Nazwa SCWP	Derogacje ilość JCWP	Powierzchnia SCWP [km ²]	Kod JCWP	Nazwa JCWP
DO 1201	Rega do Starej Regi	0	305,565	PLRW60001742138	Dopł. w Świdwinie
				PLRW6000174218	Dopływ z jez. Oparzno
				PLRW6000194219	Rega od dopł. spod Bystrzyny do Starej Regi
				PLRW600023421369	Rega do dopł. spod Bystrzyny
				PLRW6000234216	Dopł. z Kłępczewa
DO 1202	Stara Rega	0	164,090	PLRW6000174229129	Grądek
				PLRW60001942299	Stara Rega od Grądka do ujścia
				PLRW600025422919	Stara Rega do Grądka
DO 1205	Rega od Starej Regi do Uklei	0	368,257	PLRW6000174232	Dopł. z jez. Kłępnicko
				PLRW6000174252	Dopł. z Sterzmiela
				PLRW60001742556	Dopł. spod Policka
				PLRW60001742569	Piaskowa
				PLRW6000184254	Dopł. z Sosnówka
				PLRW6000184258	Czernica
DO 1211	Mołstowa	0	372,972	PLRW60001742829	Mołstowa od źródeł do Czernicy
				PLRW60001742832	Rzecznicza
				PLRW60001742849	Pniewa
				PLRW6000174286	Wkra
				PLRW60001842852	Dopł. spod Starnina
				PLRW6000194289	Mołstowa od Czernicy do ujścia
				PLRW60002342889	Brodzic
DO 1301	Błotnica, Dębosznicza, jez. Resko Przymorskie	1	292,61578	PLRW600017432149	Dopł. spod Gosławia
				PLRW6000174321699	Dębosznicza
				PLRW6000224329	Błotnica od jez. Resko Przymorskie do ujścia
				PLRW600023432189	Błotnica z jeziorem Kamienica
DO 1403	Wogra	0	68,77614	PLRW60001744489	Wogra
DO 1404	Dębica	1	220,53754	PLRW6000174444	Bliska Struga
				PLRW6000174446	Odpust
				PLRW60001844432	Dębica do Brusnej z jez. Dębno
				PLRW6000204449	Dębica od Brusnej do ujścia
DO 1405	Mogilica	0	154,51545	PLRW60001744569	Mogilica
DO 1406	Parsęta od Gęsiej do Liśnicy	2	512,75497	PLRW6000174424	Perznica do dopływu ze Storkowa z jeziorami Wielatowo i Trzebiechowo
				PLRW6000174426	Radusza

Kod SCWP	Nazwa SCWP	Derogacje ilość JCWP	Powierzchnia SCWP [km ²]	Kod JCWP	Nazwa JCWP
				PLRW60001744289	Trzebiegoszcz
				PLRW6000174432	Dopływ spod Ostrowasów
				PLRW6000174436	Brzeźniczka
				PLRW6000174452	Bukowa
				PLRW6000174454	Dopływ spod Radzewa
				PLRW6000184434	Rudy Rów
				PLRW6000184438	Dopływ spod Sadekowa
				PLRW6000194429	Perznica od dopł. ze Storkowa do ujścia
				PLRW6000204459	Parsęta od Gęsiej do Leśnicy
DO 1408	Pokrzywnica	0	252,38604	PLRW600017447649	Pokrzywnica do Poniku
				PLRW600017447669	Dopł. z Podwilcza
				PLRW600017447689	Młynówka
				PLRW60001944769	Pokrzywnica od Poniku do ujścia
DO 1409	Parsęta od Liśnicy do Radwi	1	141,57835	PLRW6000174472	Stara Pasłęka
				PLRW60001744749	Topiel
				PLRW6000194479	Parsęta od Liśnicy do Radwi

Tab. 5.11. Wyniki oceny w punktach pomiarowo-kontrolnych (źródło: WIOŚ)

Nazwa JCW	Rega od dopływu spod Bystrzyny do Starej Regi	Rega od Starej Regi do Uklei	Parsęta od Gęśiej do Liśnicy	Parsęta od Liśnicy do Radwi	Stara Rega	Drawa*	Mogilica	Wogra	Kokna	Molstowa od Czernicy do ujścia	Pokrzywnica od Ponika do ujścia
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW (T/N)	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK
Klasa elementów biologicznych	II	II	II	II	II	II	III	II	III	II	II
Klasa elementów hydromorfologicznych	II	II	II	II	II	II	II	II	I	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych	II	II	I	I	I	I	II	I	II	I	I
Substancje szczególnie szkodliwe-specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	I	II	I	II	Brak oceny	I	Brak oceny	Brak oceny	I	Brak oceny	Brak oceny
Stan/potencjał ekologiczny	Dobry powyżej dobrego	Umiarkowany	Dobry powyżej dobrego	Dobry powyżej dobrego	Dobry powyżej dobrego	Dobry	Umiarkowany	Dobry powyżej dobrego	Umiarkowany	Dobry powyżej dobrego	Dobry powyżej dobrego
Stan chemiczny	Brak oceny	Dobry	Dobry	Brak oceny	Brak oceny	Brak oceny	Brak oceny	Brak oceny	Brak oceny	Brak oceny	Brak oceny
Spełnienie wymagań dodatkowych na obszarach chronionych	TAK	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
STAN	Brak oceny	Zły	Dobry	Zły	Brak oceny	Brak oceny	Zły	Brak oceny	Zły	Brak oceny	Brak oceny
Rok badania	2011 i 2013	2011 - 2013	2012	2012	2011 i 2013	2012	2012	2012	2012	2011 i 2013	2012

* Ocena prowadzona poza obszarem powiatu na terenach powiatów sąsiednich

Objaśnienia:

Klasa elementów biologicznych, stan/potencjał ekologiczny

I – potencjał maks.

II – potencjał dobry

III – potencjał umiarkowany

IV – potencjał słaby

V – potencjał zły

Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3)

I - potencjał maks.

II – potencjał dobry

PPD – poniżej potencjału dobrego

W latach 2010-2013 WIOŚ w Szczecinie wykonywał badania jakości wód w województwie zachodniopomorskim w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych (do roku 2013 badania jakości wód użytkowych, wymagane dyrektywami szczegółowymi w zakresie zanieczyszczenia związkami azotu, warunków do bytowania ryb, wykorzystania wody jako źródła zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia realizowano w ramach monitoringu operacyjnego). W roku 2012 w JCWP Mogilica realizowano badania pod kątem spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

Od roku 2013 w JCWP rzecznych na terenie powiatu nie realizowano badań w zakresie oceny spełnienia standardów dla w/w sposobów wykorzystania wód (JCWP nie są położone na obszarach podlegających ochronie w ramach wymienionego zadania).

Ocenę potencjału ekologicznego badanych wód wyznaczono na podstawie sklasyfikowanych elementów biologicznych i fizykochemicznych.

Stan **elementów biologicznych** oceniany był na podstawie fitoplanktonu.

Ocena elementów fizykochemicznych dokonana została na podstawie wartości granicznych określonych w załączniku do 1 rozporządzenia.

Ocenę eutrofizacji wód przeprowadzono w oparciu o wyniki badań elementów biologicznych, na podstawie wskaźników charakteryzujących warunki biogenne oraz warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne: BZT₅, OWO, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny, fosfor ogólny oraz fosforany.

Obserwuje się zmniejszenie stopnia skażenia bakteriologicznego wód. Stężenia związków organicznych, wyrażone wskaźnikiem BZT₅, w latach 2011-2013 nie przekraczały wartości granicznej dla dobrego stanu wód. W wodach rzek wahały się w granicach norm I – III klasy. Stan wód w rzekach: Rega od Starej Regi do Uklei, Mogilica i Kokna zakwalifikowano jako zły. O ocenie stanu i potencjału ekologicznego wód przejściowych i przybrzeżnych zdecydowały złe oceny elementów biologicznych i fizykochemicznych JCWP. Ocena stanu wód została oparta na wynikach oceny stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Ocena spełnienia dodatkowych wymagań dla tych obszarów wykazała, że w JCWP Parsęta od Liśnicy do Radwi nie były dotrzymane standardy określone w odrębnych przepisach. W przypadku tych jednolitych części wód, których potencjał ekologiczny oceniono jako dobry i powyżej dobrego, lecz nie były spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych stan/potencjał ekologiczny obniżono do umiarkowanego i w rezultacie stan tych JCWP oceniono jako zły.

W ramach oceny ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych zidentyfikowano te JCW, które z powodu występowania istotnych oddziaływań antropogenicznych mogą nie osiągnąć lub nie utrzymać dobrego stanu. Podstawą oceny ryzyka była ocena stanu wód w latach 2011 – 2013 oraz ocena wpływu presji antropogenicznych na poszczególne JCW.

- Rolnictwo stanowi dominującą presję w JCWP wskazanych w rozporządzeniach dyrektorów RZGW w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć i tym samym wyznaczono te JCWP jako zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

- Presja pochodząca ze źródeł komunalnych występuje na całym obszarze kraju. Za JCWP zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych uznano te JCWP, których stan ekologiczny oceniono poniżej dobrego i czynnikami determinującymi stan były przekroczenia stężeń substancji biogennej (Nog, Pog, BZT₅).
- Dla JCWP, w których stwierdzono przekroczenia w zakresie substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń, dla których zostały określone środowiskowe normy jakości, praktycznie nie było możliwe jednoznaczne określenie źródła presji powodującej nieosiągnięcie dobrego stanu chemicznego. Uznano je za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.
- Za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych uznano także te JCWP, w których stwierdzono stan poniżej dobrego na podstawie przeniesienia oceny stanu wód – nierozpoznana presja.

Obowiązek osiągnięcia celów środowiskowych przez JCW nie jest bezwzględny. Do 2015 roku nie zostały osiągnięte wszystkie cele środowiskowe i w PGW przedstawione są starania o odstępstwa (derogacje).

Z powodu współwystępowania presji w JCWP mogą być one zagrożone w związku z więcej niż jednym zidentyfikowanym oddziaływaniem antropogenicznym.

Obecnie następuje podsumowanie wyników wstępnego oraz ostatecznego wyznaczenia silnie zmienionych części wód w II cyklu planistycznym i zakwalifikowanie do przedłużenia czasu na uzyskanie dobrego stanu wód.

Wody podziemne - kod JCWPd – PL GB 6800 008

Podstawowe znaczenie w zaopatrzeniu ludności w wodę mają zasoby wód podziemnych, które przeznaczone są przede wszystkim do zaopatrzenia ludności w dobrej jakości wodę do picia. Wody podziemne wykorzystywane są również do celów przemysłowych przez niewielkie zakłady, którym woda dostarczana jest komunalną siecią wodociągową.

Wody podziemne stanowią dla powiatu świdwińskiego podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Zgodnie z prawem geologicznym i górniczym dla wód podziemnych:

- zasoby dyspozycyjne - ustala się dla obszaru bilansowego jako zasoby możliwe do zagospodarowania w określonych warunkach środowiskowych i hydrogeologicznych, bez wskazywania lokalizacji i warunków techniczno-ekonomicznych ujęć,
- zasoby eksploatacyjne - określają ilość wody możliwej do pobrania w określonej jednostce czasu (ustala się je dla konkretnego ujęcia).

Bilans zasobów eksploatacyjnych znajduje się w dokumentacjach zasobów dyspozycyjnych i jest jednocześnie aktualizowany na podstawie prowadzonej przez RZGW bazy danych dla JCWPd nr 8. Analiza zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych oraz wielkości ich poboru pozwala stwierdzić, że wody podziemne charakteryzują się dość dobrym stanem ilościowym i nie istnieje większe zagrożenie ilościowe dla tych wód oraz ekosystemów od nich zależnych.

Wszystkie analizowane punkty (14 na terenie województwa) wykazały, że prognozowane zwierciadło wód podziemnych dla okresu 2011-2030 będzie się układało powyżej średniego położenia zwierciadła spośród najniższych położań z wielolecia (SNG) oraz najniższego obserwowanego położenia zwierciadła w wieloleciu (NNG). Prognozowane zwierciadło wód będzie się układało poniżej górnej granicy stanów niskich (WNG).

Ocena jakości wód podziemnych

W 2012 roku badania wód podziemnych na obszarze powiatu świdwińskiego były wykonane w ramach monitoringu diagnostycznego w 1 punkcie pomiarowym. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Regulacje dotyczące rodzajów monitoringu, metodyk i sposobów prowadzenia monitoringu wód podziemnych zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 roku w sprawie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz.1550) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1558).

Przepisy dotyczące kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych z dnia 23 lipca 2008 roku (Dz. U. Nr 143, poz.896), gdzie wyróżniono pięć klas jakości wód podziemnych: klasa I – wody bardzo dobrej jakości, klasa II – wody dobrej jakości, klasa III – wody zadowalającej jakości, klasa IV – wody niezadowalającej jakości, klasa V – wody złej jakości.

Tab. 5.12. Zestawienie wyników oceny jakości wód podziemnych badanych w ramach monitoringu krajowego na terenie powiatu świdwińskiego w 2012 roku.

Typ wód	Nr punktu	Miejscowość	Gmina	Wskaźniki determinujące jakość wód w 2012 roku	Klasa jakości wód	Wskaźniki przekraczające normy dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi w 2010 roku	Ocena stanu chemicznego
Wgłębna	Punkt 1010	Połczyn Zdrój	Połczyn Zdrój	-	III	FeMn	Dobry

Ocena wyników badań przeprowadzonych przez PIG, wykazała występowanie wód zadowalającej jakości (klasa III). Wody w punkcie pomiarowym reprezentują dobry stan chemiczny.

W 2012 roku, podobnie jak w latach poprzednich głównymi wskaźnikami, mającymi wpływ na obniżenie przydatności badanych wód podziemnych do celów pitnych były związki żelaza i manganu, które stanowią zanieczyszczenia pochodzenia neogenicznego. Nie stwierdzono natomiast zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie azotanów powyżej 50 mgNO₃/l) i zagrożenia takim zanieczyszczeniem (stężenie azotanów od 40 do 50 mgNO₃/l). Stężenie azotanów kształtowało się na bardzo niskim poziomie (poniżej 10 mg/dm³), co odpowiada I klasie jakości wód podziemnych. Zawartość pestycydów oraz WWA w wodach podziemnych była niska i kształtowała się poniżej granicy oznaczalności.

W latach 2011-2015 WIOŚ w Szczecinie wykonał badania wód podziemnych wokół 2 mogiłników zlikwidowanych na terenie powiatu w latach 2010 -2011 i zlokalizowanych w miejscowościach Wierzbica i Niemierzyno (gm. Świdwin). Wyniki ocen za lata 2011-2013 zawarto w „Raportach o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim” opracowanych przez WIOŚ i opublikowanych na stronach www.wios.szczecin.pl; Wyniki oceny za 2014 i 2015 rok dostępne będą i opublikowane na tej stronie internetowej w IV kwartale 2016 r. Celem badań była ocena stopnia zanieczyszczenia wód podziemnych metalami ciężkimi i pestycydami oraz określenie kierunku zmian stężeń tych wskaźników w stosunku do stanu stwierdzonego bezpośrednio po likwidacji obiektów. Zakres pomiarowy obejmował oznaczenia stężeń pestycydów chloroorganicznych (HCH, HCH, HCH, dieldryna, aldryna, endryna, p,p - DDT, p,p' - DDD, p,p' - DDE), metali ciężkich (cynk, ołów, nikiel, chrom, miedź, kadm, arsen i rtęć) oraz dodatkowo, w wybranych punktach wokół mogiłników badanych w 2012 roku, tych wskaźników fizykochemicznych, w przypadku których bezpośrednio po likwidacji obiektów, stwierdzono przekroczenia wartości granicznych określonych dla III klasy jakości wód podziemnych (słaby stan chemiczny). Badania wykonano dwa razy w roku: wiosną i jesienią. Lokalizację punktów pomiarowych objętych badaniami w 2012 i 2013 roku przedstawiono odpowiednio na rysunkach w załącznikach. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że zawartość oznaczanych wskaźników w Niemierzynie była niska i kształtowała się na poziomie I klasy (wody bardzo dobrej jakości). Natomiast w Wierzbicy nie pobrano prób z uwagi na to, że piezometry były suche.

Hydrogeologia

Powierzchnia wód ogółem w powiecie wynosi 1097 ha, co stanowi 1% całej powierzchni powiatu. Powierzchnia wód płynących wynosi 907 ha, a stojących 190 ha. Powiat położony jest w obrębie dwu zlewni hydrograficznych, zlewni rzek Przymorza (Parsęta i Rega wraz z dopływami) i zlewni dorzecza Odry (pośrednio przez zlewnie Drawy i Warty).

Na terenie powiatu jeziora mają przeważnie charakter polodowcowy, rynnowy lub zastoiskowy. Jeziora wytopiskowe występują przeważnie w południowej części powiatu, są to małe oczka wytopiskowe.

W okresach suszy wiele głównych odcinków koryt rzecznych jest sucha, dotyczy to wielu rzek, a nawet takich rzek jak Drawa.

Doliny rzek są wąskie, o charakterze wąwozów, mają duży spadek podłużny i są bardzo podobne do rzek podgórskich. Jeziora i rzeki są przeważnie w II i III klasie czystości wód.

Źródła zanieczyszczeń wód

Biorąc pod uwagę sposób wprowadzania zanieczyszczeń do wód, wyróżnia się punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczenia. Odprowadzanie ścieków wytworzonych przez podstawowe sektory gospodarki – przemysł i gospodarkę komunalną jest główną przyczyną ciągle zbyt wysokiego poziomu zanieczyszczenia rzek. Duży udział w zanieczyszczeniu wód mają także spływy powierzchniowe, głównie z pól uprawnych zawierające związki biogenne, środki ochrony roślin oraz nieoczyszczone wody opadowe z terenów zabudowanych. Należy podkreślić, że ochrona wód przed zanieczyszczeniem związanym ze spływami powierzchniowymi jest zadaniem trudniejszym od zapewnienia oczyszczenia ścieków pochodzących ze źródeł punktowych.

Monitoring wód podziemnych jest projektem efektywnie prowadzonym od 2006 roku. Powiat świdwiński jest monitorowany przez Państwowy Instytut Geologiczny Oddział w Szczecinie. System działa w oparciu o 1 punkt pomiarowy. Zakres planowanych działań w ramach monitoringu związany jest z koniecznością wypełnienia wymogów „Ramowej Dyrektywy Wodnej” oraz „Dyrektywy Azotanowej” w stosunku do monitoringu wód podziemnych, na podstawie którego możliwe będzie określenie ilościowego i jakościowego stanu zasobów wód podziemnych oraz wskaźników długookresowych trendów zanieczyszczeń, będących rezultatem ludzkiej działalności.

Zagrożenie zjawiskami ekstremalnymi - powódzie i susze

Położenie geograficzne regionu powiatu w rejonie wodnym rzeki Regi i Parsęty powoduje, że na obszarze tym mogą występować powódzie: opadowe, roztopowe, zatorowe. Istotny wpływ na nie mają także zbiorniki wodne oraz znajdujące się na terenie powiatu duże kompleksy leśne.

Regulacją spraw wodnych w powiecie zajmuje się Rejonowy Związek Spółek Wodnych i Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, Rejonowy Oddział w Koszalinie przy udziale podległego Terenowego Oddziału Powiatowego w Świdwinie. Realizowane są plany ochrony przeciwpowodziowej.

Duże znaczenie dla szeroko rozumianej ochrony przeciwpowodziowej mają instrumenty planowania. Ustalenia planu ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego (RZGW) należy uwzględnić w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. RZGW Szczecin przygotował w 2012 r. projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie wraz ze wskazaniem obszarów najbardziej narażonych na suszę. Mapy są dostępne na stronie <http://www.kzgw.gov.pl/pl/Wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego.html>.

W ramach przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu, Ośrodek Koordynacyjno – Informacyjny Ochrony Przeciwpowodziowej (OKI) RZGW Szczecin, prowadził monitoring sytuacji hydrologicznej, w zakresie codziennej rejestracji stanów wód na wodowskazach zlokalizowanych na obszarze Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, w tym na rz. Redze. Działania te służą ewentualnemu wsparciu przez RZGW w Szczecinie działań gminnych, powiatowych i wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego. Zgodnie z art. 88b ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r. (Dz. U. z 2015 r, poz. 469) w 2011 r. została sporządzona przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej „Wstępna ocena ryzyka powodziowego” wskazująca obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi (art. 9 ust. 1 pkt 6b ustawy Prawo wodne) - dokument dostępny na stronie: <http://www.kzgw.gov.pl/pl/Wstepna-ocena-ryzyka-powodziowego.html> . Na podstawie art. 88d ust. 1 oraz art. 88e ust. 1 ustawy Prawo wodne dla obszarów wskazanych we „Wstępnej ocenie ryzyka powodziowego” sporządzone zostały „mapy zagrożenia powodziowego” i „mapy ryzyka

powodziowego”, na których zostały wskazane m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią (art. 88d ustawy Prawo wodne) - dostępne na stronie: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>.

Ponadto na podstawie art. 88g ust. 1ustawa Prawo wodne zakłada wykonanie do końca 2015 roku „Planów zarządzania ryzykiem powodziowym” przygotowywanych dla obszarów dorzeczy oraz dla regionów”. Można stwierdzić, że presja, zarówno jeśli chodzi o pobór wód jak i presja na jakość wód zmniejsza się sukcesywnie. W wyniku podjętych działań i przemian gospodarczych jakość wód powierzchniowych ulega poprawie. Jednak skażenie bakteriologiczne wód oraz nadmierne ilości trafiających do środowiska substancji biogennych powodujących proces eutrofizacji są nadal problemem.

Odnosząc się do wymagania osiągnięcia przez wszystkie wody powierzchniowe stanu co najmniej dobrego w 2015 roku (RDW), pomimo zauważalnej poprawy jakości wód udział wód o niezadowalającej i złej jakości nadal jest znaczny.

Jeśli chodzi o wody podziemne to ich stopień zanieczyszczenia na obszarze powiatu można uznać za umiarkowany. Zmiany jakości wód podziemnych zachodzą dużo wolniej niż w przypadku wód powierzchniowych i są trudne do zaobserwowania w okresie obowiązywania ostatniego programu ochrony środowiska. Problemem jest ich zasolenie w strefie przybrzeżnej.

Tabela 5.13. Ocena realizacji celów i kierunków w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych dla powiatu świdwińskiego(dane z powiatu i gmin)

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	Tak -Realizował WIOŚ zgodnie z planem monitoringu - W latach 2012-2015 monitoring wód powierzchniowych realizowano zgodnie z „Programem Monitoringu Środowiska w województwie zachodniopomorskim na lata 2010-2012, ”Programem Monitoringu Środowiska w województwie zachodniopomorskim na latach 2013 – 2015”, Aneks nr 1 do „Programu Monitoringu Środowiska w województwie zachodniopomorskim na lata 2010-2012” oraz Aneks nr I do „Programu Monitoringu Środowiska województwie zachodniopomorskim na lata 2013-2015”. Na terenie powiatu świdwińskiego realizowany był monitoring 4 jednolitych części wód rzecznych. Są to: Rega od dopływu spod Bystrzyny do Starej Regi, Wogra oraz Kokna i Mogilica (w, których ppk reprezentatywne dla oceny stanu JCWP znajdują się na terenie sąsiednich powiatów). W latach 2011-2015 WIOŚ w Szczecinie wykonał badania wód podziemnych wokół 2 zlikwidowanych mogilników na terenie powiatu
2.	Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Tak -Realizowano budowę zbiorników. Budowę zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt nadzoruje i wspiera oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Świdwinie.
3.	Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych.	Częściowo -Realizowano utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym w mieście Świdwin

4.	Podpiętrzanie jezior - retencja jeziorowa	Częściowo -Realizowano jako „Poprawa możliwości retencyjnych zbiorników przy rzece Wogrze w Parku Zdrojowym w Połczynie-Zdroju”. Jednak inne zadania przesunięto na okres późniejszy
5.	Dolina Pięciu Jezior-stabilizacja poziomu wody w jeziorach	Nie - Zadanie przesunięto na okres późniejszy
6.	Rzeka Rega w km 128+378-130+448 - korekta poprzeczna i podłużna profilu rzeki	Tak -Zrealizowane przez ZZMiUW w Szczecinie
7.	Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja Programu małej retencji wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych, zbiorników retencyjnych	Częściowo - Wymienione zadania nie zostały ocenione jako zasadne w krajowych dokumentach .Możliwa jest realizacja tych zadań, jednak niezbędna jest zmiana ich zakresu w celu uzyskania zgodności z celami środowiskowymi dla Jednolitej Części Wód której dotyczą. Równocześnie wspomagano indywidualnych właścicieli w procesie uzyskiwania środków finansowych na wykonanie melioracji wodnych szczegółowych na koszt Skarbu Państwa przy współudziale publicznych środków wspólnotowych.
8.	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom powierzchniowym: - ze względu na ich wykorzystanie do celów pitnych, - ze względu na warunki naturalne ryb, - ze względów sanitarnych jako kąpieliska	Tak -Działania polegały na budowie i modernizacji oczyszczalni ścieków, kontroli przestrzegania przepisów Prawa wodnego i prowadzonych działań profilaktycznych w tym szkoleń przez Gminy, Powiat, przedsiębiorstwa wod.- kan., WIOŚ, PSSE (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych)
9.	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych	Tak – W ramach przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu konserwowano i powiększono istniejące zbiorniki
10.	Prawidłowa eksploatacja i bieżące utrzymanie systemów melioracyjnych	Częściowo -Realizowały - ZZMiUW, Gmina Połczyn Zdrój, RZSW Świdwin i Lasy Państwowe

I – Adaptacja do zmian klimatu

Powiat świdwiński cechuje się wysoką powierzchnią obszarów zalesionych i dużym nasyceniem wodami powierzchniowymi. Ważna zatem będzie ochrona przeciwpowodziowa miast skoordynowana z działaniami ochronnymi w całym dorzeczu. Należy znacznie więcej uwagi zwrócić na istniejące systemy ochrony przeciwpowodziowej, które są w wielu przypadkach niewystarczające lub w złym stanie technicznym. Powinno się usprawnić gospodarkę przestrzenną w miastach i większych miejscowościach, w tym nie dopuszczać do urbanizacji terenów zalewowych, zabudowy i przerywania cieków odwadniających. Oprócz zabezpieczeń hydrotechnicznych, ważne jest zwiększenie i ochrona przed zabudową obszarów pochłaniających nadmiar wody, opóźniających odpływ lub spowalniających przepływ i retencjonujących ją, jak: poldery, suche zbiorniki wodne, tereny zielone i grunty o dużej pojemności wodnej (głównie torfy, mursze). W dalszym ciągu rozwijać małą retencję, obejmującą działania mające na celu wydłużenie czasu obiegu wody poprzez zwiększenie zdolności do zatrzymywania wód opadowych i roztopowych oraz spowolnienia odpływu. Umożliwi to zmniejszenie zagrożenia podtopieniami, jak również zmniejszy skutki susz, a zwłaszcza suszy glebowej. Należy również zwrócić uwagę na efektywność wykorzystania czynników produkcji (m.in. energia i woda), oraz wprowadzać „czyste” technologie i przygotować się do zmian strukturalnych przemysłu. Dążenie do oszczędzania wody poprzez wdrożenie zasady: „użytkownik płaci” i „zanieczyszczający płaci”, doskonalenie zasady partycypacji w utrzymaniu urządzeń wodnych, poprawę mechanizmu uzależnienia otrzymania pozwolenia wodnoprawnego od dostępności zasobów i sprecyzowania warunków korzystania z wód zlewni, oraz silniejsze powiązanie z planowaniem przestrzennym.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Wzrost zagrożenia powodziowego, zwłaszcza w miastach położonych nad rzekami czy w ich dolinach, powodować będzie także ubytek bezpiecznych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych. Może to być jeden z nowych czynników migracyjnych ludności. Innym następstwem zmian klimatycznych mogą być nasilające się niedobory zasobów wodnych pitnej i konieczność dokonywania przerzutów wody w znacznej skali. Zagrożenia występujące w powiecie wiążą się głównie z powodziami od strony Regi i Parsęty. Ze zwiększaniem częstotliwości i długości występowania wysokich stanów wód w rzekach wiąże się także zagrożenie podtopieniami związanymi z podnoszonym się poziomem wód gruntowych.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych:

- Wdrożenie zaleceń programu „Odra 2006” oraz zabezpieczenie rzek Przymorza przed powodzią powodowanymi przez opady nawalne wobec występującego zagrożenia powodziowego,
- rozwój systemów ograniczających podtopienia i zalania w miastach poprzez zwiększenie obszarów zielonych i wodnych oraz rozwój kanalizacji opadowej, a także zwiększenie wykorzystania tych wód dla potrzeb gospodarczych,

III – Działania edukacyjne

Kluczowe obszary tematyczne z zakresu ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi to:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wód powierzchniowych i podziemnych (wielkość zasobów i ich kształtowanie, zjawiska powodzi, suszy, deficyt wody);
- stosowanie nowych technologii w ochronie wód dla jakości środowiska i życia ludzi;
- naturalna i sztuczna retencja;
- dbałość o jakość wód powierzchniowych i podziemnych;
- projekty edukacyjne nastawione na zwiększenie zaangażowania obywateli w aktywną ochronę środowiska wodnego;

IV – Monitoring środowiska

RZGW Szczecin, prowadzi monitoring sytuacji hydrologicznej. Monitoring wód powierzchniowych realizuje WIOŚ zgodnie z Programem Monitoringu Środowiska w województwie zachodniopomorskim. Wykonawcą monitoringu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) jest Państwowa Służba Hydrogeologiczna (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG - PIB). Regulacje dotyczące rodzajów monitoringu, metodyk i sposobów prowadzenia monitoringu wód podziemnych zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 roku w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz.1550) oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 listopada 2013 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1558).

Tabela 5.14. Analiza SWOT: Charakterystyka gospodarki wodnej w powiecie świdwińskim

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Naturalny typ abiotyczny rzek, dobry stan elementów hydromorfologicznych; Dobry stan chemiczny rzek; Niskie ryzyko powodziowe; Dobra jakość wód podziemnych; Duża powierzchnia wód płynących i stojących; 	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan ogólny wód powierzchniowych Zbyt mała liczba punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu wód płynących położonych w obrębie powiatu; Zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych związane z wysokim poziomem nawożenia; Niedobór środków na realizację zadań z zakresu gospodarki wodnej;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Podjęcie współpracy z innymi jednostkami administracyjnymi w dziedzinie gospodarki wodnej i zarządzania zlewnią; Kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców w kwestii zmniejszenia zużycia wody poprzez działania edukacyjne; Rzetelna inwentaryzacja źródeł zanieczyszczeń pozwoli lepiej planować podejmowane działania; Rozbudowa i modernizacja kanalizacji oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków wpłynie pozytywnie na jakość wód; Utrzymującą się tendencję spadkową stężeń podstawowych zanieczyszczeń warunkujących jakość wód powierzchniowych; 	<ul style="list-style-type: none"> W wyniku nadmiernego nawożenia może występować zjawisko eutrofizacji wód powierzchniowych; Zanieczyszczenie wód płynących na poprzez wyższe stężenia zanieczyszczeń napływające spoza jej granic; Pogarszanie się stanu szamb (występowanie nieszczelności); Intensyfikacja rolnictwa może spowodować zwiększenie zanieczyszczenia środkami ochrony roślin i nawozami oraz zwiększony pobór wód; Eutrofizacja wód powierzchniowych;

5.5. Gospodarka wodno – ściekowa

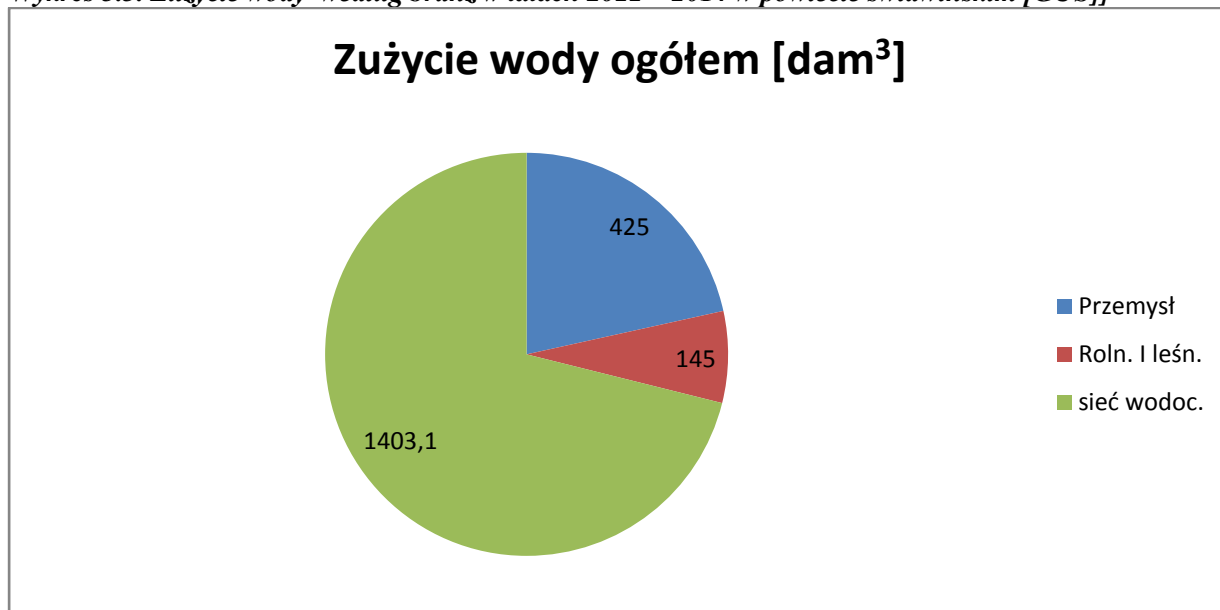
Pobór wód

W powiecie świdwińskim pobór wód na potrzeby gospodarki narodowej i ludności - według danych GUS w 2014 r. wyniósł 1973,1 dam³ podczas gdy w 2011 r. kształtował się na poziomie 2332,9 dam³. Z czego na potrzeby gospodarstw domowych było to odpowiednio 1271,2 w 2011 r. i 1173,8 w 2014 r. W roku 2014 w stosunku do roku 2011 r. pobór wód na potrzeby mieszkańców zmalał o 7,7%. W 2011 r. na cele przemysłu pobrano 600 dam³ wody, a w 2014 r. pobrano 425 dam³ wody co daje spadek o 29,8%. Na spadek zużycia wody istotny wpływ miał regres w produkcji przemysłowej oraz usługach. W 2011 roku na terenie powiatu świdwińskiego zużycie wody z wodociągów na jednego mieszkańca wyniosło 25,8 m³, a w 2014 roku 24,2 m³. Równocześnie stopniowo wzrasta liczba ludności korzystającej z wodociągu: w roku 2011 było to 44 418 osób, w roku 2014 natomiast 45 551 osób.

Tabela 5.15. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku (GUS)

L.p.	Zużycie wody	2011	2012	2013	2014
1	Ogółem [dam ³]	2332,9	2381	2201,8	1973,1
2	Przemysł [dam ³]	600,0	667,0	635	425
3	Rolnictwo i leśnictwo [dam ³]	270,0	270,0	145,0	145,0
4	Eksploatacja sieci wodociągowej [dam ³]	1462,9	1444,0	1421,8	1403,1
5	W tym: Eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe [dam ³]	1271,2	1173,4	1157,6	1173,8
6	Zużycie wody na 1 mieszkańca ogółem [m ³]	47,4	48,7	45,3	40,8
7	Zużycie wody na 1 mieszkańca w gosp. domowym [m ³]	25,8	23,9	23,8	24,2

Wykres 5.5. Zużycie wody według branż w latach 2011 – 2014 w powiecie świdwińskim [GUS]

Wykres 5.6. Zużycie wody na 1 mieszkańca ogółem oraz w gospodarstwie domowym w latach 2011 – 2014 w powiecie świdwińskim [m³]

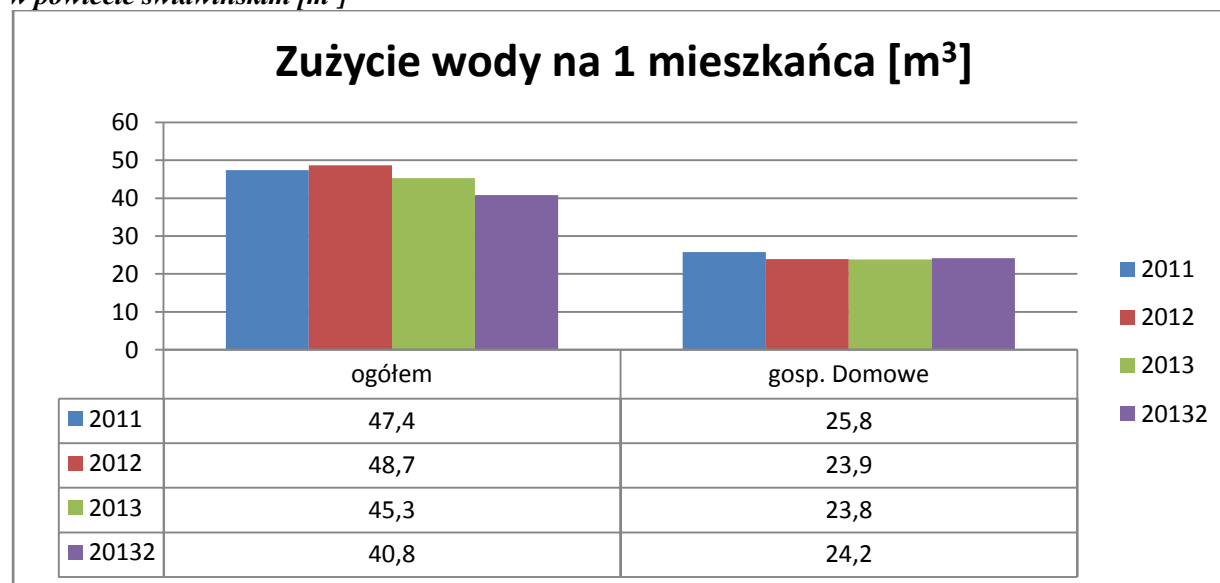

Tabela 5.16. Wodociągi (dane GUS)

Lata	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową – [%]	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej
	[km]	[szt.]	[% ³]	[osoby]
2011	500,9	5269	90,3	44418
2012	510,3	5343	90,4	44214
2013	512,2	5573	90,9	44160
2014	520,3	5614	94,2	45551

Wykres 5.7. Przyrost osób korzystających z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego (GUS)

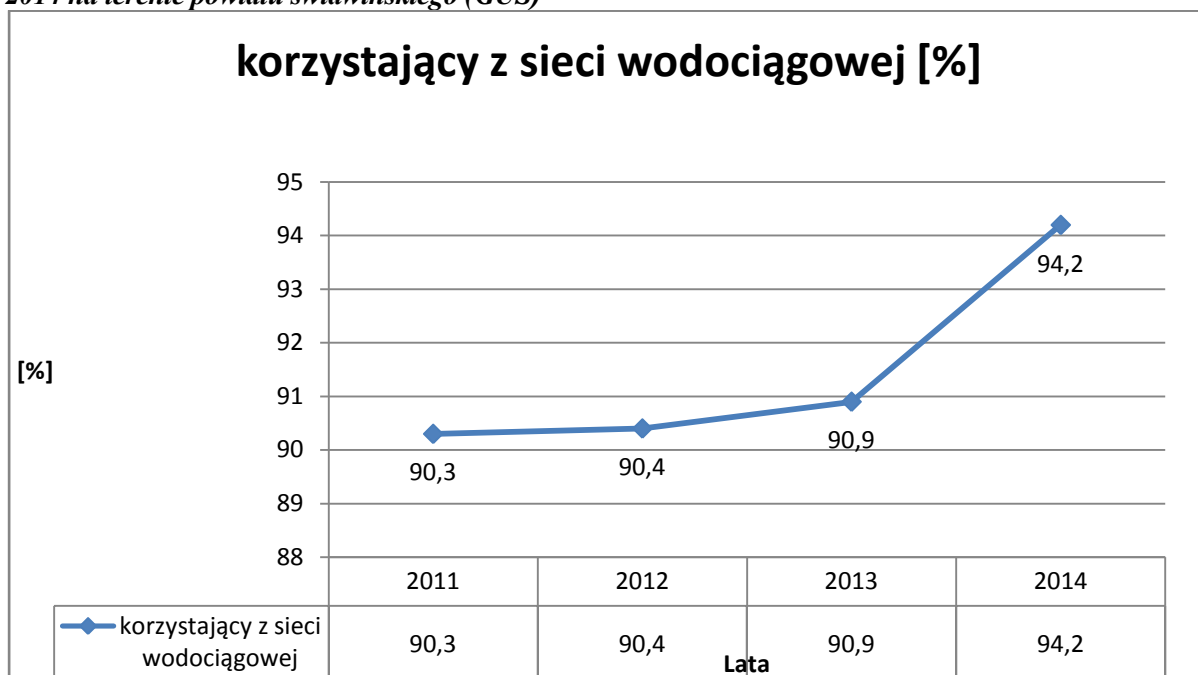

Tabela 5.17. Odprowadzanie ścieków w latach 2011 - 2014 (GUS)

L.p.	Odprowadzanie ścieków	2011	2012	2013	2014
1	Ścieki odprowadzone i oczyszczone ogółem [dam ³]	1286	1408	1417	1487
2	Ścieki oczyszczone z przemysłu [dam ³]	210	175	88	133
3	Oczyszczone łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi [dam ³]	2367	2331	2223	2173
4	Odprowadzane w czasie doby do kanalizacji [dam ³]	4,0	3,8	3,9	4,1

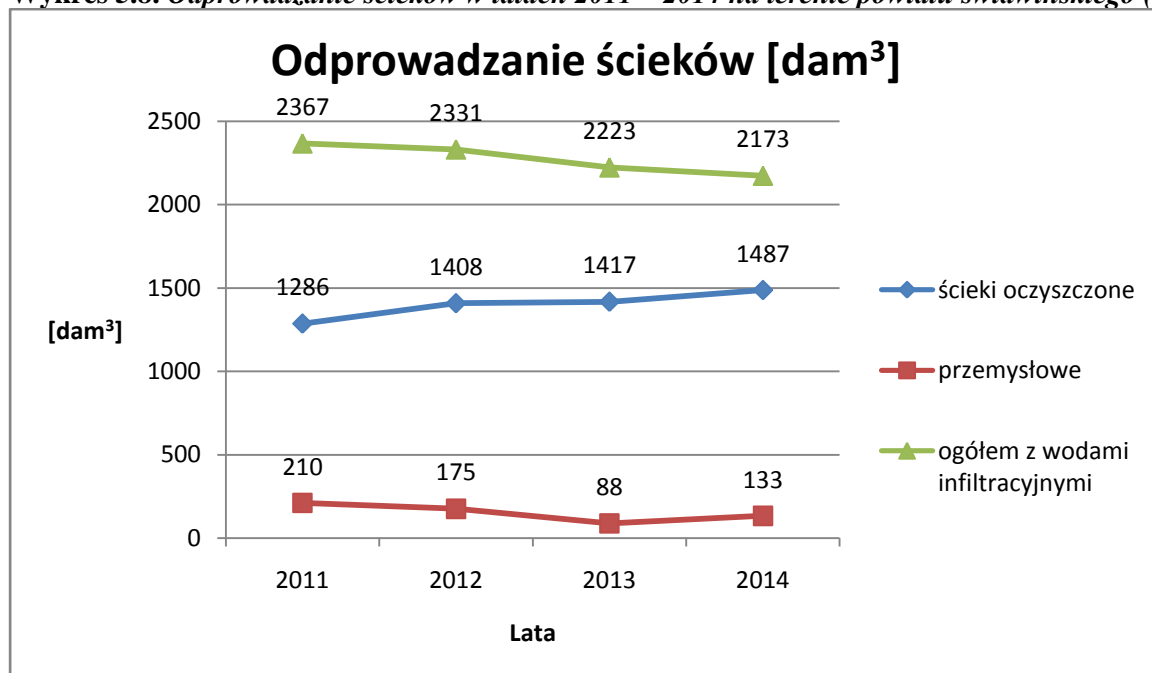
Tabela 5.18. Kanalizacja (dane GUS)

Lata	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Połączenia prowadzące do budynków	zbiorniki bezodpływowe	oczyszczalnie przydomowe	Biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalne + przemysłowe	Oczyszczalnie ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów	Ludność korzystająca z kanalizacji
	[km]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[osoba]
2011	302,9	3563	730	43	11 + 6	2	32575
2012	351,7	4641	541	63	8 + 6	2	36707
2013	361,7	4663	541	74	8 + 4	2	36847
2014	361,9	4625	541	74	9 + 5	2	39970

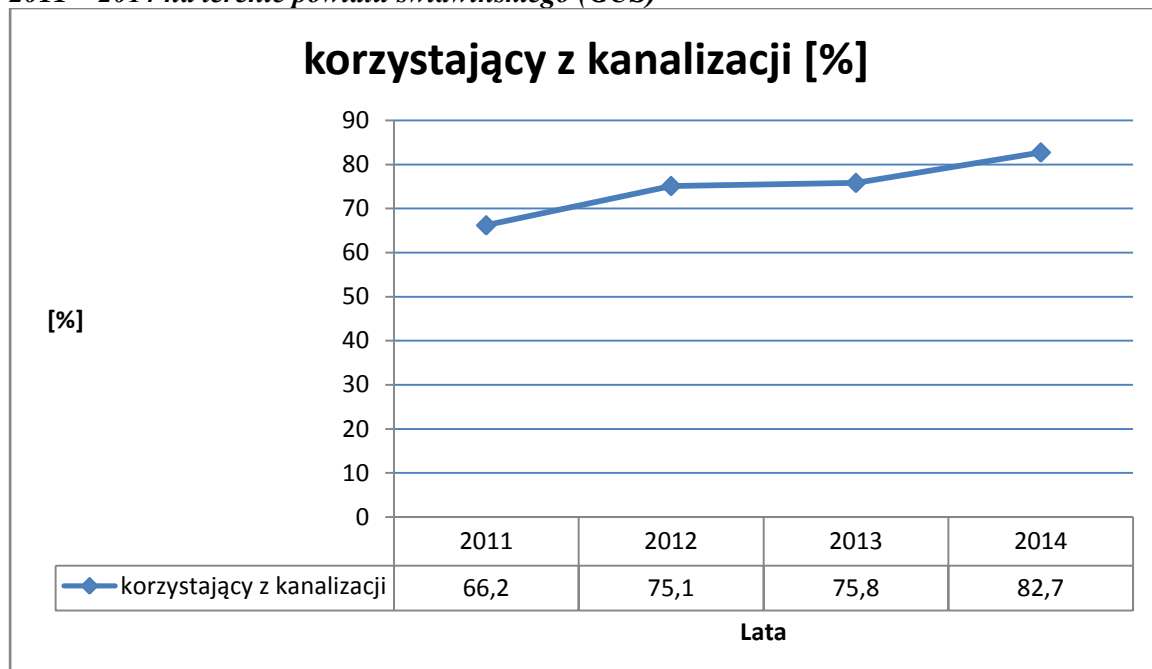
Na terenie powiatu świdwińskiego działa 16 oczyszczalni ścieków oczyszczających 2 173 m³/rok, ścieków łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi (w tym 2 z podwyższonym usuwaniem biogenów). Odprowadzane ogółem ścieki komunalne to 1487 dam³/rok. Oczyszczalnie obsługują 39 970 mieszkańców powiatu. Według danych GUS na terenie powiatu w 2014 roku odprowadzono do wód powierzchniowych łącznie 2 173,0 dam³ ścieków, z czego 100% było oczyszczonych. W 2014 roku do

sieci kanalizacyjnej dostęp miało 82,7% mieszkańców, a do sieci kanalizacyjnej przyłączyło 4625 budynków. Długość sieci kanalizacyjnej w 2014 wynosiła 361,9 km.

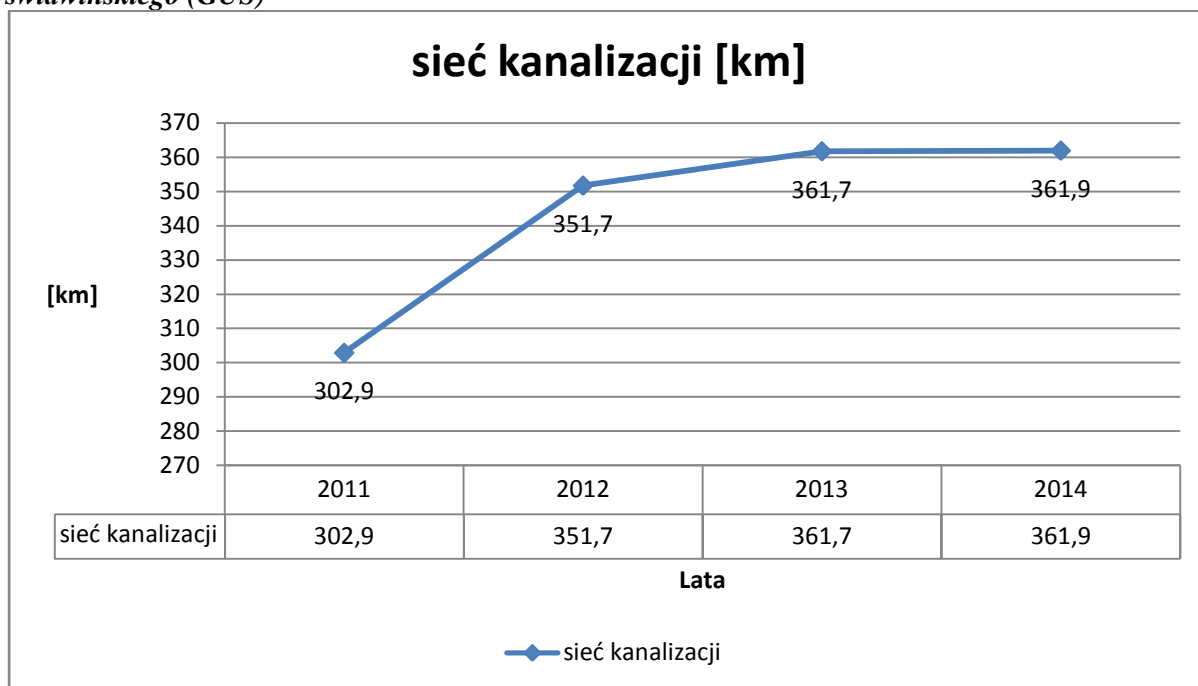
Wykres 5.8. Odprowadzanie ścieków w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego (GUS)

Wykres 5.9. Przyrost osób korzystających z kanalizacji w % ogółu mieszkańców w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego (GUS)

Wykres 5.10. Przyrost czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego (GUS)

W związku z określoną sytuacją, stan sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gmin powiatu świdwińskiego nie może wciąż jeszcze zostać uznany za zadowalający. Szczególnie groźna dla środowiska jest sytuacja związana z kanalizacją. Gromadzenie ścieków w zbiornikach bezodpływowych (szambach) w znacznej liczbie gospodarstw wiejskich prowadzi do przedostawania się zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby w przypadku wystąpienia w tych zbiornikach nieszczelności. Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna może w związku z tym skutkować wzrostem ilości ścieków odprowadzanych bezpośrednio do środowiska bez poddania ich procesom oczyszczania. Główne działania zaradcze, jakie powinny zostać podjęte przez gminy w powiecie świdwińskim, to powiększenie zasięgu sieci kanalizacyjnej, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, utrzymanie dobrego stanu sieci wodociągowej oraz pomoc w likwidacji szamb i w zakładaniu przydomowych oczyszczalni ścieków. Głównym problemem dotyczącym gospodarki wodno-ściekowej jest brak wystarczających środków finansowych w budżetach gmin na dalsze realizowanie rozbudowy systemu kanalizacyjnego. Gminy oczekują w związku z tym na ogłoszenie konkursów z programów unijnych, aby ubiegać się o dotacje.

Tabela 5.19. Ocena realizacji celów i kierunków w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych dla powiatu świdwińskiego (dane z powiatu i gmin)

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków	Tak - Zrealizowano – została wykonana modernizacja oczyszczalni ścieków w Brzeźnie
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej	Częściowo - Zrealizowano za wyjątkiem przebudowy sieci kanalizacji z przyłączami w m. Brzeźno (IV etap). Zadanie przesunięto na okres późniejszy.
3.	Wspieranie rozwoju lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków	Tak - Wykonano w gminie Brzeźno – budowa 15 szt. w latach 2013-2015; Podobnie w gminie Świdwin.

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
4.	Modernizacja i budowa kanalizacji deszczowej	Tak -1 - W gm. Brzeżno zmodernizowano kanalizację deszczową w drodze na działce nr.245/5 o długości 27 m. z nowymi studzienkami 2- Budowa Kanalizacji deszczowej - Łęzek (250mb) gm. Połczyn Zdrój. 3 - Budowa kanalizacji deszczowej - ul. Targowa gm. Połczyn Zdrój. 4 – Miasto Świdwin wykonało w 2015 kanalizację ul. Wiejskiej i Spacerowej.
5.	Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych	Tak - Prowadzono i aktualizowano ewidencję we wszystkich gminach.
6.	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej , hydroforni i stacji uzdatniania wody	Częściowo - Większość zadań została zrealizowana. Jedynie modernizacja stacji uzdatniania wody w m. Rogalino, modernizacja hydroforni w m. Rzepczyno, budowa sieci wodociągowej z przyłączami w Chomętówku wraz z siecią przesyłową z Mulite dł. 1663 m. oraz budowa sieci wodociągowej ze studzienkami i siecią przesyłową na kolonii Więclaw zostały przesunięte na następny okres.
7.	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom powierzchniowym: - ze względu na ich wykorzystanie do celów pitnych, - ze względu na warunki naturalne ryb, - ze względu sanitarnych jako kąpieliska	Tak - Działania polegały na budowie i modernizacji oczyszczalni ścieków, kontroli przestrzegania przepisów Prawa wodnego i prowadzonych działań profilaktycznych w tym szkoleń przez Gminy, Powiat, przedsiębiorstwa wod.- kan., WIOŚ, PSSE (w ramach prowadzonych czynności kontrolnych).

I – Adaptacja do zmian klimatu

Ważną rolę odgrywa sprawność kanalizacji miejskiej w przypadku opadów nawałnych. Istniejąca sieć jest w większości miast nieprzygotowana do odbioru gwałtownie przybierającej ilości wody opadowej, co w efekcie prowadzi do lokalnych podtopień. Ponadto żywiłowa urbanizacja powoduje, że nowe osiedla powstają bez wyposażenia w sprawny system odwodnienia. Najgroźniejsza w skutkach jest ich lokalizacja na terenach bezodpływowych, przy braku systemu odwadniania. W obliczu zmian klimatu można oczekiwać coraz częstszych powodzi miejskich powodowanych przez nawałne opady deszczu. W zakresie działań wykorzystujących instrumenty ekonomiczne są to przede wszystkim: poprawa zarządzania popytem na wodę, dostosowanie opłat za wodę do „rzadkości” wody w danym rejonie, wzmocnienie funkcji bodźcowej opłat za wodę. Wreszcie działania techniczne to między innymi: substytucja wody o wyższej jakości wodą o niższej jakości, zwiększanie „małej” i „dużej” retencji, zmiany technologiczne redukujące wodochłonność, relokacja użytkownika wód i realizacja działań przewidzianych programem wodno-środowiskowym kraju.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Susze wiążą się z długimi okresami bezopadowymi skutkującymi zarówno spadkiem wilgotności gleby w wyniku intensywnego parowania, jak i obniżeniem się przepływów w rzekach i zwierciadła wód podziemnych. Z reguły ten drugi przypadek rzadko wpływa na trudności z zaopatrzeniem w wodę w miastach, gdyż ujęcia wody dla potrzeb miasta są na ogół bezpieczne. Zwykle takie sytuacje skutkują ograniczeniem zużycia wody dla celów komunalnych, jednak nie wpływają na ograniczenie produkcji i działania kluczowych systemów miejskich. Spadek wilgotności gleby odbija się przede wszystkim na

zieleni miejskiej i ogranicza możliwości łagodzenia wpływu wysokich temperatur. Ogólnie istnieją dwie możliwości adaptacji do niedostatku wody – poprzez zmniejszenie zużycia wody lub zwiększenie podaży. Biorąc pod uwagę niewielkie zasoby wodne kraju, zwiększenie podaży wody na dużą skalę jest niemożliwe. W warunkach powiatu sytuację może poprawić zmniejszanie zużycia wody, m.in. poprzez zmniejszenie wodochłonności produkcji, wprowadzanie mechanizmów finansowych sprzyjających oszczędności wody a także uszczelnienie systemów wodociągowych w celu ograniczenia strat w sieci.

III – Działania edukacyjne

Tematyka z zakresu gospodarki wodno - ściekowej to:

- racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych - deficyt wody;
- rola infrastruktury wodno-ściekowej i nowych technologii w ochronie wód dla jakości środowiska i życia ludzi (gospodarka wodno – ściekowa, systemy odbioru i oczyszczania ścieków, przydomowe oczyszczalnie, naturalna i sztuczna retencja);
- sposoby oszczędzania wody i dbałość o jej jakość;
- wdrażanie projektów edukacyjnych w powiecie;

IV – Monitoring środowiska

Prowadzący wodociągi i kanalizacje są zobowiązani do wykonania systematycznych badań jakości wody i ścieków. Wyniki tych badań przekazywane są następnie właściwym organom, w tym wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Tabela 5.20. Analiza SWOT: Charakterystyka gospodarki wodno-ściekowej w powiecie świdwińskim

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost odsetka mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; • Poprawnie funkcjonująca oczyszczalnia ścieków; • Poprawnie funkcjonujące stacje uzdatniania wody; • Jakość wody wodociągowej umożliwiająca bezpieczne spożycie; • Istnienie programu rozwoju sieci kanalizacyjnej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo niski stopień skanalizowania na wsi; • Duża ilość zbiorników bezodpływowych i ryzyko ich nieszczelności; • Bardzo mała ilość przydomowych oczyszczalni ścieków; • Podwyższony poziom żelaza i manganu w ujęciach wód głębinowych; • Brak wystarczających środków własnych w budżecie powiatu i gmin na rozbudowę sieci kanalizacyjnej;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej; • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; • Utrzymywanie dobrego stanu sieci wodociągowej i okresowa kontrola jakości wody; • Systematycznie zmniejszający się udział ścieków nieoczyszczanych odprowadzanych do wód powierzchniowych; • Możliwość pozyskania dofinansowań na cele inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie wód i gleb spowodowane nieszczelnościami zbiorników bezodpływowych; • Obniżanie efektywności oczyszczalni w związku z dowożeniem silnie stężonych ścieków za pomocą wozów asenizacyjnych; • Wysychanie studni indywidualnych i zanieczyszczanie ich wód; • Możliwość zanieczyszczenia rzek i innych elementów środowiska w przypadku awarii oczyszczalni; • Możliwość znacznego zanieczyszczenia gleby w przypadku wycieku, np. w wyniku awarii w trakcie przejazdu szambiaraki;

5.6. Zasoby geologiczne

Kopaliny należące do nieodnawialnych zasobów środowiska przyrodniczego podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami i kompleksowym wykorzystaniu także kopaliny towarzyszących. Na podstawie informacji zawartych w „Bilansie zasobów mineralnych i wód termalnych” publikowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny, do najważniejszych złóż na terenie powiatu należą: gaz ziemny, ropa naftowa, solanki i wody lecznicze, torf, piaski i żwiry.

Obszar powiatu świdwińskiego jest zasobny w surowce naturalne, dające szanse rozwoju gospodarki wykorzystującej surowce. Na terenie powiatu świdwińskiego na koniec 2014 roku znajdowały się następujące udokumentowane złoża kopaliny:

Tabela 5.21. Udokumentowane złoża kopaliny na terenie powiatu Świdwińskiego (dane: „Bilans zasobów kopaliny i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2014r.” PIG)

Lp.	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Jednostka miary	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczno - bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie	
1	Gaz ziemny	Ciechnowo	mln m ³	E	40,10	51,91	13,88	
2		Ślawoborze	tys. Mg	E	76,23	75,35	13,16	
3		Ślawoborze		E	1,73	-	0,16	
4	Ropa naftowa	Ślawoborze		E	4,90	4,90	0,15	
5	Kreda jeziorna	Krosino - Mołstowo		R	5504	-	-	
6		Pęczeryno-Rynowo		T	912	193	-	
7		Rusinowo		Z	66	-	-	
8	piasek ze żwirem	Kluczkowo		P	1187	-	-	
9		Kluczkowo dz.2/1		T	50	-	-	
10		Kołacz		T	239	199	-	
11		Lipce		E	947	3380	76	
12		Rąbino		Z	116	-	-	
13		Smardzko		P	7811	-	-	
14		Słonowice		E	8	-	40	
15		Słonowice		R	429	-	-	
16		żwiry	Kluczkowo 2		E	420	-	10
17			Lepino		E	9094	8733	341
18	Borkowo			R	724	-	-	
19	Ostrowąs			E	5880	276	10	
20	Sucha-działka 9/5			Z	132	-	-	
		Sidłowo		R	1178	-	-	
		Słonowice		R	3514	-	-	
21	Piaski kwarcowe	Słonowice		R	1187	-	-	
22	torfy	Pęczeryno-Rynowo	tys. m ³	T	570	160	-	
23		Rusinowo		Z	54	-	-	
24	Torfy z borowinami	Bronowo		E	346	277	2	
24		Dziwogóra		R	113			
26	Solanki, wody lecznicze,	Połczyn Zdrój	m ³ /rok	Lz			2892	
			m ³ /h				2,80	

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E - złoża eksploatowane;

P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla ropy i gazu – w kat. C);

R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+CI, a dla ropy i gazu – w kat. A+B);

Z - złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane;

T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo;

K - zmiana rodzaju kopaliny w złożu;

Lz - wody lecznicze zmineralizowane - objęte koncesją na eksploatację (mineralizacja > 1g/dm³)

Obszary złóż kopalin powinny być chronione przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację oraz przed niekontrolowaną eksploatacją. Gospodarowanie zasobami złóż kopalin powinno być prowadzone racjonalnie i w taki sposób aby wykorzystanie złóż nie stało w konflikcie z pozostałymi zasobami przyrody.

Zgodnie z przepisami ustawy „Prawo geologiczne i górnicze”, organem administracji geologicznej na szczeblu powiatowym jest starosta, realizujący swe zadania przy pomocy geologa powiatowego. W kompetencji tego organu jest m.in. udzielanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin, jak również kontrola nad działalnością podmiotów gospodarczych w zakresie gospodarowania złożami kopalin.

Złoża piasków szklarskich posiadają znaczenie ponadlokalne. Mogą być wykorzystywane do produkcji szkła sodowo – wapniowo - okiennych, lecz obecne zapotrzebowanie pokrywane jest wydobywaniem z lepszych jakościowo złóż na południu Polski.

Złoża wycofane z eksploatacji, jak i dzikie wyrobiska powinny zostać odpowiednio zagospodarowane. Przywracanie wartości użytkowych terenów poeksploatacyjnych powinno odbywać się stopniowo. Najbardziej efektywnym kierunkiem zagospodarowania jest zalesienie tych terenów, które jest ostatnim etapem rekultywacji i następuje po odpowiednim przygotowaniu gleby.

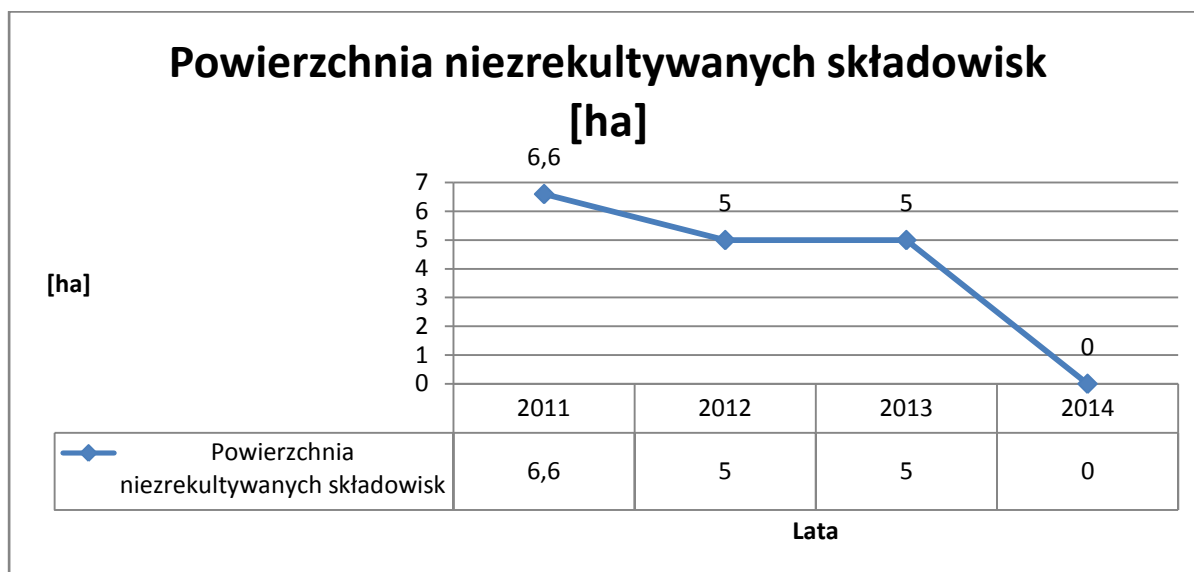
Tabela 5.22. Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony kopalin przed negatywnym oddziaływaniem dla powiatu świdwińskiego (dane z powiatu i gmin)

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
4.	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Tak -Służby gminne monitorują na bieżąco sytuację w tym zakresie
5.	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Tak -Uwzględniano przy opracowywaniu dokumentów z zakresu planowania przestrzennego oraz programach rewitalizacji
6.	Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	Tak -Realizacja z wykorzystaniem środków PROW
7.	Rekultywacja składowiska odpadów Świdwinek II	Tak -Zrealizowano

Tabela 5.23. Wskaźnik stanu środowiska (dane z gmin)

Wskaźnik	Jednostka	Stan 2011	Stan 2012	Stan 2013	Stan 2014	Trend zmian
Niezrekultywowana powierzchnia nieczynnych składowisk odpadów	[ha]	6,6	5,0	5,0	0	↑

Wykres 5.11. Powierzchnia niezrekultywowanych składowisk w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego (GUS)

I – Adaptacja do zmian klimatu

Z punktu widzenia interesów powiatu gospodarka zasobami geologicznymi powinna zostać ujęta w wieloletni plan służący prowadzeniu przemyślanej, długookresowej polityki eksploatacji zasobów kopalin i efektywnego wykorzystania środowiska geologicznego. Kluczowe znaczenie ma kontynuowanie rozpoznania występowania surowców energetycznych i stworzenie możliwości ich eksploatacji na terenie powiatu oraz wskazanie złóż strategicznych. Pozwoli to zapewnić im ochronę przed działaniami, które mogłyby uniemożliwić ich wydobycie, a także pozwoli rozważyć przeznaczenie tego terenu wyłącznie na cele związane z jego rozpoznawaniem i eksploatacją. Ochroną taką należy obejmować także te złoża, których eksploatacja jest w chwili obecnej nie ekonomiczna lub grozi znacznymi kosztami środowiskowymi, gdyż należy założyć, że wraz z rozwojem technologii ich eksploatacja stanie się opłacalna i nieszkodliwa dla środowiska. Podstawowym mechanizmem w tym zakresie jest uwzględnienie w dokumentach planistycznych (m.in. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) informacji o udokumentowanych złożach kopalin. Udokumentowane złoża o charakterze strategicznym powinny zostać objęte szczególną ochroną przed zabudową infrastrukturalną, która uniemożliwi korzystanie z ich zasobów w przyszłości.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagospodarowanie terenu na cele budowlane lub zamierzone przeznaczenie terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na takie cele jest najpoważniejszym ograniczeniem dostępu do złóż, wykluczającym nieraz możliwość ich wykorzystania. Zagrożeniem jest także planowanie inwestycji, zwłaszcza o znaczeniu ponadlokalnym, które nie uwzględnia faktu występowania złóż. W przypadku wielu złóż kopalin eksploatowanych odkrywkowo ograniczeniem rozwoju eksploatacji są wymagania ochrony wód podziemnych. W szczególności dotyczy to złóż, których eksploatacja wymaga odwadniania, a położonych na terenie głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) lub zbiorników wód użytkowych. Zagrożenie może także stanowić transport (hałas i zanieczyszczenie powietrza).

III – Działania edukacyjne

Silna opozycja przeciw zagospodarowaniu złóż występująca często także na szczeblu samorządowych władz lokalnych, nie zawsze jest w sposób racjonalny uzasadniona. Istotną rolę odgrywa niska świadomość mieszkańców nie rozumiejących potrzeby eksploatacji złóż jako źródła podstawowych surowców mineralnych koniecznych do prowadzenia działalności gospodarczej. Nierozumiana jest zatem rola wykorzystania (i eksploatacji) kopalni jako nieodzownego czynnika zrównoważonego rozwoju, którego celem jest zapewnienie godziwych warunków bytu ludzi. Ma to swoje źródło w niedostatkach edukacji szkolnej. Brak podstawowej wiedzy o roli gospodarczej surowców mineralnych i rzeczywistym oddziaływaniu ich eksploatacji na środowisko jest źródłem często irracjonalnych obaw i negatywnych postaw wobec prób podejmowania działalności górniczej. Niezbędne jest kształtowanie opinii publicznej poprzez podjęcie działań polegających na właściwym przedstawianiu problematyki surowcowej w nauczaniu szkolnym, szerszym informowaniu o potrzebach surowcowych na poziomie lokalnym oraz możliwościach ich zaspokojenia, szerszym informowaniu o rzeczywistych skutkach środowiskowych działalności górniczej, sposobach ich usuwania oraz promowaniu działalności górniczej korzystnej dla środowiska.

IV – Monitoring środowiska

Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze. Przejawem troski jest zaangażowanie osób kierownictwa i dozoru na etapie dopuszczenia sprzętu do pracy – sprawdzenie jego stanu technicznego. Natomiast organ koncesyjny widząc ewentualne zagrożenie dla wód podziemnych, celem ich ochrony ma możliwość wniesienia stosownych uwag i zastrzeżeń na etapie rozpoznania złoża – do treści projektu prac geologicznych przy rozpatrywaniu wniosku o koncesję na poszukiwanie lub rozpoznanie złoża. Na etapie koncesji na wydobywanie kopaliny, organ koncesyjny może swoje uwagi i zastrzeżenia w zakresie ochrony wód podziemnych zawrzeć w decyzji koncesyjnej. Jeśli powinny być wykonane badania hydrogeologiczne należy określić ich zakres. Zakres badań hydrogeologicznych powinien zapewnić właściwe ustalenie tła hydrochemicznego i hydrodynamiki wód w rejonie obiektu, w tym kierunku sływu wód i wielkości spadku hydraulicznego. Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca warunki hydrogeologiczne w rejonie takich obiektów powinna określać sposób prowadzenia monitoringu wód podziemnych, w tym: częstotliwość dokonywania okresowych pomiarów i obserwacji hydrogeologicznych, zakres badań laboratoryjnych oraz formę dokumentowania wyników.

Tabela. 5.24. Analiza SWOT: kopalni na terenie powiatu świdwińskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• zasobny w surowce naturalne, dające szanse rozwoju gospodarki udzielanie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalni;• kontrola nad działalnością podmiotów gospodarczych w zakresie gospodarowania złożami kopalni;• Stosunkowo niski stopień degradacji powierzchni ziemi;• Brak czynnych składowisk odpadów na terenie Gminy;	<ul style="list-style-type: none">• Zaśmiecanie lasów i przydrożnych rowów powoduje zanieczyszczenie gleb;• Przypadki nielegalnej eksploatacji kopalni;• Brak badań hydrogeologicznych;• Niska świadomość społeczeństwa w zakresie wykorzystywania złóż kopalni;

Tabela 5.25. Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem dla powiatu świdwińskiego

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb	Tak - Realizowane systematycznie przez ODR Świdwin. W wyniku szkoleń organizowanych przez ODR rolnicy w większym zakresie stosują nawozy wapniowe. 620 gospodarstw – próby glebowe, zakup wapna nawozowego
2.	Szkolenia dla rolników w zakresie m.in: programów rolno-środowiskowych, cross compliance, ochrony roślin, wykorzystania alternatywnych źródeł energii	Tak - Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szczecinie, TZDRoln. Świdwin prowadził szkolenia dla 68 gospodarstw na terenie powiatu
3.	Prowadzenie monitoringu gleb	Tak - Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995 w 5-letnich odstępach czasowych są pobierane próbki glebowe zlokalizowane na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej Kolejna, czwarta tura Monitoringu przypadła na lata 2010-2012 i podobnie jak w poprzednich latach jest realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Środki na realizację programu Monitoringu pochodzą z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
4.	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni	Tak - Służby gminne monitorują na bieżąco sytuację w tym zakresie
5.	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalni w procesie planowania przestrzennego	Tak - Uwzględniano przy opracowywaniu dokumentów z zakresu planowania przestrzennego oraz programach rewitalizacji
6.	Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	Tak -Realizacja z wykorzystaniem środków PROW
7.	Rekultywacja składowiska odpadów Świdwinek II	Tak -Zrealizowano

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zmiana klimatu wpływa na rolnictwo w sposób bezpośredni i pośredni. Wpływ bezpośredni wyraża się przez zmianę warunków atmosferycznych dla produktywności upraw, między innymi przez zmianę warunków termicznych, sum opadu atmosferycznego, częstości i intensywności zjawisk ekstremalnych. Ze zmianą klimatu zmieniają się również czynniki pośrednio decydujące o plonowaniu roślin, takie jak wymagania roślin dotyczące uprawy i nawożenia, występowanie i nasilenie chorób i szkodników roślin uprawnych. Również zmienia się oddziaływanie rolnictwa na środowisko (np. czynniki erozyjne, degradacja materii organicznej w glebie). Na zmianę produktywności upraw ma również wpływ wzrost koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze oraz ozonu w dolnej warstwie atmosfery. Powyższe czynniki związane ze zmianą klimatu mogą również wywrzeć duży wpływ na rozwój technologii i organizację produkcji rolniczej. Jednakże czynnikiem decydującym o kształcie systemów produkcji w rolnictwie, obok zmiany klimatu, może być w najbliższych latach zapotrzebowanie na żywność dla wzrastającej gwałtownie liczby ludności na świecie oraz konkurencja o wodę. Zmiana klimatu może wpłynąć na produkcję zwierzęcą poprzez ograniczenie dostępności zbóż przeznaczonych na pasze, wpływ na dostępność pastwisk, mogą nastąpić zmiany zasięgów oraz wektory rozpowszechnienia się chorób zwierząt oraz pasożytów zwierząt hodowlanych.

Adaptacja zagospodarowania gruntami do przewidywanych zmian klimatu wymaga wyłączenia coraz większych powierzchni spod zabudowy w związku z zagrożeniem powodzią, podtopieniami i osuwiskami, a także zachowania na obszarach miejskich co najmniej trzydziestoprocentowego udziału terenów zieleni (łącznie z wodami) a w skali kraju podobnego udziału powierzchni terenów zalesionych w całkowitej przestrzeni państwa. Działania te mają na celu łagodzenie skutków zmian klimatu i ich czynników antropogenicznych, w tym m.in. łagodzenia skutków miejskiej wyspy ciepła w okresie wysokich temperatur powietrza, zanieczyszczenia, wodnej i wietrznej erozji gruntu. Ponadto zwiększająca się intensywność opadów wymaga zwiększenia i konsekwentnego egzekwowania zachowania, terenów biologicznie czynnych, głównie na obszarach zurbanizowanych, a na obszarach otwartych terenów o wysokiej retencji gruntowej.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach;
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje;
- komunikacja i transport samochodowy, przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (przede wszystkim dróg krajowych);
- składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba;
- erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów.

III – Działania edukacyjne

Propozycja do realizowania przez Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Barzkowicach i Terenowy Zespół Doradców w Świdwinie, który realizuje programy Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego. Prowadzone są szkolenia w zakresie m.in.: programów rolno-środowiskowych dla rolnictwa, stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy, nawożenia i ochrony chemicznej zbóż, rolnictwa ekologicznego, stosowania alternatywnych źródeł energii, itp. Przewidywane są następujące tematyki szkoleń.

- Stosowanie środków ochrony roślin sprzętem naziemnym;
- Ochrona zasobów gleb i powierzchni ziemi (źródła, rodzaje, charakter zanieczyszczeń i degradacji gleb, rekultywacja gleb);
- Wpływ nawożenia doglebowego;
- Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin w celu ochrony wody przed zanieczyszczeniem;
- Odpowiednie użytkowanie gleb, ochrona przed erozją wodną i wietrzną, przeciwdziałanie utracie substancji organicznej w glebie a także ochrona wód przed zanieczyszczeniami;
- Ochrona środowiska, w przypadku rolniczego wykorzystania osadów ściekowych;
- Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniem spowodowanym przez niektóre substancje niebezpieczne;
- Erozja gleby;
- Stosowanie środków ochrony roślin – sposób stosowania tych środków;
- Badanie sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin – rodzaje tego sprzętu;

Ponadto zostaną przedstawione „Założenia programu rolno - środowiskowego na lata 2014-2020”. Celem projektu jest uzmysłowienie stosującym środki ochrony roślin oraz nawozy zagrożenia jakie dla wody i gleby niosą te zabiegi, z czego czasami trudno zdać sobie sprawę.

IV Monitoring środowiska

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring chemizmu gleb ornych. Monitoring gleb obejmuje badanie zmian jakości gleb użytkowanych rolniczo (m.in. zawartości WWA, metali ciężkich, siarczanów), zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Szczecinie przeprowadza systematycznie badania gleb pod kątem: odczynu pH, potrzeb wapnowania oraz zawartości w makroelementy: fosfor, potas i magnez.

Tabela.5.26. Analiza SWOT: Stan gleb na terenie powiatu świdwińskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Niski stopień zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi (tzw. poziom naturalny);• Redukcja nadmiernego zakwaszenia gleb poprzez wapnowanie ;• Monitoring chemizmu gleb prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska;• Stosunkowo duża powierzchnia lasów, pełniących funkcje glebochronne;• Stosunkowo niski stopień degradacji powierzchni ziemi;	<ul style="list-style-type: none">• brak wystarczających informacji o stanie gleb i miejscach, w których przekroczono określone standardy jakości gleb;• Niedostatek próchnicy glebowej;• Malejąca zawartość niektórych substancji i pierwiastków koniecznych dla rozwoju roślin;• Presja rolnictwa: negatywne oddziaływania nawożenia, środków ochrony roślin, produkcji zwierzęcej;• Zaśmiecanie lasów i przydrożnych rowów powoduje zanieczyszczenie gleb;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Promowanie racjonalnego stosowanie środków chemicznych i biologicznych w produkcji rolnej, przeciwozyjnych zabiegów uprawnych i innych dobrych praktyk rolniczych;• Przywracanie leśnego charakteru gruntom, które go utraciły, oraz prowadzenie zalesień;• Likwidacja istniejących dzikich wysypisk odpadów i zapobieganie powstawaniu nowych;• Systematyczna kontrola jakości gleb;• Ze względu na swój chemizm, gleby mogą być przeznaczone pod wszystkie rodzaje upraw polowych i ogrodniczych;	<ul style="list-style-type: none">• Intensyfikacja rolnictwa, w tym również hodowli zwierząt gospodarczych;• Niewłaściwe praktyki rolnicze;• Dalsze zakwaszanie gleb i ich zubażanie;• Powstawanie dzikich wysypisk odpadów, dalsze zaśmiecanie lasów i rowów przydrożnych;• Wzrost ruchu drogowego i emisji zanieczyszczeń;

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W dniu 29 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XVI/218/12 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2027. Uchwałą Nr XXV/334/13 z dnia 28 maja 2013 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację Planu Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2018-2023 polegającą na dodaniu tabeli pod nazwą: "Wykaz składowisk i kwater do składowania odpadów przeznaczonych do rekultywacji, jako załącznik nr 1 do Planu Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2018-2023".

Według danych z gmin w 2014 roku na terenie powiatu świdwińskiego zebrano 7955 Mg odpadów komunalnych z gospodarstw domowych. W 2015 przewiduje się zebranie 8277 Mg tych odpadów podczas gdy w 2012 r. zebrano 7569 Mg. Jest to przyrost o 9,3%.

Selektywną zbiórkę odpadów komunalnych zadeklarowali w latach 2014 i 2015 niemal wszyscy mieszkańcy powiatu. Jest to bardzo pozytywny symptom, spowodowany w dużej mierze korzyściami ekonomicznymi proponowanymi osobom wykazującym w tej kwestii proekologiczne postawy (niższe opłaty za wywóz śmieci segregowanych). Ważne jest jednak, by nie pozostały to tylko puste deklaracje i aby produkowane w gospodarstwach domowych odpady były faktycznie segregowane w sposób odpowiedni.

Powyższe dane nie uwzględniają jednak właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, których nie objęto nowym systemem gospodarowania odpadami. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych we własnym zakresie wybierają w dalszym ciągu podmiot odbierający odpady. Podmiot taki musi być jednakże wpisany do rejestru działalności regulowanej prowadzonej przez Gminy.

Nie wszyscy mieszkańcy powiatu przestrzegają litery prawa w kwestii gospodarki odpadami. Skutkiem są pojawiające się najczęściej w lasach tzw. dzikie wysypiska odpadów. Zaśmiecanie są często również skraje dróg, rowy przydrożne, a także okolice tras przemierzanych przez turystów. Opisany stan rzeczy stanowi duży problem, zagrażając nie tylko estetyce krajobrazu i atrakcyjności terenu powiatu, ale także przyczyniając się nierzadko do zanieczyszczenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, niekorzystnych przekształceń powierzchni ziemi oraz strat w elementach przyrody żywej – poprzez mechaniczne niszczenie siedlisk, a także zatrucie zwierząt i roślin substancjami toksycznymi. Kolejny istotny problem stanowi spalanie odpadów w paleniskach domowych, grożące przedostawaniem się niebezpiecznych substancji do atmosfery. Winą za takie zachowania ludności obarczyć należy m.in. brak świadomości ekologicznej, dlatego szczególnie ważnym środkiem zaradczym jest edukacja. Edukacja taka jest prowadzona na terenie powiatu głównie poprzez placówki oświatowe – Szkoły Podstawowe, Gimnazja, Licea i Przedszkola. Uczniowie corocznie biorą udział w akcjach „Sprzątanie świata” i „Dzień Ziemi. Oprócz efektu edukacyjnego, akcje te przynoszą wymierne rezultaty w postaci uprzątnięcia obszarów leśnych, przydrożnych rowów i obszarów zabudowanych. Inne działania edukacyjne przyczyniające się do wzrostu świadomości dzieci w zakresie gospodarki odpadami obejmują zbiórkę korków plastikowych, zużytych baterii, płyt CD, opakowań po tonerach i tuszach, a także uświadamianie odnośnie szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych. Planuje się również przeprowadzenie kampanii edukacyjnej skierowanej do mieszkańców, propagującej kompostowanie odpadów organicznych w gospodarstwach indywidualnych.

Szczególne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i dla środowiska stanowią odpady zawierające azbest. Włókna azbestowe oddziałują szkodliwie m.in. na drogi oddechowe człowieka, powodując wiele schorzeń, w tym nowotwory. Ze względu na szkodliwe działanie, odpady zawierające azbest traktowane są jako odpady niebezpieczne, w związku z czym podlegać muszą specjalnym procedurom, zapewniającym bezpieczne usuwanie, transport i utylizację.

Opracowany w 2009 roku „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu” zakłada usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest pozostających na terenie Polski do roku 2032. Dążenie do tego celu rozpoczęto w gminach od przeprowadzenia rzetelnej i dokładnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych, następnie sporządzany został harmonogram ich usuwania, rozpisany szczegółowo w programach usuwania azbestu i sukcesywnie realizowany.

Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne poddawane były odzyskowi, bądź unieszkodliwiane metodami fizykochemicznymi. Odpady zawierające azbest powstające w powiecie deponowane są na wydzielonej kwaterze do składowania odpadów azbestowych na składowisku w Sianowie.

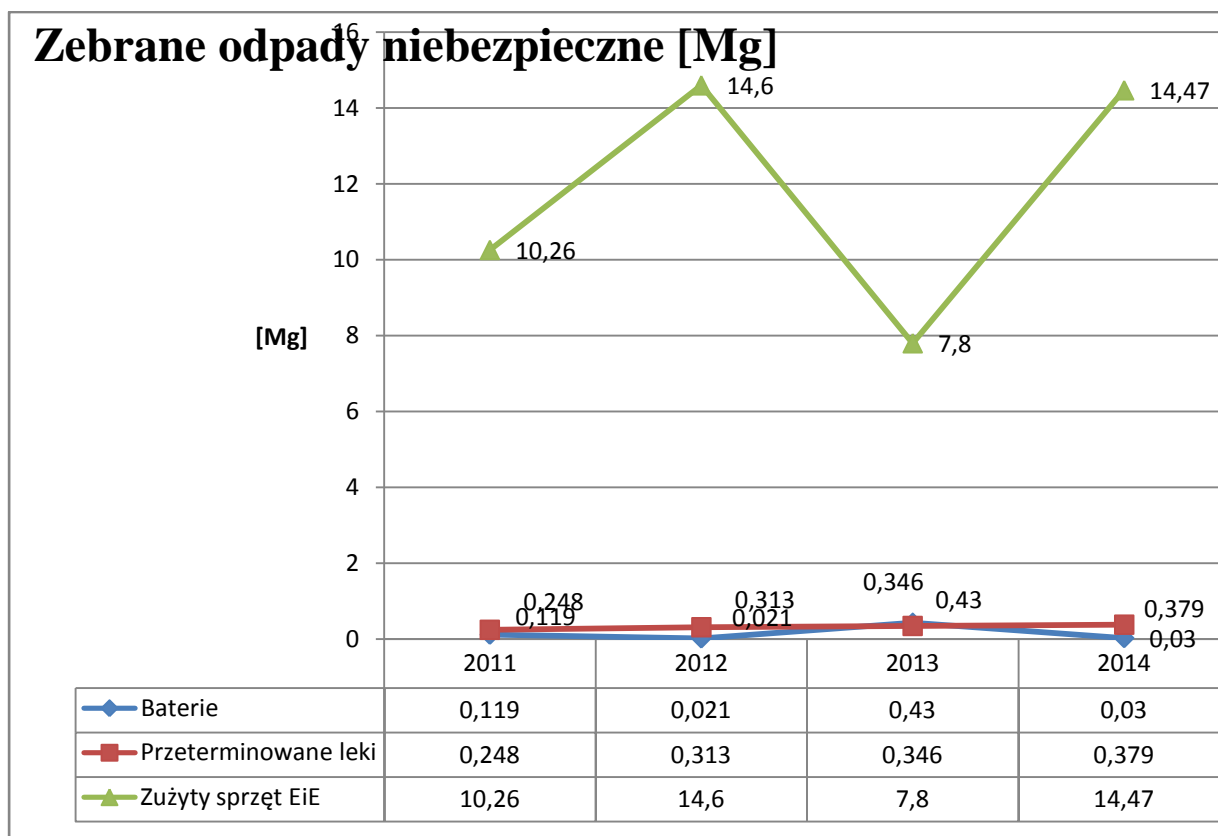
W ramach rozwoju selektywnej zbiórki celem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych opracowano system ich gromadzenia i odbioru. Zasady gromadzenia i odbioru odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów komunalnych opracowane zostały w gminnych regulaminach utrzymania czystości i porządku. Odpadami niebezpiecznymi na terenie powiatu są głównie baterie, odpady poubojowe, medyczne, weterynaryjne, azbest, przeterminowane leki, oleje odpadowe, elektryczne i elektroniczne. Osady ściekowe unieszkodliwiane są poprzez zastosowanie w rolnictwie, do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne. Część osadów jest magazynowana czasowo przed dalszym wykorzystaniem.

Dla odpadów problemowych ze strumienia odpadów komunalnych utworzono punkty zbiórki tych odpadów. Punkty te przyjmują akumulatory, lampy fluorescencyjne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Gminy zawarły porozumienia z firmami specjalistycznymi zajmującymi się odbiorem zużytych baterii i przeterminowanych leków. Część z pojemników do selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych wyposażone są w kieszenie do zbierania baterii. Zużyte baterie zbierane są również selektywnie do pojemników przeznaczonych na ten cel. Pojemniki rozstawione są w szkołach, przedszkolach i budynkach użyteczności publicznej. Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, co najmniej raz w roku przeprowadza kontrolę zakładów przetwarzania sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Podmioty biorące udział w obrocie sprzętem elektrycznym i elektronicznym:

- wprowadzające sprzęt,
- zbierające zużyty sprzęt,
- prowadzące zakład przetwarzania,
- prowadzące działalność w zakresie recyklingu,
- prowadzące działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku,
- organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,

mają obowiązek złożyć wniosek o wpis do Rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Wykres 5.13. Selektownie zebrane odpady niebezpieczne w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego (dane z gmin)

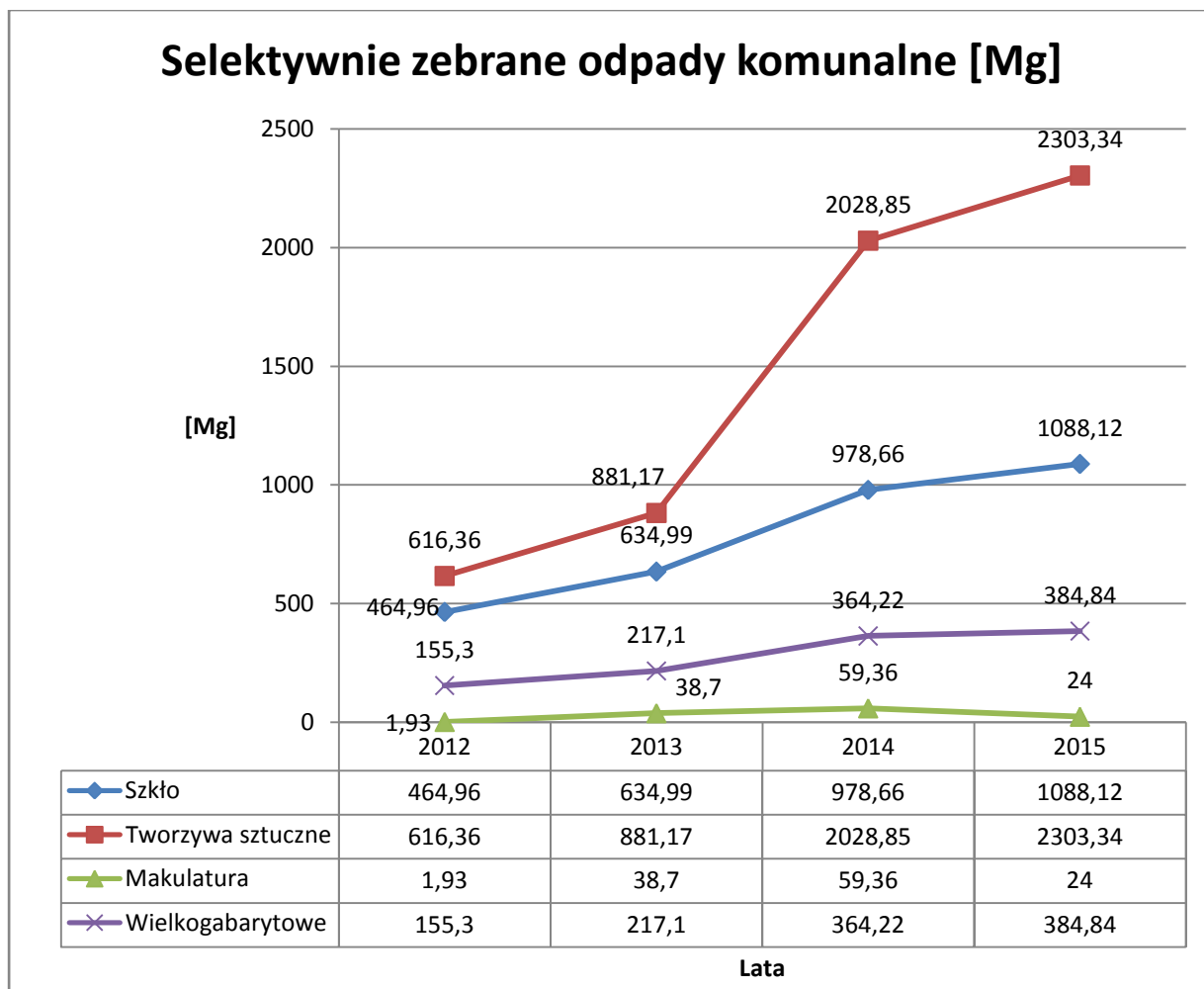
Odpady komunalne

W gminach powiatu świdwińskiego prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W ramach realizacji tego zadania zostały podjęte działania mające na celu poszerzenie wiedzy na temat selektywnej zbiórki odpadów. Działanie to wpłynęło również na zmniejszenie się liczby odpadów komunalnych kierowanych do unieszkodliwiania na składowisku.

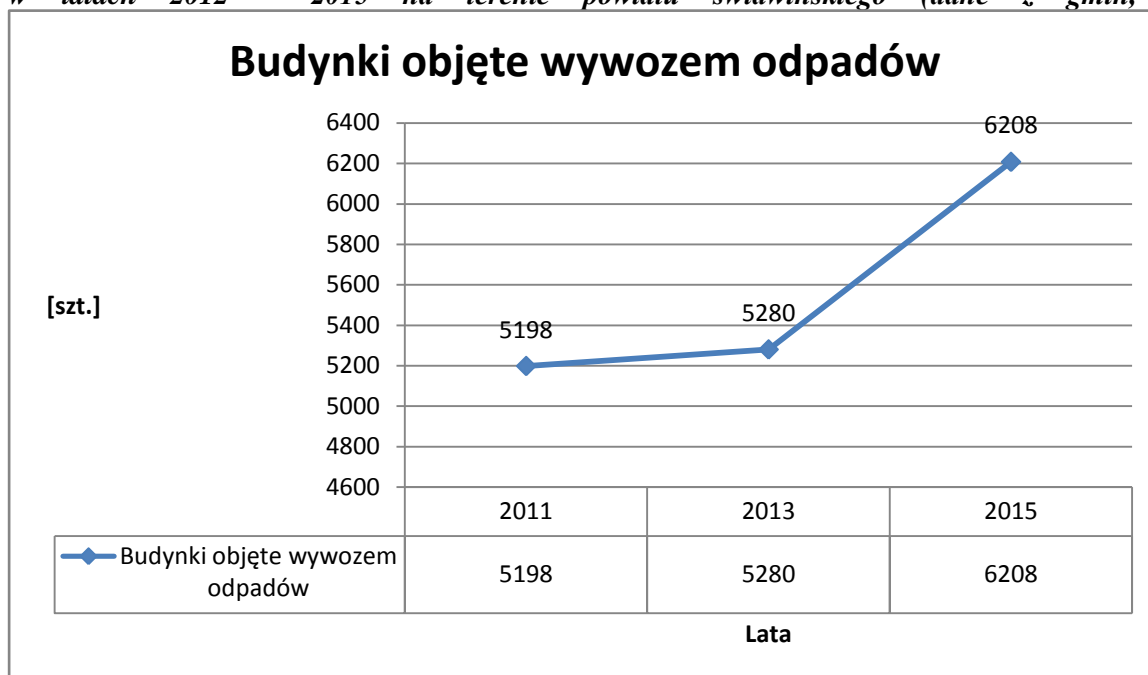
Zasady gromadzenia i odbioru odpadów organicznych zostały określone w regulaminach utrzymania czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z planem zajęto się również odpadami opakowaniowymi. W gminach funkcjonują systemy selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych.

Wykres 5.14. Selektywnie zebrane odpady komunalne w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego (dane z gmin)

Wykres 5.15. Liczba budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego (dane z gmin, GUS)

Składowiska komunalne

Odpady komunalne kierowane są teraz do Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym (w gminie Połczyn-Zdrój). W MPGO znajduje się jedyne czynne składowisko odpadów w powiecie świdwińskim.

Parametry składowiska:

- powierzchnia kwatery – 14.945,65 m²,
- pojemność – 60 000 m³,
- uszczelnienie czaszy kwatery – geomembrana HDPE o grubości 1,5 mm ułożona na geowłókninie,
- uszczelnienie dna kwatery – dodatkowo (oprócz folii HDPE) warstwa gliny grubości 0,5 m,
- drenaż odcieków z rur perforowanych o średnicy 160 mm,
- studnie odgazowujące kwaterę składowiska.

Na terenie MPGO Wardyn znajduje się kompostownia odpadów organicznych przeznaczona do kompostowania osadów ściekowych, słomy oraz odpadów organicznych z parków, ogrodów (gałęzie, liście, trawa), przy wykorzystaniu technologii pryzmowej pod zadaszeniem.

Na terenie składowiska odpadów w Wardyniu Górnym znajduje się Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych, gdzie mieszkańcy powiatu mogą przekazywać bezpłatnie odpady niebezpieczne, w tym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Zgodnie z uchwalonym przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 czerwca 2012 r. Uchwałą Nr XVI/218/12 Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023, powiat świdwiński przydzielony został do dwóch regionów: Szczecineckiego (Gmina Świdwin, Miasto Świdwin, Gmina Połczyn-Zdrój, Gmina Sławoborze, Gmina Rąbino) i Celowy Związek Gmin R XXI (Gmina Brzeżno).

Wykres 5.16. Powierzchnia składowisk odpadów w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego (dane z gmin, GUS)

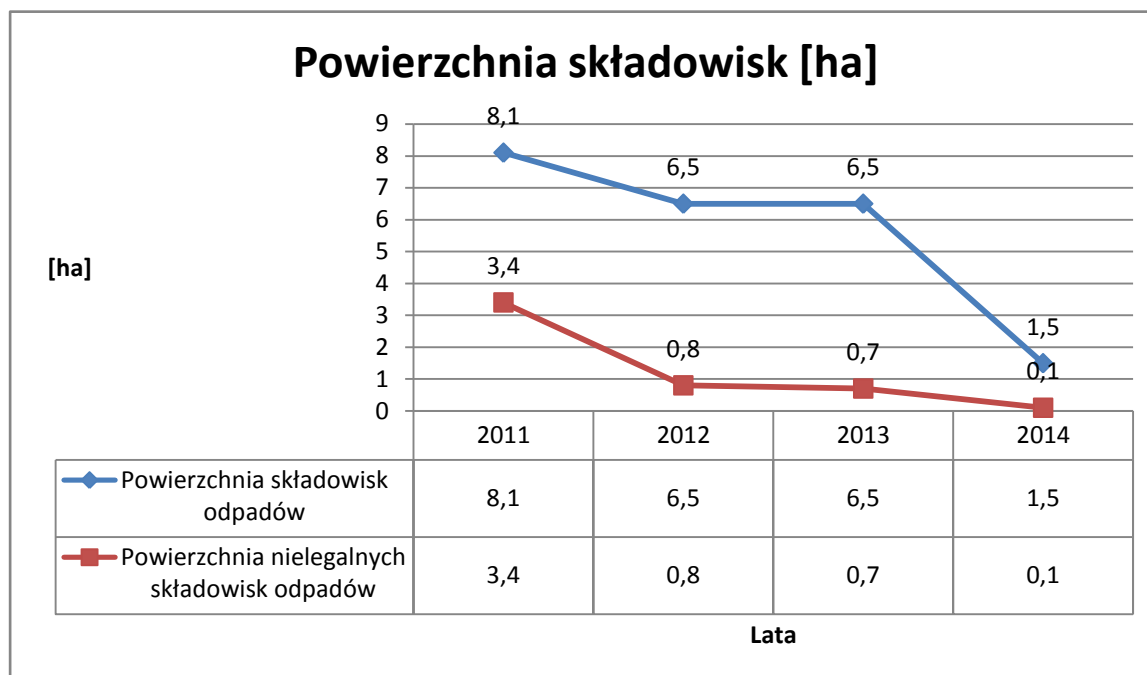

Tabela 5.27. Ocena realizacji celu i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami dla powiatu świdwińskiego

L.p.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie	Tak - Prowadzono akcję wśród mieszkańców oraz organizowano konkursy w szkołach, akcję Sprzątania Świata - Prowadzono akcje promocyjne w szkołach. Prowadzono akcję informacyjną wśród mieszkańców gmin o akcjach z zakresu zbiórek odpadów oraz wdrożenia nowych regulaminów utrzymania czystości w gminach
2.	Rozbudowa i budowa zakładów zagospodarowania odpadów obejmujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych	Tak - Zakład Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym, oddany do użytku w 2007 r. , miał być zakładem lokalnym dla gmin powiatu świdwińskiego oraz gmin ościennych. Uchwalony 29 czerwca 2012 r. nowy Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego wprowadził regionalizację zadań związanych z gospodarką odpadami komunalnymi. Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o .o. w Wardyniu Górnym musiała sprostać przede wszystkim wymaganiom zakładu zagospodarowującego odpady, ale konieczny był zdecydowanie większy zakres działań – nie lokalny lecz regionalny. Działania Wspólników i Zarządu, polegające na pozyskiwaniu nowych udziałowców spośród gmin szczecineckiego regionu gospodarki odpadami, zaowocowały wejściem w strukturę właścicielskie Spółki gmin: Miasto Szczecinek, Borne Sulinowo, Biały Bór i Barwice,

L.p.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
		<p>w maju 2015 r. przyjęte zostało Miasto Świdwin. Dzięki temu został poszerzony rynek odpadów kierowanych do instalacji w Wardyniu Górnym. W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla woj. Zachodniopomorskiego, Zakład Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym został wpisany jako planowana regionalna instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów dla regionu szczecińskiego. Możliwość zrealizowania tych zapisów wiązała się z osiągnięciem określonej wydajności instalacji, a tym samym z podjęciem wyzwania inwestycyjnego. Udziałowcy MPOG obrali hierarchię współdziałania samorządowego i realizacji modernizacji Zakładu w oparciu o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, decydując jednocześnie, że spółka będzie podmiotem wewnętrznym realizującym zadania gmin w zakresie gospodarki odpadami.</p> <p>Zadania inwestycyjne zostały nakierowane na uzyskanie dla Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami statusu Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, który został formalnie zatwierdzony Uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 30 września 2014 r.</p>
3.	Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych i systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.	Tak - Zrealizowano
4.	Budowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych przy ul. Kombatantów Polskich.	Tak - Zrealizowano
5.	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji i zmieszanych odpadów komunalnych kierowanych na składowiska odpadów zgodnie z założeniami KPGO 2014	Tak - Zrealizowano
6.	Rekultywacja składowiska odpadów Świdwinek II	Tak - Zrealizowano
7.	Eliminacja dzikich wysypisk odpadów	Tak - Nielegalne składowiska odpadów były likwidowane na bieżąco
8.	Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i usuwanie azbestu z terenu powiatu	Tak - Realizowano. Gminy systematycznie inwentaryzowały i unieszkodliwiały odpady azbestowe

I – Adaptacja do zmian klimatu

Wraz z ograniczaniem niepewności w odniesieniu do oczekiwanych zmian będzie konieczne przeanalizowanie możliwych zagrożeń istniejących obiektów. Należy zwrócić uwagę przy organizowaniu obiektów gospodarki odpadami takich jak składowiska, PSZOK, magazynowanie odpadów, aby nie lokalizować ich na terenach zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami. Dla składowisk odpadów źródłem największego zagrożenia są lokalne deszcze nawalne. Obliczenia hydrologiczne dla odwodnień tych obiektów, bazujące na obserwacjach z okresów dość odległych,

powinny być powtórnie przeanalizowane, pod kątem spodziewanych tendencji zmian. Gospodarka odpadami obsługiwana jest przez ciężki tabor specjalny. W związku z przewidywanym ociepleniem klimatu, nowego znaczenia nabierze problem oddziaływania wysokich temperatur na nawierzchnie powierzchni komunikacyjnych. Właściwości asfaltowej nawierzchni drogowej w znacznym stopniu zależą od jej temperatury. W doborze materiałów i projektowaniu mieszanki mineralno-asfaltowej oraz ocenie jej trwałości należy brać pod uwagę m.in. jej odporność na pękanie w niskiej temperaturze i na deformacje trwałe w wysokiej temperaturze. W odniesieniu do dróg obecnie eksploatowanych, ze względu na możliwość występowania okresów o podwyższonej temperaturze powietrza (większej niż np. 25°C), należy rozważyć możliwość, a być może konieczność okresowych ograniczeń oraz zakazu ruchu niektórych rodzajów pojazdów po drogach. Mogą ulec zmianie terminy rozpoczęcia sezonu utrzymania zimowego dróg.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Eksploatacja składowiska odpadów wymaga stałego monitoringu, ze szczególnym uwzględnieniem stanów nadzwyczajnych. Należy przy tym zaznaczyć, że przyczyną większości poważnych awarii, które mogą zdarzyć się na terenie instalacji, jest najczęściej niezachowanie reżimu eksploatacyjnego. Głównym zagrożeniem jest możliwość wybuchu pożaru samych odpadów oraz otaczającego pasa zieleni ochronnej. Mogą także powstawać samozapłony deponowanych odpadów. W wyniku pożaru będą się uwalniały do atmosfery bardzo toksyczne substancje z palącego się biogazu oraz odpadów – przede wszystkim z tworzyw sztucznych. Najbardziej niebezpieczna dla środowiska awaria z obszaru składowiska to emisja związana z samozapłonem gazów składowiskowych. Aby uniknąć zagrożenia gaz powinien być odprowadzany w sposób zorganizowany z całej objętości składowiska i kierowany do spalania w pochodni lub w agregatach prądotwórczych. Również niewłaściwe składowanie odpadów może po dłuższym okresie doprowadzić do katastrofy ekologicznej, zwanej „katastrofą pelzającą” – mogą powstać wielkie osuwiska ziemne szczególnie jeśli skarpy bryły składowiska będą niewłaściwie formowane. Na składowisku możemy spodziewać się wystąpienia takich gazów jak metan, dwutlenek węgla, tlenki azotu, tlenek węgla oraz w mniejszej ilości aceton, octan metylu. Na terenie obowiązuje kategoryczny zakaz używania otwartego ognia. Zanieczyszczenie gleby może być spowodowane poprzez wycieki oleju i paliwa (sprzęt i rozładunek), lub też awaria cysterny paliwowej, substancje chemiczne, wprowadzenie odpadów niebezpiecznych na składowisko odpadów komunalnych. Zagrożeniem dla wód podziemnych mogą być odcieki spod składowiska w przypadku katastrofy budowlanej polegającej na rozszczelnieniu sztucznej przegrody uszczelniającej.

III – Działania edukacyjne

Działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny skupić się na organizowaniu różnych akcji – „Sprzątanie świata” - przy udziale dzieci oddziałów przedszkolnych oraz młodzieży szkół podstawowych i gimnazjum, „Dnia Ziemi”, zbiórki zużytych baterii i segregacji odpadów do specjalnie zakupionych pojemników. Samorządy powinny na swoich stronach internetowych udostępniać podstawowe programy wyznaczające cele w zakresie ochrony środowiska oraz na bieżąco prowadzić aktualizację publicznie dostępnego wykazu danych środowiskowych. W dalszym ciągu prowadzić działalność edukacyjną w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i ograniczenia ich powstawaniu oraz racjonalnego wykorzystania wody i energii.

IV Monitoring środowiska

Przy identyfikacji aspektów środowiskowych związanych z działalnością zakładu, które można nadzorować i mieć na nie wpływ powinno się uwzględnić możliwość powstania zagrożeń poprzez zanieczyszczenie powietrza przez gazy składowiskowe, toksyczne substancje z palącego się biogazu oraz odpadów, spaliny ze sprzętu, substancje chemiczne. Należy prowadzić monitoring wpływu składowiska na wody powierzchniowe i podziemne. W warstwie drenażowej umieszcza się system drenażu głównego odprowadzającego odcieki do głównego kolektora PVC o średnicy 200 mm. Stan drenażu wskazuje na możliwość bezawaryjnego działania przez co najmniej 30 lat po jego zamknięciu. Drenaż wykonuje się w sposób umożliwiający jego kontrolę i konserwację. Dla składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Wardyń Górny przewiduje się badanie wielkości opadu atmosferycznego

raz dziennie oraz wykonywanie badań poziomu i jakości wód podziemnych w piezometrach na terenie, objętości i składu wód odciekowych w zakresie parametrów takich jak: pH, przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny OWO, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne WWA, metale ciężkie: cynk, miedź, ołów, kadm, rtęć i chrom.

Tabela 5.28. Analiza SWOT: Stan gospodarki odpadami na terenie powiatu świdwińskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonujący Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK); • Bardzo wysoki udział deklaracji selektywnej zbiórki odpadów; • zwiększenie liczby punktów do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, w tym opakowaniowych ; • Znajomość ilości wyrobów azbestowych pozostających na terenie powiatu; • Wola usuwania azbestu wśród mieszkańców; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość ekologiczna części mieszkańców - spalanie odpadów w paleniskach domowych, zaśmiecanie rowów i lasów; • Zaległości z opłatami za odbiór i zagospodarowanie odpadów; • Duża ilość wyrobów azbestowych pozostających w użyciu; • powstawanie nowych tzw. "dzikich" składowisk;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Selektywna zbiórka odpadów u źródła; • Częsty odbiór odpadów może ograniczyć nielegalne pozbywanie się ich oraz spalanie; • Dokonywanie przez władze Gmin optymalnych wyborów firm odpowiadających za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w danych latach; • Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z różnego rodzaju odpadami oraz system motywowania względami ekonomicznymi; • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na cele gospodarki odpadami, w szczególności na usuwanie azbestu; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające fundusze na poprawę sytuacji w zakresie gospodarki odpadami w przypadku braku środków zewnętrznych; • Możliwość niewłaściwej segregacji odpadów w gospodarstwach domowych mimo składanych deklaracji; • Niebezpieczne „starzenie się” wyrobów zawierających azbest, zwiększające ich szkodliwość; • Możliwość skażenia środowiska w wyniku awarii składowiska odpadów;

5.9. Zasoby przyrodnicze

Podstawę działań z zakresu ochrony przyrody stanowi Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2015 r. poz. 1651). Zgodnie z Art.6.1. „Ustawy” - Formami ochrony przyrody są:

- 1) parki narodowe;
- 2) rezerваты przyrody;
- 3) parki krajobrazowe;
- 4) obszary chronionego krajobrazu;
- 5) obszary Natura 2000;
- 6) pomniki przyrody;
- 7) stanowiska dokumentacyjne;
- 8) użytki ekologiczne;
- 9) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- 10) ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Ochrona przyrody oznacza: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników.

Celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- zachowanie różnorodności biologicznej;
- zachowanie dziedzictwa geologicznego;
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu;
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także innych zasobów przyrody i jej składników;
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Obszary i obiekty prawnie chronione

Powiat świdwiński charakteryzuje się licznymi i cennymi walorami przyrodniczymi. Na obszarach tych, zależnie od formy ochrony obowiązują zróżnicowane ograniczenia dotyczące korzystania z zasobów przyrodniczych, określone w odpowiednich aktach prawnych. Z wymienionych form ochrony przyrody na terenie powiatu świdwińskiego znajdują się:

- 1) rezerwaty przyrody;
- 2) park krajobrazowy;
- 3) obszary chronionego krajobrazu z pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych;
- 4) obszary Natura 2000;
- 5) pomniki przyrody;
- 6) stanowiska dokumentacyjne;
- 7) użytki ekologiczne;
- 8) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;

(Dane na podstawie „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego” opracowanej przez Biuro Konserwacji Przyrody w 2010 roku oraz dane z gmin)

1 - Rezerwaty przyrody - na terenie powiatu znajdują się 2 rezerwaty przyrody.

a) Dolina Pięciu Jezior – utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Rezerwat położony jest w gminie Połczyn-Zdrój, wzdłuż szosy z Połczyna Zdroju do Czaplina na wschód od miejscowości Czarnkowie. Zajmuje powierzchnię 228,78 ha. Obszar rezerwatu stanowi głęboka dolina polodowcowa długości ok. 4 km i ciąg niewielkich rynnowych jezior (Jeziora: Krzywe, Krąg, Długie, Głębokie, Małe) połączonych ekosystemem źródłowym rzeki Drawy. Występują tu takie stanowiska gatunków roślin jak: grązel żółty, grzybień biały, wawrzynek wilcze łyko, storczyk szerokolistny, nasięźrzal pospolity, marzanka wonna, przylaszcza pospolita i in. Ważnym elementem krajobrazu jest kompleks lasów bukowych typu „pomorskiego”.

b) Torfowisko Toporzyk – utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. Rezerwat położony jest w gminie Połczyn-Zdrój, 1,5 km na północ od wsi Toporzyk, na zachód od szosy Połczyn Zdrój-Drawsko Pomorskie. Zajmuje powierzchnię 43,07 ha. Rezerwat stanowi torfowisko wysokie z różnorodnymi siedliskami, z licznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin naczyniowych, leżące w niecce otoczonej wzgórzami morenowymi. W rezerwacie występują takie gatunki jak: rosiczka pośrednia, rosiczka długolistna, rosiczka okrągłolistna, wrzosiec bagienny, widłak jałowcowaty, bagno zwyczajne, borówka bagienna, modrzewnica zwyczajna, kruszyna pospolita, trzęślica, przygielka biała, czermień błotna, turzyca nitkowata, bobrek trójlistkowy i in.

2 - Park krajobrazowy

Drawski Park Krajobrazowy został utworzony 24 kwietnia 1979 r. swym zasięgiem obejmuje gminę Połczyn-Zdrój. Park obejmuje najcenniejsze tereny Pojezierza Drawskiego, w tym również obszar tzw. Szwajcarii Połczyńskiej, wyróżniający się pięknem krajobrazu, niezwykle urozmaiconą rzeźbą, licznymi jeziorami (Dolina Pięciu Jezior) i malowniczą doliną górnej Drawy. Teren Parku został ukształtowany w wyniku działalności lądolodu skandynawskiego w stadium

zlodowacenia bałtyckiego. Efektem tej działalności są wzgórza morenowe, liczne jary i wąwozy, głązy narzutowe, pagórki, oczka wodne i jeziora rynnowe. Na terenie Parku znajduje się 58 jezior, z których największe jest jezioro Drawsko o silnie rozwiniętej linii brzegowej, powierzchni 1862 ha i głębokości 83 m. Leżąca pośrodku Drawska wyspa Bielawa jest największą na polskich jeziorach. Najcenniejsze pod względem przyrodniczym są jeziora lobeliowe, charakteryzujące się bardzo czystymi wodami i występowaniem roślinności reliktywnej. Z wzniesień morenowych wypływają źródła licznych rzek. Ich górne odcinki, z powodu dużych deniwelacji terenu, mają charakter potoków górskich, o głębokim, silnie meandrującym korycie i licznych kaskadach. Szata roślinna Parku jest mocno zróżnicowana. Zachowały się tu wyspowa naturalne stanowiska roślinności łąkowej, torfowiskowej, szuwarowej, jeziornej i leśnej, z licznymi relikwami polodowcowymi i roślinami chronionymi jak: rosiczka okrągłolistna, pośrednia i długolistna, wawrzynek wilcze łyko, storczyki pierwiosnki, tojad, wiciokrzew pomorski i inne. Lasy zajmują zaledwie 25% powierzchni Parku, a dominującym wśród nich jest las świeży z bukiem, dębem i świerkiem. W południowej części Parku przeważają lasy sosnowe i mieszane. Z uwagi na występowanie na terenie Parku znacznych powierzchni wód, trzcinowisk, bagien i wilgotnych łąk, jest on miejscem bytowania wielu gatunków ptaków, szczególnie wodno-błotnych. Żyją tu łabędzie, perkozy, kaczkę, żurawie, czaple, kormorany, w jeziorach i rzekach liczne ryby: szczupaki, leszcze, płocie, okonie, sieje, sielawy, pstrągi potokowe. W lasach Parku spotkać można sarny, dziki, lisy, a także takie płazy i gady jak padalec, żmija zygzakowata, gniewosz plamisty. Na terenie Parku jest 30 parków wiejskich, w których spotkać można wiele ciekawych okazów dendrologicznych. Pomnikowe drzewa rosną również na nielicznych już, starych cmentarzach katolickich, żydowskich i ewangelickich. Największa ilość obiektów zabytkowych w postaci kościołów, pałaców i starych kamienic występuje w Czaplunku i w Połączynie Zdroju. Z zabytków archeologicznych, na terenie tym odkryto liczne grodziska, a w miejscowości Gawroniec - cmentarzysko kurhanowe.

3 - Obszar chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie” - utworzony w 1975 r. Obszar obejmuje swym zasięgiem fragment gminy Połączyn-Zdrój oraz Świdwin, dominują (50%) lasy mieszane i bagienne. W OChK leżą najcenniejsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragmenty Pojezierza Drawskiego o wyjątkowo zróżnicowanej konfiguracji terenu - naturalny krajobraz polodowcowy z dużą ilością jezior i cieków wodnych położonych w zagłębieniach i dolinach terenowych, obszar o dużych deniwelacjach; wiele osobliwości florystycznych, w tym: tojad pstry, storczyk szerokolistny, wawrzynek wilczełyko, rosiczka długolistna, rosiczka pośrednia, rosiczka okrągłolistna, kruszczyk szerokolistny, wrzosiec bagienny, bluszcz pospolity, widłak wroniec, bagno zwyczajne, lilia złotogłów, widłak jałowcowaty, grąźel żółty, grzybień biały, grzybień północny, podkolan biały, podkolan zielonawy, cis pospolity i in.

4 - Obszary Natura 2000

Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO) - Dyrektywa ptasia nakazuje państwom członkowskim podjęcie szczególnych działań ochronnych dla gatunków ptaków istotnych dla Europy. Jednym z obowiązków jest ustanowienie obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO), których przedmiotami ochrony są ptaki oraz ich siedliska. W ramach ptasich obszarów Natura 2000 chroni się gatunki ptaków zagrożonych wyginięciem (ujętych w Załączniku 1 dyrektywy ptasiej) jak również regularnie występujące gatunki ptaków wędrownych (również te niewymienione w Załączniku 1 dyrektywy ptasiej), które w czasie swych corocznych wędrówek odpoczywają lub zatrzymują się w krajach Unii Europejskiej.

Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk -W dyrektywie siedliskowej jako cele ochrony wymienione zostały wymagające działań ochronnych typy siedlisk przyrodniczych o znaczeniu dla całej Unii Europejskiej (naturalne oraz półnaturalne tereny lądowe i wodne wyróżniające się specyficznymi czynnikami geograficznymi, fizycznymi cechami środowiska i określonymi zbiorowiskami roślinnymi) oraz wybrane cenne gatunki roślin i zwierząt (poza ptakami). Miejsca ich ochrony wyznacza się jako specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

a) **„Dorzecze Regi” PLH 320049.** Obszar częściowo położony na terenie gmin: Brzeźno, Rąbino, Sławoborze i Świdwin. Ostoja obejmuje dolinę rzeki Regi wraz z jej dopływami od miejscowości Świdwin, aż do jej ujścia blisko miejscowości Trzebiatów. W górnym biegu rzeka przepływa przez dobrze zachowane torfowiska, wilgotne łąki a zbocza doliny porastają grądy i lasy bukowe. W okolicach miasta Łobza rzeka przełamuje się przez wzgórza morenowe. W dalszym biegu rzeka przepływa przez łąki i tereny uprawne z eutroficznym jeziorem Rejowickim. Malownicza dolina Regi zawdzięcza swoje duże walory przyrodniczo - krajobrazowe różnorodności zbiorowisk, zwłaszcza tych charakterystycznych dla naturalnych dolin rzecznych. Dolina Regi charakteryzuje się ponadto dużą różnorodnością rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt. Rzeka i jej dopływy są doskonałym miejscem dla wędrówek tarłowych łososi atlantyckiego oraz innych gatunków z rodziny łososiowatych. Niestety sama rzeka przegradzona jest w kilku miejscach zabudową hydrotechniczną, co powoduje, że na ponad 2/3 długości rzeki jest niedostępna dla ryb wędrowniczych. Problemem w zachowaniu funkcji korytarza ekologicznego (powiązań i integralności obszaru) jest zabudowa hydrotechniczna rzeki oraz przerywające pasma naturalnych siedlisk obszary miejskie. Rzeka pełni ważne funkcje rekreacyjne jako szlak kajakowy i miejsce połowów wędkarskich.

b) **Obszar specjalnej ochrony ptaków PLB 320019 „Ostoja Drawska”** - fragmenty obszaru położone są na terenie gmin: Brzeźno, Połczyn-Zdrój i Świdwin. Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego. Około 10% powierzchni terenu zajmują jeziora (ponad 50). Duże zróżnicowanie w rzeźbie terenu powstało w wyniku działalności lądolodu w czasie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. W wyniku tego powstały między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Można tu także zobaczyć liczne wąwozy, parowy, bezodpływowe zbiorniki wodne, bagna i torfowiska. Największą rzeką jest Drawa, mająca tu swoje źródła (w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior). Swój początek biorą tutaj także: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Rzeki odgrywają ważną rolę łączącą poszczególne fragmenty obszaru. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Oprócz bogactwa form geomorfologicznych ostoja charakteryzuje się także różnorodnością flory i fauny. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Obszar jest bogaty w gatunki mchów. Znaczna część terenu jest użytkowana rolniczo.

c) **PLH 320043 „Karsibórz Świdwiński”** - cały obszar o powierzchni 588 ha położony jest na terenie gminy Brzeźno. Obszar obejmuje dawne torfowisko wysokie Klęcko wraz z porastającym je kompleksem borów i brzezin bagiennych. Podłoże to duże złożę torfu wysokiego - należące do typu kopułowych torfowisk bałtyckich. Na terenie znajdują się także dwa typowe jeziora dystroficzne i fragmenty mszarów regenerujące się w potorfciach. Na torfowisku istnieje dawny, obecnie niedrożny system odwadniający. Kompleks otoczony jest kwaśnymi buczynami. Na obszarze występują również cenne gatunki roślin: rosiczka okrągłolistna i bagno zwyczajne. Do najpoważniejszych zagrożeń zalicza się przesuszenie i odwadnianie torfowiska oraz zarastanie otwartych mszarów.

d) **PLH 320007 „Dorzecze Parsęty”** - obszar obejmuje dorzecze rzeki Parsęty. Zajmuje dość znaczną powierzchnię 27710,4 ha. Częściowo leży w zasięgu gmin: Połczyn-Zdrój, Rąbino i Sławoborze. Położony na wysokości od 0 do 206 m n.p.m. Dolina Parsęty jest szczególnie cenną ostoją ze względu na występowanie tu zróżnicowanych typów siedlisk i znaczne bogactwo świata roślin i zwierząt. Ostoja jest również szczególnie cenna ze względu na występujące tu gatunki zwierząt. Na szczególną uwagę zasługują najlepsze w Polsce (a może w Europie) warunki dla tarła łososi i troci wędrowniczej, pstrąga potokowego i lipienia oraz obecność w rzece licznej populacji strzebli potokowej, certy i węgorza pochodzenia naturalnego. Ostoja to miejsce dużych skupisk źródeł wapiennych na Pomorzu oraz duże zróżnicowanie wielu typów mokradeł. Jest też jedynym na Pomorzu stanowiskiem śledziennicy naprzeciwlistnej (występuje w dolinie Dębicy). Poza tym jest to naturalny korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym i regionalnym i ważne miejsce wypoczynku i rekreacji.

e) **PLH 320039 „Jeziora Czaplinskie”** - fragment obszaru położony jest na terenie gminy Połczyn-Zdrój. Obszar obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego, które zostało ukształtowane w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Śladami tego okresu są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, jary, doliny rzek,

jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi znajduje się 47 jezior (ok. 10 % pow. terenu), będących przedstawicielami większość typów jezior wyróżnianych w Polsce. Jeziora te charakteryzują się urozmaiconą linią brzegową. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza - Drawsko (powierzchnia 1872 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Oprócz największej rzeki obszaru, Drawy, swój początek biorą tutaj także: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Ponad 35% terenu porasta las (ponad połowę stanowią tzw. lasy ochronne). Blisko 50% obszaru ostoi jest użytkowana rolniczo. Ciekawostką obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe, torfowiska (wysokie, występujące na wododziałach) oraz torfowiska przejściowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Charakterystyczne dla ostoi jest bogactwo i różnorodność flory i fauny. Występuje tu prawie 750 gatunków roślin naczyniowych (w tym 28 objętych całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową). Można spotkać tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Bardzo bogata jest też flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce. W wodach żyje 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 gatunków płazów i 5 gadów oraz 41 gatunków ssaków, w tym 9 gatunków roślin i zwierząt znajduje się Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Awifauna liczy 148 gatunków lęgowych. Z gatunków zagrożonych wyginięciem gniazdują tu: bielik, orlik krzykliwy, kania ruda, bocian czarny i bocian biały.

f) **PLH 320061 „Bystrzyno”** - obszar położony jest w okolicy Białego Zdroju. W całości leży w zasięgu gmin: Rąbino, Sławoborze, Świdwin. Porastają go głównie dąbrowy, częściowo lasy mieszane bukowo-sosnowe i bory sosnowe. Zawiera śródleśne mokradła, jeziora dystroficzne, eutroficzne jeziora Bystrzyno Wielkie i Małe. Nad Jeziorem Bystrzyno Wielkie znajduje się jedno z większych torfowisk przejściowych na Pomorzu Zachodnim. Rozległe płaty siedlisk bagiennych, wodnych i leśnych sprzyjają bogactwu fauny. Znajdują się tu ważne miejsce lęgowe płazów, gadów i ptaków, a także ostoja zalotki większej.

g) **PLH 320065 „Torfowisko Poradz”** - częściowo położony jest na terenie gminy Sławoborze. Obszar obejmuje kompleks śródleśnych torfowisk. Torfowiska mają zróżnicowaną powierzchnię. Występuje tu rozległy mszar otwarty, zajmujący ok. 27 ha oraz rynna torfowa porośnięta mszarami i lasami bagiennymi na łącznym areale ok. 53 ha. Torfowiska pełnią dużą rolę jako miejsca lęgowe i żerowe wielu gatunków zwierząt, zwłaszcza płazów i gadów, głównie ze względu na kontrast ekologiczny z otaczającymi siedliskami borowymi.

5 - Pomniki przyrody

Przedmiotem ochrony są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie ich walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

Na terenie Powiatu Świdwińskiego w ewidencji znajduje się 189 pomników przyrody. W poszczególnych gminach występuje następująca liczba ustanowionych pomników przyrody (dane z gmin):

- Gmina Brzeżno – 45 sztuk,
- Gmina Połczyn-Zdrój – 76 sztuk,
- Gmina Rąbino – 12 sztuk,
- Gmina Sławoborze – 11 sztuk,
- Gmina Świdwin – 41 sztuk,
- Miasto Świdwin – 4 sztuki.

6 - Stanowiska dokumentacyjne

Na terenie powiatu w trzech gminach znajduje się 6 stanowisk dokumentacyjnych

7 - Użytki ekologiczne - są to niewielkie obszarowo, lecz zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Cel ochrony: zachowanie cennych pod względem przyrodniczym obiektów - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nieużytkowanej roślinności, stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Gmina Świdwin

Znajdują się 2 użytki ekologiczne:

Użytek ekologiczny „Bystrzyno Wielkie” (Uchwała Rady Gminy w Świdwinie nr XX/138/97 z dn. 28 kwietnia 1997 r.) znajdujący się w Bystrzynie obejmuje torfowiska mszarne (ciągle trwający proces torfotwórczy) na zachodnim brzegu jez. Bystrzyno Wielkie. Zajmuje powierzchnię 51,91 ha. Na jego obszarze stwierdzono występowanie wielu cennych gatunków zwierząt: iglica mała, zalotka większa, żagnica wielka, żagnica torfowiskowa, trzmiel leśny, trzmiel ziemny, biegacz wręgaty, biegacz skórzasty, biegacz pomarszczony, biegacz fioletowy, ropucha szara, żaba moczarowa, żaba jeziorkowa, żaba trawna, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żuraw, krzyżodziób świerkowy (Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Świdwin). Na jego terenie występują cenne gatunki objęte: Dyrektywą Siedliskową (zalotka większa, żaba trawna, żaba moczarowa, żaba jeziorkowa), Dyrektywą Ptasią (żuraw, krzyżodziób świerkowy, zimorodek, błotniak stawowy, brodziec samotny) i Konwencją Berneńską (zalotka większa, ropucha szara, żaba jeziorkowa, żaba trawna, żaba moczarowa, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żuraw, krzyżodziób świerkowy.) Obszar tego użytku jest cenny ze względu na krajobraz, ma również duże znaczenie dla fauny. Celem jego ochrony jest głównie ochrona torfowiska mszarnego o unikatowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych wraz z zespołem cennych roślin reliktowych. Na obszarze tym należy przede wszystkim zakłócać stosunków wodnych oraz sukcesji roślinnej, co jest ważne z punktu widzenia jego ochrony.

Użytek ekologiczny „Rusinowskie Łozowisko” położony w Rusinowie (Uchwała Rady Gminy w Świdwinie nr XXVIII/183/98 z dn.15 czerwca 1998 r.) Obszar ten o powierzchni 4,80 ha, stanowi podmokły, okresowo zalewany teren porośnięty w znacznej części wierzbą, w jego obrębie znajduje się okazała brzoza (46 lat i 18 m wysokości). Na obszarze tym stwierdzono występowanie trzmiela ogrodowego, biegacza fioletowego, biegacza skórzastego, żaby brunatnej, żaby moczarowej, ropuchy szarej, jaszczurki zwinki. Obszar obejmuje fragment starego olsu i łąki na torfowisku. Celem ochrony jest zachowanie fragmentu lasu olszowego i torfowiska, o pow. 1,53 ha., będącym również wartościowym miejscem rozrodu i przebywania cennych gatunków zwierząt. Tereny te stanowią naturalną ostoję ptactwa błotno-wodnego (żuraw, błotniak stawowy, łabędź niemy, wszystkie gatunki kaczek), oraz licznych gatunków płazów i gadów. Ponadto występuje tu unikatowa roślinność (bagno zwyczajne, żurawina, borówka bagienna, rosiczka, czermień błotna, wełnianka). Istotnym zagrożeniem obszaru jest osuszanie terenu. Na terenie użytku występują gatunki objęte: Dyrektywą siedliskową (żaba trawna, żaba moczarowa, jaszczurka zwinka), Dyrektywą ptasią (orlik krzykliwy) i Konwencją Berneńską: ropucha szara, żaba jeziorkowa, żaba trawna, żaba moczarowa, jaszczurka zwinka.

Gmina Brzeźno

Występuje jeden **użytek ekologiczny „Bagno”** – pow. 52,22 ha, położony w Leśnictwie: Karsibór, Klęcko, Przyrzecze. Celem ochrony jest zachowanie unikatowej roślinności bagiennej oraz naturalnej ostoi ptactwa błotno – wodnego, płazów, gadów. Powołany Uchwałą Rady Gminy nr V/34/99 z dnia 4 marca 1999 r.

Gmina Sławoborze

- bagna o powierzchni 2,37 ha w Leśnictwie Nowy Dwór,
- bagna o powierzchni 4,87 ha w Leśnictwie Sidłowo,
- bór mieszany o powierzchni 0,40 ha w Leśnictwie Krzecko.

Gmina Rąbino

W gminie nie ma ustanowionych użytków ekologicznych. Zaprojektowanych jest 51 obiektów mogących stanowić potencjalne użytki ekologiczne, obejmujące głównie fitocenozы torfowiskowe, szuwarowe, wodne i leśne. Stanowią one przede wszystkim obiekty florystyczne, biocenotyczne, faunistyczne i krajobrazowe.

Gmina Połczyn-Zdrój

Uchwałą Rady Miejskiej Połczyna-Zdroju nr XXXII/236/2000 z dnia 29 listopada 2000 r. wyznaczono i ustanowiono 109 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 138,83 ha. Są to m.in. tereny śródleśne, bagna, zalane łąki, tereny zalewowe rzeki Parsęty.

8) zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe obejmują swym zasięgiem wyjątkowo cenne fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego w celu zachowania jego wartości estetycznych. Uchwałą Rady Gminy Brzeżno nr XXVII/118/97 z 12 grudnia 1997 r. utworzono zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Karsibór”, który obejmuje powierzchnię 571,89 ha obszarów leśnych. Celem ochrony jest zachowanie wysokich wartości ekologicznych, biocenotycznych i unikatowych walorów przyrodniczych reprezentowanych przez liczne zbiorowiska bagienne i wszystkie typy torfowisk.

Obszary cenne przyrodniczo nie objęte ochroną prawną

W opracowaniu pn. „Waloryzacja przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego” (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin, luty 2010 r.), przygotowanym na zlecenie Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego, przedstawiono potencjalne obszary mogące zostać objęte ochroną. Na terenie Miasta Świdwin zidentyfikowano następujące potencjalne obszary chronione:

- potencjalny rezerwat przyrody „Bukowiec” – potencjalnym celem ochronnym na tym obszarze jest zachowanie walorów kompleksu lasów grądowych i buczyn na skarpie rynną polodowcowej, przylegającej do brzegu jeziora Bukowiec,
- potencjalny użytek ekologiczny „Tatarakowe Jezioro” – zlokalizowany we wschodniej części miasta w okolicy ul. Wiejskiej, o potencjalnym celu ochrony śródpolnego oczka wodnego z otwartym lustrem wody wraz ze zbiorowiskami roślinności,
- potencjalny użytek ekologiczny „Grądek” – zlokalizowany po wschodniej stronie rzeki Regi w południowo-zachodniej części miasta, o potencjalnym celu ochrony ekosystemu bagiennego o znaczeniu biocenotycznym, hydrologicznym i krajobrazowym,
- potencjalny zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Bukowiec” – usytuowany w południowej części miasta, o potencjalnym celu ochrony obszaru o wyjątkowych walorach estetycznych i rekreacyjnych, obejmującego części doliny Regi, jezioro Bukowiec i przyległy kompleks leśny.

Przeprowadzona w 2004 r. waloryzacja przyrodnicza gminy Sławoborze wskazała celowość utworzenia 2 rezerwatów przyrody „Torfowisko Anielińskie” i „Torfowisko Drzeń” obejmujący unikalny żywy ekosystem torfowiskowy. Jest on miejscem występowania nie tylko siedlisk i zbiorowisk roślin podlegających ochronie prawnej, ale również jest ostoją gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych. Na terenie gminy zaproponowano również utworzenie trzech zespołów przyrodniczo-krajobrazowych: „Dolina Mołstowej”, Górna Pokrzywnica” i „Morena czołowa koło Białego Zdroju”. Ponadto zaproponowano utworzenie OChK „Dolina rzeki Pokrzywnicy” i OChK „Zlewnia Czernicy”.

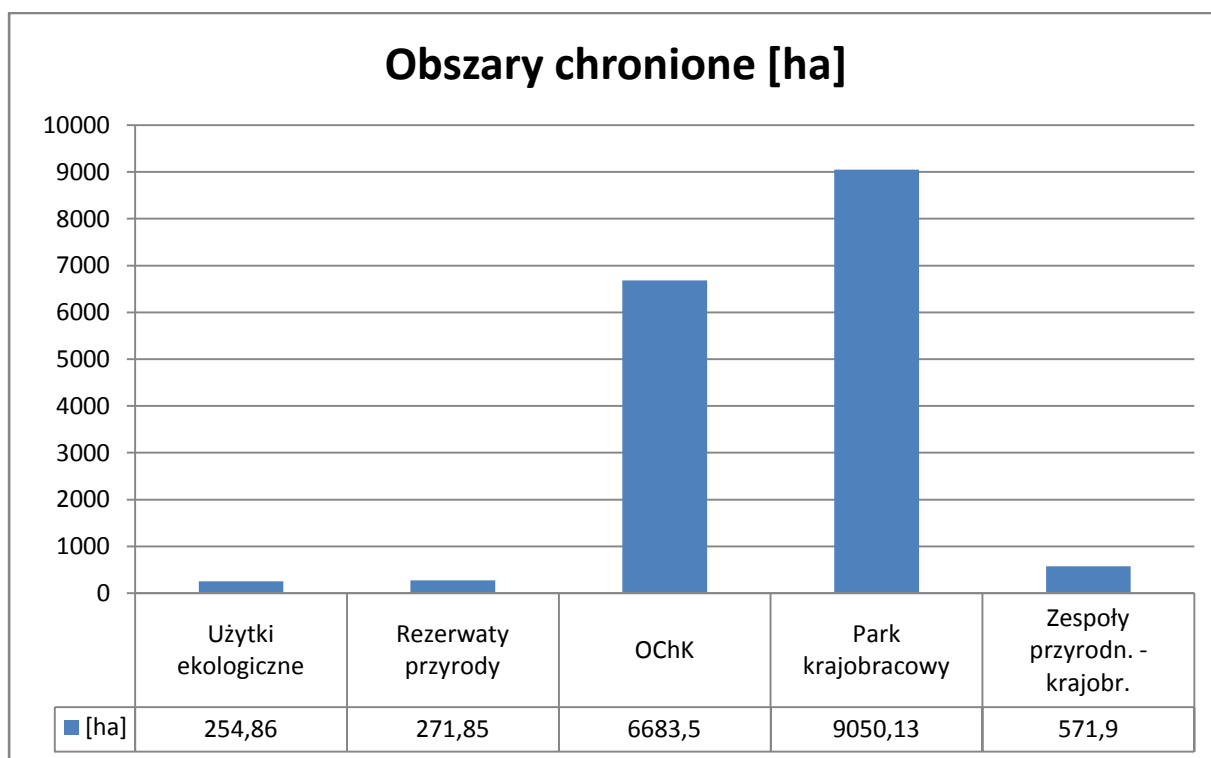
Na terenie gminy Połczyn-Zdrój występują obszary ciekawe turystycznie, które predysponują wyróżniające się znacznymi wartościami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Można wymienić Dolinę Wogry (od jeziora Kłokowo, przez Wilcze Jary, Park Zdrojowy – tereny przy zalewie), „Dolina Dębnicy” i część dolin Parsęty - dorzecze rzeki Dębnicy, Wysoczyzna Kołacz – Brusno, Dolina Rakonu - teren obejmuje rozległą dolinę w której usytuowane jest jez. Siecino, Wysoczyzna Brusno – Popielewo, Rejony Zajączkowa, Bronowa i Starego Reska.

Najbardziej atrakcyjną pod względem krajobrazowo-przyrodniczym jest tzw. Szwajcaria Połczyńska. Niezwykle urozmaicona rzeźba terenu okolic Połczyna Zdroju ukształtowana została pod wpływem działalności lądolodu skandynawskiego (szczególnie najsilniej w okresie ostatniego zlodowacenia bałtyckiego). Niepowtarzalny krajobraz tworzą wysokie wzgórza morenowe, głębokie doliny porośnięte lasami i liczne jeziora. Na terenie gminy proponuje się objęcie ochroną prawną:

- dolinę rzeki Parsęty projektowaną do objęcia ochroną w postaci obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Parsęty”. Tylko bardzo mały fragment znajduje się w obrębie gminy,
- projektowany obszar chronionego krajobrazu „Dolina Dolnej Dębicy”,
- projektowany obszar chronionego krajobrazu „Wysoczyzna Kołacz – Białowąż”. Część obszaru znajduje się w granicach gminy,
- istniejący fragment obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” położony w rejonie wsi Gawroniec – Stare Resko.

Przeprowadzona na terenie gminy Świdwin inwentaryzacja przyrodnicza proponuje utworzyć dodatkowe obszary chronione, które wpłyną również na poprawę atrakcyjności gminy pod względem turystyki.

Wykres 5.17. Obszary chronione na terenie powiatu świdwińskiego w 2014 r. (dane z gmin)

Lasy

Gospodarowanie lasami na terenie powiatu przez poszczególne Nadleśnictwa polega na pozyskiwaniu drewna, (głównie sosnowego, świerkowego i brzozowego), prowadzeniu zalesień i odnowień, produkcji materiału sadzeniowego (szkółki leśne), uprawie drzew nasiennych, oraz wykonywaniu prac pielęgnacyjnych (trzebież, czyszczenie i inne). Planowana gospodarka leśna jest zgodna z Krajowym Planem Gospodarki Leśnej. W lasach prowadzi się gospodarkę leśną zgodnie z planem urządzenia lasu, w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- dbałość o stan zdrowotny i sanitarny lasów,
- preferowanie naturalnego odnowienia lasu,

- ograniczenie regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
- kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne,
- stosowanie indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów,
- ograniczenie stosowania zrębów zupełnych do najsłabszych siedlisk leśnych oraz prowadzenia ścinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający maksymalną ochronę gleby i roślinności leśnej,
- zakaz pozyskiwania żywicy i karpiny.

Lesistość powiatu wynosi 28,3 %. Gospodarkę leśną na obszarze powiatu prowadzą cztery nadleśnictwa: Nadleśnictwo Świdwin i Nadleśnictwo Połczyn oraz fragmentarycznie, na terenie gminy Sławoborze Nadleśnictwo Gościno, a na terenie gminy Rąbino Nadleśnictwo Białogard. Wszystkie nadleśnictwa położone w granicach powiatu świdwińskiego wchodzą w struktury Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku.

W strukturze wiekowej lasów przeważają drzewostany w wieku od 50 do 60 lat, a dominującymi typami siedliskowymi lasu jest bór mieszany świeży, las mieszany świeży i las świeży, które zajmują siedliska średnio i bardzo żyzne. Stan sanitarny lasów na terenie powiatu świdwińskiego określony jest jako dobry. W lasach nie stwierdzono szkód ze strony przemysłowego zanieczyszczenia powietrza. Wykonywano nowe zalesienia oraz odnowienia na gruntach porolnych. Wiedza o procesach zachodzących w przyrodzie i kontrola stanu środowiska leśnego pozwalają leśnikom na wczesną diagnozę zagrożeń, mogących wpłynąć negatywnie na stan lasu. Każdego roku podejmują oni działania mające na celu zachowanie trwałości lasu i zwiększenie jego naturalnej odporności na czynniki szkodotwórcze.

Nadleśnictwa aktywnie prowadzą edukację przyrodniczą w celu przedstawienia lasu - nie jako drzewostanów produkujących drewno, lecz jako najbardziej złożonego ekosystemu występującego w przyrodzie. Program jest ukierunkowany na działalność z zakresu udostępniania lasu, ochrony zasobów leśnych i edukacji przyrodniczo – leśnej.

W zależności od dominującej roli i pełnionych funkcji, lasy podzielone są na: rezerwaty, lasy ochronne, lasy gospodarcze, w których na podstawie potrzeb i aktualnej wiedzy wyróżniono:

- obszary o wybitnych walorach faunistycznych i krajobrazowych,
- stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
- miejsca rozrodu i regularnego przebywania rzadkich gatunków zwierząt,
- chronione siedliska przyrodnicze,
- sędziwe drzewa i grupy starych drzew,
- obiekty kultury materialnej.

Zagrożenia środowiska leśnego

Zagrożenie środowiska leśnego spowodowane jest stałym, równoczesnym oddziaływaniem wielu czynników powodujących niekorzystne zjawiska i zmiany w stanie zdrowotnym lasów. Negatywnie oddziałujące czynniki (stresowe), można sklasyfikować z uwzględnieniem:

- pochodzenia - jako abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne,
- charakteru oddziaływania - jako fizjologiczne, mechaniczne i chemiczne,
- długotrwałości oddziaływania - jako chroniczne i okresowe,
- roli, jaką odgrywają w procesie chorobowym - jako predyspozycyjne, inicjujące i współuczestniczące.

Lasy nadleśnictw powiatu świdwińskiego są położone w strefie średniego zagrożenia. Zagrożenia wynikają ze strony ożywionej (grzyby, owady, zwierzęta i człowiek) jak i nieożywionej (wiatry, pożary, susze i mróz).

Zagrożenia abiotyczne

Uszkodzenia drzewostanów czynnikami abiotycznymi występują każdego roku. Wielkość tych uszkodzeń zależy od natężenia czynników, które każdego roku mogą być inne. Szkody w drzewostanach powodują często huraganowe wiatry, które łamią i wywracają drzewa. Zdarzają się także uszkodzenia spowodowane intensywnymi opadami śniegu, szczególnie wśród drzewostanów starszych klas wieku. Innymi czynnikami abiotycznymi powodującymi szkody w lasach są podtopienia, przymrozki oraz długotrwałe susze w lecie, które wyrządzają szkody głównie wśród młodników, szkółek i upraw.

Zagrożenia biotyczne

Powiat świdwiński znajduje się w strefie o wysokim zagrożeniu lasów przez szkodniki owadzie. Niekorzystne zjawiska w lasach, związane są z masowym pojawianiem się szkodników owadzi oraz grzybowych chorób infekcyjnych, występują w dużej różnorodności i znacznym nasileniu. W celu zwalczania szkodników owadzi, wywieszane są skrzynki lęgowe dla ptaków, żywiących się tymi owadami. Co roku w ramach zabiegów profilaktycznych przeprowadza się kontrole ilości najważniejszych szkodników sosny: brudnicy mniszki (lipiec, sierpień) oraz poprocha cetyniaka, strzygoni choinówki, barczatki sosnowki, boreczników, osnu gwieździstej w ramach tzw. jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, a także szkodników wtórnych: kornika drukarza, cetyńca, drwalnika. W ostatnich latach nie stwierdzono stwarzającego zagrożenie występowania w/w szkodników.

Rejestrowane są szkody wyrządzane przez zwierzynę łowną (głównie przez sarny i jelenie), takie jak zgryzanie upraw i spałowanie młodników. W celu ich ochrony nadleśnictwa stosują różne sposoby zabezpieczania pojedynczych drzewek (różnego rodzaju osłonki) oraz grodzenia siatką leśną.

Aby przeciwdziałać zagrożeniom wykładane są pułapki na szkodliwe owady, wycinane są chore drzewa, młode nasadzenia są odgradzane przed zwierzyn. Ciągła kontrola realizacji planów hodowlano-łowieckich powoduje, że szkody w lasach stopniowo maleją.

Ograniczenie występowania szkodników wtórnych odbywa się przede wszystkim przez regularne usuwanie wydzielającego się posuszu oraz wykładanie pułapek feromonowych, wyznaczenie i usuwanie drzew trocinkowych, wykładanie pułapek tradycyjnych.

W drzewostanach, na gruntach porolnych występuje zagrożenie od patogenów grzybowych zwłaszcza huby korzeniowej i opieńki. W celu ochrony drzewostanów przed chorobami grzybowymi Corocznie w trakcie wykonywania cięć selekcyjnych zabezpiecza się pniaki po ściętych drzewach biopreparatem.

Zagrożenia antropogeniczne

Las jest w coraz częściej wykorzystywany także do celów rekreacyjnych, jednak przebywanie ludzi w lasach może stwarzać określone problemy. Największe zagrożenie stwarzają turyści o małej świadomości ekologicznej, nie znający się na zasadach funkcjonowania skomplikowanego ekosystemu leśnego. Tereny leśne podatne są na zagrożenia pożarowe. Głównymi czynnikami sprzyjającymi powstawaniu pożarów są długotrwałe okresy suszy, silne wiatry, a przede wszystkim działania człowieka w tym nasilenie ruchu turystycznego, który skutkuje zwiększeniem liczby pożarów. Zagrożenie pożarowe dodatkowo stwarza silna penetracja terenu przez licznie odpoczywających tu turystów, wędkarzy i zbieraczy runa leśnego. Głównymi przyczynami pożarów lasu są: nieostrożność w obchodzeniu się ogniem osób dorosłych i dzieci oraz awarie linii energetycznych. W celu ograniczenia ilości pożarów i skutków pożarów stworzono system prognozowania zagrożenia pożarowego. Od wiosny do jesieni dokonywane są pomiary zagrożenia pożarowego w oparciu o wilgotność ściółki i powietrza.

W celu przeciwdziałania powstawaniu pożarów Nadleśnictwa prowadzą w szerokim zakresie profilaktykę przeciwpożarową. Są to działania ograniczające możliwości rozprzestrzeniania się pożarów (sieć pasów przeciwpożarowych i biologicznych), a także przysposabianie obszarów leśnych do środków i urządzeń prowadzenia akcji gaśniczych (budowa i remont dróg, punktów czerpania wody,

sztucznych zbiorników) oraz wyposażania w sprzęt i środki własne jednostki gaśnicze i sprzęt zapewniający łączność. Tym celom służy między innymi budowa nowej dostrzegalni przeciwpożarowej w Leśnictwie Krzecko. Jednym ze sposobów ograniczenia ilości pożarów jest również próba ukierunkowania ruchu turystycznego. Na terenie Nadleśnictw wyznaczono strefy przeznaczone do intensywnego zagospodarowania turystycznego. Nadleśnictwa wykonują do potrzeb rekreacji leśne obiekty turystyczne. Na turystów czekają leśne parkingi, ścieżki przyrodnicze i konne, wyposażone w infrastrukturę turystyczną, która jest na bieżąco remontowana i modernizowana.

Zanieczyszczenie odpadami

Nadleśnictwa podejmują liczne działania w zakresie porządkowania terenów leśnych. Intensywne korzystanie z terenów leśnych wiąże się z zaśmiecaniem, w szczególności w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych. Sprzątanie terenów leśnych jest traktowane, jako jedno z najważniejszych zadań i jest prowadzone regularnie. W akcje sprzątania lasu zaangażowana jest cała Służba Leśna. Wspólnie ze szkołami bierze ona udział w akcjach „Sprzątanie świata”. Podczas prowadzonych przez leśników zajęć edukacyjnych, dzieci i uczestnicząca w nich młodzież uczulane są na problem zaśmiecania lasu i są zachęceni do przeciwdziałania temu zjawisku.

Wykres 5.18. Powierzchnia gruntów leśnych [ha] w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego (dane z gmin, GUS)

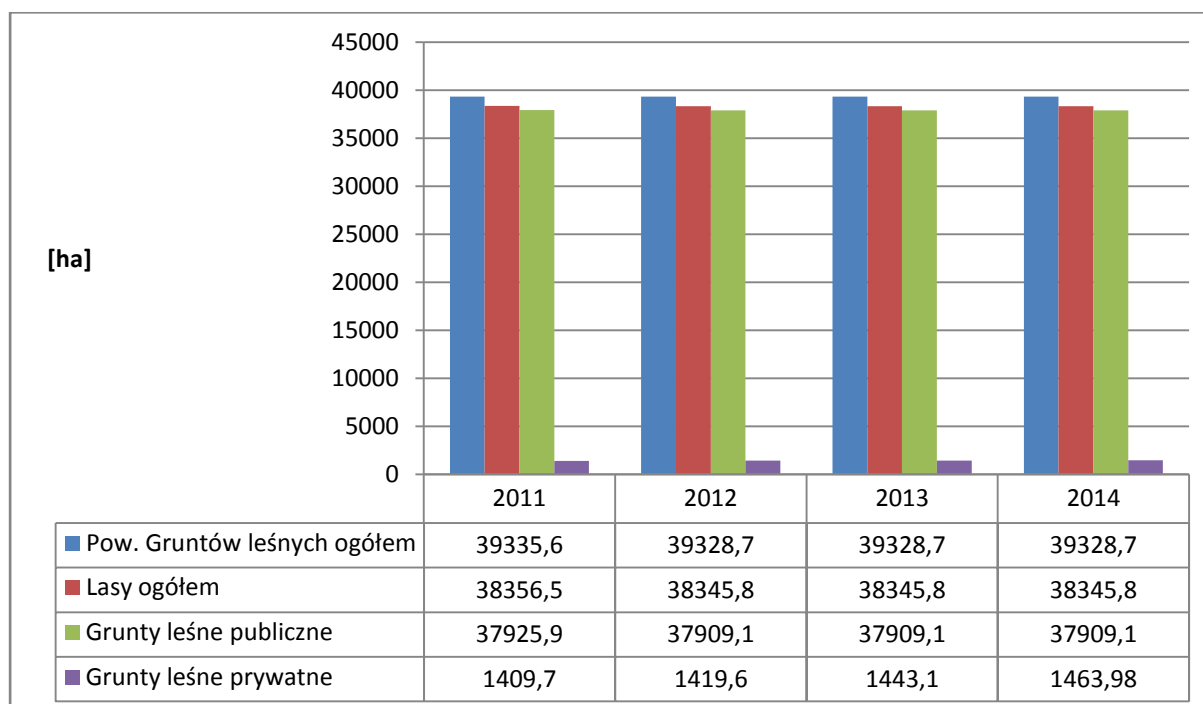

Tabela 5.29 Ocena realizacji celu i działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu dla powiatu świdwińskiego

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej	Nie - Nie wystąpiła potrzeba tworzenia nowych obszarów
2.	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych istniejących pomników przyrody	Tak - Realizowano zgodnie z planami eksploatacyjnymi
3.	Zapewnianie udziału społeczeństwa w ramach ocen oddziaływania na obszary Natura 2000.	Działanie stanowi obowiązkowy element przeprowadzanych postępowań realizowanych przez RDOŚ w Szczecinie. Nie wystąpił rozwój w omawianych latach

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
4.	Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych	Tak - Zrealizowano we wszystkich nadleśnictwach
5.	Modernizacja parku - Dom Pomocy Społecznej w Krzecku	Tak – zrealizowano
6.	Rewitalizacja zabytkowego parku w Połczynie-Zdroju	Tak - Wykonano rewitalizację
7.	Rewitalizacja zabytkowego „Parku Miejskiego” przy ul. Drawskiej	Tak - Wykonano rewitalizację
8.	Wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych.	Tak - Wykonanie pasów zieleni na drodze nr 163, nasadzenie rond na terenie gm. Połczyn Zdrój
9.	Preferowanie na terenach podlegających wszelkim formom ochrony lokalizacji wyłącznie przedsięwzięć o „czystych” technologiach	Tak - Na terenie Gminy Połczyn-Zdrój preferowane są tylko przedsięwzięcia o „czystych” technologiach ze względu na występującą strefę uzdrowiskową oraz dużych obszarów Natura 2000.
10.	Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych Powiatu	Tak - Udostępnia się lasy dla społeczeństwa. Dla dzieci i młodzieży Nadleśnictwa organizują cyklicznie konkursy pogłębiające wiedzę o lesie oraz plener plastyczny.
11.	Rozwój agroturystyki	Tak -Terenowy Zespół Doradców w Świdwinie- powstało 9 gospodarstw agroturystycznych. Gm. Połczyn Zdrój - Powstały gospodarstwa agroturystyczne. Łącznie stan na 2015 r. wynosi 12 gospodarstw. Istnieje dalsze zainteresowanie rozwojem agroturystyki.
12.	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osobliwości przyrody.	Tak -Realizowano, wybudowano ścieżki rowerowe i ustawiano tablice informacyjne
13.	Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”	Tak -Realizowały Nadleśnictwa zgodnie z planami urzędnienia lasów
14.	Retencjonowanie wody na obszarach leśnych	Częściowo - Realizowały - ZZMiUW, Gmina Połczyn Zdrój, RZSW Świdwin, Lasy Państwowe, właściciele lasów prywatnych . Część zadań z braku środków przesunięto na okres późniejszy.
15.	Budowa nowej dostrzegalni przeciwpożarowej w Leśnictwie Krzecko	Tak -Zrealizowano

I – Adaptacja do zmian klimatu

Spodziewane ocieplenie się klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych, głównie z Europy Południowej, Afryki Północnej, Azji, wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. Migracje gatunków, będące formą ich adaptacji do zmian klimatu, mogą jednak zostać uniemożliwione przez „nieodporność ekologiczną” przekształconych przez człowieka krajobrazów: brak ciągłości ekologicznej formacji roślinnych, nieodporność korytarzy ekologicznych. Wystąpi ograniczenie powierzchni terenów wodno-błotnych, w tym stopniowe wysychanie i zanik torfowisk, wilgotnych lasów i borów. W wyniku prognozowanych zmian klimatycznych będzie postępował zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, małych płytkich jezior, a także potoków i małych rzek). Stanowi to zagrożenie dla licznych gatunków które bądź to pośrednio bytują na tych terenach, bądź korzystają z nich jako rezerwarów wody pitnej i może skutkować wyginięciem lub migracją gatunków. Wydłużony okres z dodatnimi temperaturami na jesieni

z intensywnymi opadami rozmiękczającymi glebę w połączeniu z osłabieniem drzew przez choroby i szkodniki może dodatkowo zwiększać wrażliwość lasów na wiatry i sprzyjać zwiększaniu wiatrołomów.

W przypadku powiatu świdwińskiego główne zagrożenia obejmują: zmiany bilansu wodnego, w tym zwłaszcza zwiększenie zmienności opadów, spadek plonowania niektórych roślin uprawnych oraz wydłużenie okresu wegetacji chwastów i rozwój populacji szkodników, zmniejszenie różnorodności biologicznej, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym powodzi, susz i huraganów. Dodatkowe wyzwania pojawiają się także przed systemem ochrony zdrowia w konsekwencji większego narażenia populacji na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz na choroby do tej pory nie występujące w naszej strefie klimatycznej.

Z tego względu kluczową rolę w tworzeniu podstaw adaptacji odgrywają samorządy i lokalne i grupy społeczne, w tym m.in. organizacje pozarządowe. Na szczeblu powiatu szczególną uwagę należy skierować na działania związane z oszczędzaniem zasobów wody i jej gromadzeniem, stworzeniem warunków dla zabezpieczenia życia ludności i ich mienia przed huraganami oraz dążeniem do maksymalnego ograniczenia negatywnych skutków powodzi. Natomiast rolą administracji jest stworzenie podstaw prawnych, organizacyjnych i materialnych dla takich działań, a także utworzenie systemu monitoringu zmian klimatu, zagrożeń, działań adaptacyjnych oraz systemu wymiany informacji. Należy zacieśniać współpracę z sektorem prywatnym w zakresie działań adaptacyjnych o charakterze technicznym i edukacyjnym, w które w sposób bezpośredni powinny się angażować prywatne przedsiębiorstwa. Należy stwarzać warunki sprzyjające do partnerstwa publiczno-prywatnego, które pozwoli dzielić ponoszone ryzyko i koszty związane z adaptacją do skutków zmian klimatu. Proces zabudowy terenów zielonych będzie nadal postępował, o czym świadczy polityka przestrzenna gmin wyrażona w studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Powinno się ograniczać ten trend ponieważ w przeciwnym wypadku, będzie postępował bardzo niekorzystny kierunek zmian w gospodarce gruntami – inny aniżeli potrzeby wynikające z adaptacji przestrzeni do zmian klimatu. W obliczu zmian klimatycznych bardzo istotna staje się ochrona struktur przyrodniczych oraz zachowanie, spójności i drożności sieci ekologicznej, która poza funkcjami przyrodniczymi pełni również inne funkcje, m.in. społeczne i klimatyczne, gdyż poprawia jakość życia – szczególnie mieszkańców miast (schładzanie miast, zacienianie, poprawa warunków aerosanitarnych, tereny rekreacyjne). Na specjalną uwagę w sieci ekologicznej, zasługują korytarze ekologiczne. Zadaniem korytarzy ekologicznych jest połączenie obszarów o największej wartości biotycznej tzw. biocentrów. W warunkach oczekiwanych zmian klimatu, które przyczynią się do migracji i zmian zasięgów występowania poszczególnych gatunków, zachowanie drożności korytarzy ekologicznych postrzegane jest jako czynnik pozwalający łagodzić antropopresję. Sieci ekologiczne, stanowiąc mogą ważny element adaptacji do zmian klimatu.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Lasy znajdują się w sytuacji stałego zagrożenia przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne. Istotnym zagrożeniem są nadal zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Stałe oddziaływanie zanieczyszczeń i ich dotychczasowa akumulacja w środowisku leśnym osłabia odporność lasów na choroby. Stale od wielu lat największe procentowo szkody gospodarcze wyrządzają też roślinożerne ssaki, przeważnie jelenie, sarny oraz lokalnie gryzonie. Szkody również wyrządzane są przez choroby korzeni drzew, takie jak: huba korzeni i opieńki.

Lasy powiatu świdwińskiego narażone są na:

- niekorzystne zjawiska związane z okresowym występowaniem szkodników owadzych oraz pasożytniczych chorób grzybowych,
- anomalie pogodowe - okresowo występujące susze, huraganowe wiatry,
- pożary, kłusownictwo i kradzieże, nadmierną rekreację, masowe zbieranie płodów leśnych.

Pożary lasów są poważnym stałym zagrożeniem ekosystemów leśnych, zwłaszcza w okresie wczesnowiosennego wypalania łąk i długotrwałych okresach suszy w sezonie letnim. Największe powierzchnie spalone lasów odnotowano w 2014 r. w województwie mazowieckim (450 ha), duże -

w dolnośląskim (415 ha) i warmińsko-mazurskim (320 ha), natomiast najmniejsze w lubuskim (31 ha) i zachodniopomorskim (43 ha). W lasach wszystkich form własności 40% pożarów powstało wskutek podpaleń, 29% wskutek zaniedbań, a przyczyny 22% pożarów nie ustalono.

Sezon palności w 2014 r. charakteryzowało przeciętne zagrożenie pożarowe lasów, ogólnokrajowy stopień zagrożenia pożarowego (OSZPL) wyniósł dla obszaru całego kraju 1,5 podczas gdy średnia wieloletnia wynosi 1,6. Procentowy udział występowania 3 stopnia zagrożenia pożarowego dla sezonu palności wynosił średnio 21% i był niższy od średniego udziału wieloletniego. Najbardziej palnym miesiącem 2014 r. był marzec (20,7% pożarów, tj. 1088), następnie kwiecień (16,8%), lipiec (15,9%) i czerwiec (11,2%). Najmniej pożarów w sezonie palności (IV-IX) powstało w sierpniu i wrześniu.

III – Działania edukacyjne

Funkcję edukacyjną pełnią również szlaki turystyczne i ścieżki edukacyjne. W Nadleśnictwie Świdwin wytyczono i oznaczono (wspólnie z gminami) leśne ścieżki edukacyjne. Umieszczono przy nich szereg tablic informacyjnych o przebiegu trasy, z krótkim opisem odwiedzanych miejsc. Głównym celem utworzenia ścieżek leśnych było zachęcenie miejscowej ludności i wypoczywających gości do uprawiania aktywnego wypoczynku, pokazanie różnorodności występujących tu form przyrody, przybliżenie problematyki gospodarki leśnej i ochrony przyrody oraz poszerzenie wiedzy z zakresu edukacji przyrodniczej. Nadleśnictwa będą prowadziły edukację ekologiczną w oparciu o zatwierdzony „Program edukacji leśnej społeczeństwa na lata 2008-2017”, a następnie powinny opracować program na kolejne lata. Prowadzone są również spotkania ze szkołami, przedszkolami na ścieżkach edukacyjno - leśnych oraz w salach multimedialnych. Przez teren powiatu przebiegają liczne ścieżki leśne o funkcji edukacyjno-przyrodniczej, szlaki piesze, rowerowe oraz szlak konny i kajakowy. Dobrym przykładem jest szkoła, która zorganizowała własną ścieżkę dydaktyczną w lasach jednego z nadleśnictw. Prowadzone są „Jesienne zajęcia dla przedszkolaków i małych uczniów”, leśne lekcje w Zielonej Klasie w szkółce w Kartlewie, "Dokarmianie ptaków" - akcja polegająca na rozwiezieniu karmy dla ptaków oraz przeprowadzeniu pogadanek, "Młodzież zapobiega pożarom" - akcja edukacyjno - konkursowa prowadzona wspólnie z OSP i PSP oraz samorządami lokalnymi, "Światowy Dzień Ziemi". Młodzież może brać udział w konkursach plastycznych, a dorośli w spotkaniach łowieckich "Darz Bór". Działa „Leśnoteka” mała multimedialna leśna encyklopedia oraz „Leśny Przewodnik”. Prowadzony jest „Konkurs umieszczenia zdjęć na stronie eRysia”. Można zyskać tytuł „Leśnego Geniusza” lub zostać „Znawcą leśnych zwierząt”, albo też w internecie znaleźć testy, puzzle i prezentacje dotyczące lasu i jego życia.

IV Monitoring środowiska

Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP) funkcjonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a jego zadaniem w odróżnieniu od monitoringu specjalistycznego jest prowadzenie obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego, w oparciu o planowe, zorganizowane badania stacjonarne. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

Program ZMŚP jest programem monitoringu funkcjonowania geosystemów (krajobrazów), służy zachowaniu struktury krajobrazowej Polski. Pod względem metodologicznym program ZMŚP opiera się na koncepcji funkcjonowania systemu, realizuje założenia zachowania georóżnorodności i bioróżnorodności całego kraju. Podstawowym obiektem badań w ZMŚP jest zlewnia rzeczna (jeziorna), w zasięgu której zlokalizowane są testowe powierzchnie badawcze, ujmujące możliwie wszystkie typy ekosystemów badanego krajobrazu.

Monitoring przyrody, a w szczególności lasów, w postaci w jakiej funkcjonują obecnie wywodzi się z potrzeby śledzenia zmian stanu lasu. Monitoring lasów włączono do Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska.

Instytut Badawczy Leśnictwa przystąpił do uruchomienia monitoringu uszkodzeń lasu (monitoring biologiczny) zakładając 1500 Stałych Powierzchni Obserwacyjnych I rzędu (SPO I) i przeprowadzając pierwsze obserwacje cech morfologicznych koron drzew próbnych. Włączono do monitoringu lasu monitoring entomologiczny obejmujący liściożerne szkodniki drzew iglastych. Rozpoczęto monitoring gleb. Uruchomiono pomiary koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Zapoczątkowano monitoring fitopatologiczny. Zapoczątkowano monitoring składu chemicznego aparatu asymilacyjnego drzew. Rozpoczęto monitoring biegaczowatych. W zakres programu monitoringu lasów wchodzi między innymi:

- monitoring lasów na stałych powierzchniach obserwacyjnych I i II rzędu;
- ocena poziomu uszkodzenia monitorowanych gatunków drzew;
- ocena symptomów i przyczyn uszkodzeń drzew;
- wpływ warunków pogodowych na zdrowotność drzewostanów;
- stałe powierzchnie obserwacyjne monitoringu lasu na obszarach Natura 2000;
- wielkość depozytu wnoszonego z opadami atmosferycznymi na terenach leśnych;
- poziom koncentracji NO₂ i SO₂ w powietrzu na terenach leśnych.
- opady podkoronowe oraz roztwory glebowe na terenach leśnych;
- ocena presji środowiska na ekosystemy leśne na podstawie badań;
- intensywność obradzania i jakość nasion sosny na terenach leśnych;
- prowadzony jest ciągły monitoring liczebności szkodników

(dane: MŚ, Inspekcja Ochrony Środowiska)

Tabela 5.30. Analiza SWOT: Walory przyrodnicze powiatu świdwińskiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność cennych przyrodniczo terenów leśnych; • Wysoka lokalna bioróżnorodność oraz stopień zróżnicowania siedlisk przyrodniczych; • Występowanie rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny • Prawna ochrona cennych elementów przyrody w formie pomników przyrody i użytków ekologicznych; • Prawidłowo i zgodnie z Planem Urządzenia Lasu prowadzona gospodarka leśna w Lasach Państwowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ; • Lesistość zbyt niska w stosunku do założeń <i>Krajowego Programu Zwiększania Lesistości</i>; • Dzikie wysypiska śmieci na terenach leśnych; • Niska świadomość społeczna odnośnie szkodliwości wyrzucania śmieci w miejscach niedozwolonych ; • Niedostatek środków finansowych na ochronę przyrody;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie zalesień na gruntach prywatnych i państwowych; • Wykonywanie odpowiednich zabiegów umożliwiających utrzymanie dobrego stanu drzewostanów leśnych; • Kształtowanie prośrodowiskowych postaw mieszkańców oraz turystów dzięki działaniom edukacyjnym; • szczegółowe opracowanie waloryzacji przyrodniczej dla poszczególnych gmin powiatu świdwińskiego; • Obejmowanie ochroną najcenniejszych elementów przyrody i obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> • Nielegalna wycinka drzew; • Kłusownictwo; • Możliwość wystąpienia inwazji owadów i patogenów grzybowych oraz wystąpienia szkód wyrządzanych przez zwierzyinę w lasach ; • Dokonywania zmian stosunków wodnych oraz ingerencje w naturalne zbiorniki wodne; • zagrożenia lasów spowodowane: pożarami;

5.10. Zapobieganie poważnym awariom

W ciągu ostatnich czterech lat nie zgłoszono do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) zdarzeń z powiatu świdwińskiego, które były poważnymi awariami, w rozumieniu ustawy POŚ. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi rejestr w postaci bazy danych zakładów - potencjalnych sprawców poważnej awarii przemysłowej. W zakresie opracowania programów zapobiegania awariom, raportów bezpieczeństwa oraz wewnętrznych planów operacyjnych dla zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii WIOŚ ma funkcję kontrolną w stosunku do przedsiębiorców. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, ze zm.) zakłady dużego ryzyka podlegają obowiązkowym kontrolom Inspekcji przynajmniej raz w roku, a zakłady zwiększonego ryzyka przynajmniej raz na dwa lata.

W zakresie kontroli sprawdzane było wykonanie powyższych dokumentów, ich zgodność ze stanem faktycznym oraz realizacja zapisów w tych dokumentach. Na terenie powiatu nie ma obecnie zakładów, które stwarzałyby potencjalne zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie zespołu elektrowni wiatrowych nie są magazynowane substancje niebezpieczne w ilościach kwalifikujących elektrownie do obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej -zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 roku z późniejszymi zmianami, w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku, albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 58, poz. 535, ze. zm.).

Tabela 5.31 Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie poważnych awarii dla powiatu świdwińskiego

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
1.	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	Tak - Kontrole przed zagrożeniem fitosanitarnym tworzy Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Koszalinie Oddział w Sławnie; Kontrole przed zagrożeniem środowiska prowadzi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie Delegatura w Koszalinie. Kontrole z zakresie hodowli prowadzi Powiatowy Inspektorat Weterynarii; Kontrole przed zagrożeniem katastrofą budowlaną prowadzi Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego. WIOŚ w Szczecinie w latach 2012-2015 na obszarze powiatu świdwińskiego przeprowadził 18 kontroli na terenie zakładów przemysłowych (wielkoprzemysłowe fermy trzody chlewnej i drobiu, przetwórstwo spożywcze, przemysł drzewny, wydobywanie kopaliny, produkcja energii elektrycznej i ciepłej z fermentacji substratów). Nieprawidłowości stwierdzono podczas kontroli Agi Plus Sp. z o.o. w Poznaniu — Ferma Nielep (w działaniach pokontrolnych skierowano wystąpienie do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego). Nieprawidłowości stwierdzono również podczas kontroli Biogazowni Brzeżno Sp. Z o.o. w Brzeżnie. W działaniach pokontrolnych skierowano wystąpienia do właściwych organów ochrony środowiska (Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego i Starosty Świdwińskiego) oraz wydano zarządzenia pokontrolne.
2.	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa	Tak - Edukację społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia realizują gminne sztaby zarządzania antykrzysowego
3.	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof, w	Tak - Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Brzeżno. Pojazd służący do akcji ratowniczo-gaśniczych oraz chemiczno-ekologicznych, wyposażony w zraszacze i prądownice pianową do niwelowania szkodliwych czynników chemicznych wpływających na środowisko naturalne. Gmina Świdwin - Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego

Lp.	Zakładany cel	Podjęte zadania efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
	tym: zakup samochodu specjalnego p.poż. dla OSP Pawalice	Gmina Sławoborze - Zakup samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Pawalice Dla WIOŚ w Szczecinie zakupiono sprzęt do oceny ryzyka w przypadku wystąpienia poważnej awarii <ul style="list-style-type: none"> • Detektor wielogazowy do wykrywania substancji chemicznych • Kamera cyfrowa dla dokumentowania terenu akcji • Miernik poziomu warstwy węglowodorów • Miernik poziomu wody • Analizator chemiczny - spektroskopia ramanowska • Spektrometr w podczerwieni do badania próbek stałych i ciekłych • Radiotelefony przenośne • Detektor zdalny chmury substancji niebezpiecznych • Mobilne laboratorium do szybkiej oceny ryzyka • Detektor zdalny chmury substancji niebezpiecznych wraz z infrastrukturą IT i urządzeniami wspomagającymi na mobilnym pojeździe uterenowionym do szybkiej oceny ryzyka • Wiertnica samochodowa przeznaczona do wykonywania nierurowanych otworów w gruncie metodą ślimakową o średnicy max 160 mm i głębokości do 20 m wraz z uterenowionym autem typu pick-up • Łódź płaskodenna z silnikiem zaburtowym wraz z autem uterenowionym z przyczepą służącą do jej przewożenia • Spektrofotometr UV-VIS do badania wody i ścieków.

I – Adaptacja do zmian klimatu

Zaburzeniom równowagi w systemie środowiska geograficznego wywołanym ocieplaniem się klimatu będą towarzyszyły zmiany, które w sposób bezpośredni lub pośredni powinny być uwzględniane w gospodarowaniu przestrzenią. Dotyczą one wielu aspektów o charakterze horyzontalnym, od ekosystemów (zmiany funkcji, zasięgów gatunków, zmniejszanie różnorodności biologicznej, wymieranie gatunków), poprzez gospodarkę rolną, leśną i wodną (niszczące susze, pożary, powodzie i podtopienia, susze, zmiana okresu wegetacji, zasięgów upraw, spadek produktywności roślin itd.), przemysł i energetykę (zmiany technologii i zapotrzebowania na wodę i energię, i in.), bezpieczeństwo ludzi i mienia (ekspozycja na powodzie i podtopienia, silną insolację i upały, osuwiska i pożary) po infrastrukturę (ekspozycja na nadmiar lub niedobór wód, wichury) i turystykę (zmiana sezonu turystycznego). Na możliwość wystąpienia poważnych awarii ma występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, typu huragany czy intensywne burze co może doprowadzić do zwiększenia ryzyka uszkodzenia linii przesyłowych i dystrybucyjnych, a zatem ograniczenia w dostarczaniu energii do odbiorców. Transport – to jedna z najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu dziedzina gospodarki. We wszystkich jego kategoriach, tj. transporcie: drogowym, kolejowym, lotniczym czy żegludze śródlądowej wrażliwość na warunki klimatyczne jest znaczna. Innym czynnikiem klimatycznym powodującym utrudnienia w ruchu drogowym jest mgła, szczególnie często występująca w warunkach jesienno-zimowych przy temperaturach bliskich zera. Ograniczenie widoczności powoduje zmniejszenie prędkości eksploatacyjnej i opóźnienia w ruchu drogowym, szczególnie w transporcie publicznym, a także zwiększa ryzyko wypadków drogowych. Analiza przewidywanych zmian klimatu dowodzi, że oczekiwane zmiany w dalszej perspektywie będą oddziaływać na transport negatywnie. Działania dostosowawcze sektora transportu do oczekiwanych zmian klimatu powinny przede wszystkim zabezpieczyć infrastrukturę drogową i kolejową przed zagrożeniami wynikającym ze wzrostu częstotliwości intensywnych opadów. Deszcze nawalne powodują zatopienia dróg, przeciążenie

układów odwadniających, przepustów i mostów na mniejszych ciekach. Istotą takich zjawisk jest ich gwałtowność, bardzo duża intensywność, ale na ogół niewielki zasięg. Ponieważ obciążają one obiekty „małe” w kategoriach ważności, a więc projektowane na niezbyt małe prawdopodobieństwa występowania zjawisk hydrologicznych, bardzo często pociągają za sobą zniszczenia i straty.

II – Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska powstają wskutek:

a) wypadków i zdarzeń w czasie budowy i eksploatacji dróg i innych obiektów drogowych, w których biorą udział pojazdy przewożące substancje niebezpieczne, a które mogą spowodować m.in.: skażenie powietrza, wód, gleb oraz pożary;

b) awarii w miejscach postoju ww. pojazdów,

c) pożaru z powodu nieostrożnego obchodzenia się użytkowników dróg z ogniem w lesie,

d) niewłaściwego lub niedostatecznego zabezpieczenia robót drogowych i samej drogi w wyniku złego rozpoznania warunków środowiskowych (np. geologii, stosunków wodnych), co może spowodować:

- erozję i osuwiska,
- obniżenie zwierciadła wody gruntowej,
- doprowadzenie do opuszczenia terenu przez niektóre gatunki fauny oraz zniszczenie pewnych gatunków fauny i flory.

III – Działania edukacyjne

- Edukację społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia realizują gminne sztaby zarządzania antykryzysowego. W zakres funkcji Państwowej Straży Pożarnej wchodzi publiczna informacja, edukacja i zwiększanie świadomości społeczności lokalnych. Na podstawie przeprowadzanych działań, komendanci powiatowi sporządzą tzw. "katalogi zagrożeń" obejmujące identyfikację zagrożeń:
- chemicznych - od źródeł stacjonarnych (w tym objętych postanowieniami dyrektywy SEVESO II",
- w transporcie drogowym materiałów niebezpiecznych,
- w transporcie kolejowym i rurociągowym,
- zagrożenia pożarowe (dużych baz magazynowych materiałów pożarowo niebezpiecznych, obiektów użyteczności publicznej, lasów itp.)

Na podstawie katalogów zagrożeń sporządzane są plany ratownicze dla terenu powiatu oraz przeprowadzane są szkolenia strażaków jednostek ratowniczo - gaśniczych PSP, członków jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych oraz ratowników z jednostek włączonych do systemu ratowniczo gaśniczego. W zakresie wymaganym przez nową ustawę, komendanci powiatowi dokonują weryfikacji i przeglądu dotychczasowych planów ratowniczych w zakresie dotyczącym zakładów spełniających którykolwiek z kryteriów klasyfikacyjnych. W wielu przypadkach zakłady, które zostaną zakwalifikowane do grupy zakładów dużego lub zwiększonego ryzyka były objęte wcześniej kontrolami Państwowej Straży Pożarnej i wdrożyły szereg zaleceń i rozwiązań organizacyjno technicznych w zakresie zapobiegania i zwalczania poważnych zagrożeń przemysłowych.

IV Monitoring środowiska

Obowiązki kontroli związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska.

WIOŚ realizuje zadania z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych poprzez wykonywanie kontroli przedsiębiorstw.

Współpracę koordynują sztaby zarządzania antykryzysowego w oparciu o opracowane plany zarządzania antykryzysowego. System ochrony przed zagrożeniem środowiska realizuje między innymi zadania z zakresu kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska

i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody, organizowanie i koordynowanie monitoringu, prowadzenie badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian. Na terenie powiatu struktury systemu ochrony tworzą pododdziały Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Świdwinie. Służby korzystają z systemu SRK 2006 – baza danych dla wojewódzkich, powiatowych i gminnych centrów zarządzania kryzysowego. Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świdwinie na terenie powiatu nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej. W ostatnich latach na terenie powiatu nie odnotowano poważnych awarii lub klęsk żywiołowych.

Tabela 5.32 Analiza SWOT: Zapobieganie poważnym awariom

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola przedsiębiorstw z zakresu zapobiegania występowania awarii przemysłowych wykonywana przez WIOŚ; • Brak występowania poważnych awarii lub klęsk żywiołowych; • Brak ciężkiego przemysłu; • Wyznaczone są na podstawie analiz potencjalne obszary dla których odtworzyć można naturalne tereny zalewowe; • Wyznaczenie drogowych tras transportu substancji niebezpiecznych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak alternatywnych tras przejazdu dla pojazdów samochodowych transportujących substancje niebezpieczne przez tereny zurbanizowane; • Brak parkingów dla pojazdów transportujących substancje niebezpieczne z zapleczem oraz odpowiednimi zabezpieczeniami środowiska przed zanieczyszczeniem substancjami niebezpiecznymi; • Zły stan nawierzchni dróg na trasach transportowych, w szczególności dróg powiatowych; • Niska świadomość społeczeństwa dotycząca zagrożeń w przypadku poważnej awarii; • Duża powierzchnia regionu zagrożona powodziami i podtopieniami;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zakupy samochodów ratowniczo – gaśniczych dla OSP; • Wyposażenie WIOŚ w sprzęt do monitoringu i działań ratowniczych; • Na terenie powiatu nie ma obecnie zakładów, które stwarzałyby potencjalne zagrożenie wystąpienia poważnych awarii; • Przy wyznaczaniu tras do przewozu materiałów niebezpiecznych współpracuje Policja i gminne sztaby zarządzania antykryzysowego; • Kontrole przed zagrożeniem katastrofą budowlaną prowadzi Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego; 	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczny wzrost ruchu drogowego; • Brak wyznaczonych parkingów dla pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne; • Utrudnienia w prowadzeniu kontroli przestrzegania europejskiej umowy “ADR” o przewozie substancji i materiałów niebezpiecznych; • Trudności koordynacyjne przy wyznaczaniu drogowych tras transportu substancji niebezpiecznych; • Znaczne ryzyko skażenia toksycznymi środkami przemysłowymi podczas transportu substancji niebezpiecznych;

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest:

ROZWÓJ GOSPODARCZY POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI

6.1. Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Tabela 6.1. Cele, kierunki interwencji oraz zadania (W – zadania własne, K – zadania koordynowane)

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza,	Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Oszczędność energii [%]	20	30	Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne	Zmiana źródła ciepła w sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Kościuszki 2 w Świdwinie	W - Zarząd Powiatu	-
			Oszczędność energii [%]	20	30		Termomodernizacja sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Kościuszki 2 w Świdwinie		Brak dofinansowania
			Oszczędność energii [%]	20	25		Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Oparznie, remiz OSP, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej	K – gmina Świdwin	Brak środków w budżecie WFOŚiGW
			Oszczędność energii [%]	15	17		Wymiana grzejników w DPS Krzecko	W - Zarząd Powiatu	-
			Oszczędność energii [%]	20	30		termomodernizacja obiektów MOPS, Urząd Miasta , SP nr 3	K – Miasto Świdwin	-
			Oszczędność energii [%]	20	30		Budowa budynku komunalnego przy ul. Dobrej z dociepleniem		-
			Oszczędność energii [%]	20	30		Przebudowa budynku ul. Drawska 10, plus docieplenie		-
			Oszczędność energii [%]	20	30		Uzupełnienie i wymiana na energooszczędne punktów świetlnych przy drogach	K - Gminy	
		Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Oszczędność zakupu energii [%]	50	60	Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii	Modernizacja systemu grzewczego, wykonanie instalacji kolektorów słonecznych w budynku Dom Wczasów Dziecięcych w Połczyniu-Zdroju	W - Zarząd Powiatu	-

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Poprawa stanu środowiska	Liczba osób uczestniczących	1000	1200	Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,	Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.)	K – Gminy, prywatni inwestorzy	-
		Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym	Liczba planów	1	5	Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych	Sporządzenie planu gospodarki niskoemisyjnej	K - Gmina Świdwin, Gminy	Brak środków
	Ochrona klimatu i jakości powietrza,	Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Korzystający z instalacji gazowej [%]	34,8	37,0	Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego	Budowa sieci gazowej	K - Zakład Gazowniczy	
		Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw	Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza [t/rok]	81	65	wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	K - Gminy, właściciele budynków	
			Liczba elektrowni	22	27		Budowa farm wiatrowych w gminach	K – prywatni inwestorzy	
			Liczba biogazowni	1	3		Budowa biogazowni rolniczych na terenach wiejskich	K – prywatni inwestorzy, gminy	
			Wielkość emisji SO ₂ [t/rok]	53	50	Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na dostępnych surowcach	Budowa i instalacja alternatywnych źródeł energii	K – prywatni inwestorzy, gminy	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2.	Zagrożenia hałasem	Ochrona przed hałasem	Poziom hałasu [dBA]	70	65	Ograniczenie uciążliwości hałasu emitowanego przez środki transportu drogowego	Remont dróg i ulic	K - Gminy	Brak dofinansowania
		Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Poziom hałasu [dBA]	70	65	Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: - droga powiatowa Nr 1079Z Kołacz – Krosino - 3340 Z Rymań – Sławoborze - ulice Mickiewicza i Powstańców Warszawskich w ciągu drogi powiatowej Nr 1088Z wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Połczyn – Zdrój; - Nr 1098Z ulica Wojska Polskiego i 1082Z ulica Kombatantów Polskich wraz z ich skrzyżowaniem w miejscowości Świdwin; - 1057Z Białogard – Sławoborze od granicy z powiatem Białogardzkim – Sidłowo – Sławoborze- Rąbino-Tychówko; - 1082Z Świdwin-Gawroniec; - Świdwin - Rzepczyno - do granicy z powiatem drawskim (Łabędzie). - Nr 1056Z Karlino – Sławoborze na odcinku od granic powiatu do Sławoborza; - 1058Z Białogard - Rąbino (na odcinku Rąbino - granica powiatu świdwińskiego) na odcinku 11,950 km. Przebudowa obiektu mostowego o nr JNI 06030046 na drodze powiatowej nr 3340z Rymań - Sławoborze	W - Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu	Brak dofinansowania

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Zagrożenia hałasem		Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa drogi Pęczeryno-Tarnowo ok. 2,5 km	K - Gmina Brzeźno	Utrudnione procedury dofinansowania
			Poziom hałas [dBA]	69	63		Przebudowa drogi wraz z urządzeniami podziemnymi – ul. Mieszka I-go. Poprawa infrastruktury.		
			Poziom hałas [dBA]	69	63		Przebudowa drogi wraz z urządzeniami podziemnymi – ul.15-go Grudnia		
			Poziom hałas [dBA]	69	63		Przebudowa ulicy Powstańców Warszawskich w Połczynie-Zdroju		
			Poziom hałas [dBA]	69	63		Przebudowa ulicy Mickiewicza w Połczynie-zdroju		
			Poziom hałas [dBA]	69	63		Przebudowa ul. Wiejskiej w Połczynie-Zdroju		
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa drogi osiedlowej w miejscowości Przyrowo		
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa drogi nr 40 w miejscowości Popielewo		
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Budowa nawierzchni drogi w miejscowości Nowe Ślepce	K - Gmina Sławoborze	Brak dofinansowania
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa ul. Różanej	K - Miasto Świdwin	
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa ul. Dobrej		
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa ul. Gdańskiej		
			Poziom hałas [dBA]	70	65		Przebudowa ul. Gagarina		

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
3.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Ilość kontroli/rok	1	2	Utrzymanie dopuszczalnych norm dla pól elektromagnetycznych	Inwentaryzacja źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego	K- WIOŚ	
			Wynik składowej elektrycznej PEM [V/m]	0,38	0,37		Kontrola poziomu promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu		
			Ilość ocen/rok	1	1		Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko		
4.	Gospodarowanie wodami	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Straty w liczebności ryb [%]	50	20	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	Budowa przepławki dla ryb na rzece Dębnicy w miejscowości Popielewko	K - ZZMiUW	Trudności z zapewnieniem finansowania
			Straty w liczebności ryb [%]	40	15		Stabilizacja przepływu wody w rzece Mołstowej wraz z dostosowaniem istniejącej budowli do możliwości migracji ryb wędrownych w miejscowości Berkanowo		
			Poprawa uwilgotnienia siedlisk [%]	30	50		Stabilizacja poziomu wody jeziorach Krzywym, Krąg, Długim, Głębokim i Małym w Gminie Połczyn Zdrój		
			Poprawa uwilgotnienia siedlisk [%]	30	50		Stabilizacja poziomu wody w jeziorze Resko		
			Zmniejszenie liczby gmin ryzyka powodziowego	2	1		Opracowanie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dla rzek: Parsęta, Wogra, Dębica, Mołstowa	K - RZGW	
			Liczba kontroli	1	2		Bieżący monitoring sytuacji hydrologicznej w RWDOiPZ		

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Zmniejszenie liczby gmin ryzyka powodziowego	2	1		Opracowanie (aktualizacja) Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym Regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego		
			Ranking efektywności - kategoria	II	I	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza	K - RZGW	
			Ranking efektywności - kategoria	IV	III		Weryfikacja rozporządzeń i projektów rozporządzeń ws. warunków korzystania z wód zlewni dla obszaru RZGW w Szczecinie		
		Poprawa stanu i jakości wód	Pobór wód [dam ³]	1173,8	1100	Zmniejszanie zużycia wody	Propagowanie optymalizacji zużycia wody	K - Gminy	
			Poprawa jakości wód - klasa	III	II	Monitoring stanu i jakości wód	Monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych; Badania wód podziemnych na terenach wokół mogilników zlikwidowanych.	K - WIOŚ, Gminy, PIG	Sytuacja kadrowa i ekonomiczna WIOŚ
		Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich	Ranking efektywności - kategoria	III	II	Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,	Opracowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko warunków korzystania z wód zlewni Regi	K - RZGW	
		Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Ranking efektywności - kategoria	III	II	Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne	Prawidłowa eksploatacja i bieżące utrzymanie systemów melioracyjnych	K- RZSW, ZZMiUW	Ograniczenie środków
			Poprawa uwilgotnienia siedlisk [%]	20	30		Wykonanie zbiornika rekreacyjnego przy ul Łokietka	K – Miasto Świdwin	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
5.	Gospodarka wodno - ściekowa	Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Korzystający z wodociągu w [%]	94,2	97,0	Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Połczyn Zdrój ok. 2385 m; Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Rąbino ok. 2250 m; Modernizacja hydroforni w m. Rzepczyno; Rozbudowa sieci wodociągowej z przyłączami i instalacjami zewnętrznymi obręb Więclaw, gm. Brzeźno; Budowa wodociągu w Świdwinku;		
			Korzystający z kanalizacji w [%]	82,7	85,0	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Połczyn Zdrój ok. 2355 m oraz modernizacja oczyszczalni ścieków; Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Rąbino ok. 2000 m; Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Więclaw z przesylem do Brzeźna; Przebudowa sieci kanalizacji z przyłączami w m. Brzeźno (IV etap); Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami i infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Więclaw z przesylem do Brzeźna; II etap budowy kanalizacji sanitarnej w Gawrońcu; Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Bruśnie; Budowa kanalizacji sanitarnej i przyłączenie do kanalizacji	K – Gminy i zakłady wod. – kan.	Utrudnione procedury uzyskania dofinansowania lub brak dofinansowania

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							sanitarnej miejscowości Popielewo i Łośnica; Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bystrzynie; Modernizacja lub wykonanie nowej oczyszczalni w Krosinie;		
		Poprawa stanu środowiska	Efekty rzeczowe kanalizacja deszczowa [km/rok]	0,5	1,0	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Kanalizacja deszczowa Przyrowo; Wymiana kanalizacji deszczowej ul 3-go Marca i ul. Kościuszki w Świdwinie	K – Gmina Połczyn Zdrój i Miasto Świdwin	Utrudnione procedury uzyskania dofinansowania
		Zastąpienie zbiorników bezodpływowych przydomowymi oczyszczalniami ścieków	Liczba oczyszczalni przydomowych [szt./rok]	11	13	Likwidacja/ modernizacja zbiorników bezodpływowych (szamb), budowa oczyszczalni	Inwentaryzacja szamb; Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach Połczyn Zdrój i gminie Świdwin;	K - Gminy	
		Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych	Długość sieci wodociągowej [km]	520,3	540,0	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w Chomętówku z siecią przesyłową z Mulite, 1663m.	K - Gminy	Brak dofinansowania
6.	Zasoby geologiczne	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Kontrole eksploatacji kopalni	0	4	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalni	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni	K - Gminy	
			Uwzględnianie przy opracowywaniu planów [szt.]	0	2		Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalni w procesie planowania przestrzennego	K - Gminy	
			Powierzchnia do rekultywacji [ha]	0	5		Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	K - Gminy	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
7.	Gleby	Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich	Kontrole jakości gleb [szt/rok]	1	2	Monitoring stanu i jakości gleb	Monitoring gleb ornych ze szczególnym uwzględnieniem gleb przy trasach komunikacyjnych	K - OSChR, właściciele gruntów	
			Powierzchnia do rekultywacji [ha]	0	5	Przeciwdziałanie erozji	Rekultywacja terenów zdegradowanych przez wydobywanie kopalni	K - Gminy, właściciele wyrobisk	
			Liczba obiektów [szt./rok.]	10	12	Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb	Właściwe stosowanie i przechowywanie nawozów naturalnych i sztucznych; Budowa, ogólnodostępnej i niekonwencjonalnej infrastruktury; Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych	K - TZD w Świdwinie; właściciele gruntów	
			Liczba gospodarstw	620	650	Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi	Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb	K - TZD w Świdwinie; rolnicy	
			Liczba osób uczestniczących	50	60	Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego	Młody rolnik; Szkolenia dla rolników w zakresie m. in: programów rolno - środowiskowych, w zakresie wykorzystania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, ochrony roślin, wykorzystania alternatywnych źródeł energii; Kursy - szkolenia;	K - TZD w Świdwinie	
			Ilość powstających przedsiębiorstw rolnych [szt./rok]	2	3	Racjonalna gospodarka gruntami,	Modernizacja gospodarstw; Uruchamianie i rozwój nowych przedsiębiorstw	K - TZD w Świdwinie Właściciele gospodarstw	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,	Ograniczenie szkodliwego wpływu azbestu na środowisko	Liczba gmin prowadzących Inwentaryzacja wyrobów azbestowych	6	6	Prawidłowe pozbywanie się wyrobów azbestowych	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	K - Gminy, właściciele budynków	Brak środków
		Udoskonalanie systemu selektywnej zbiórki odpadów	Liczba osób korzystających	10 000	12 000	Osiągnięcie pożądanego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia, w szczególności frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (co najmniej 50% wagowo)	Kampanie edukacyjne skierowane do mieszkańców	K - Gminy	
			Poziom recyklingu [%]	35	50		Zwiększenie różnicy pomiędzy stawką opłaty za gospodarowanie odpadami zmieszanimi i segregowanymi na korzyść segregowanych	K - Gminy	
			Poziom recyklingu [%]	40	70	Osiągnięcie odpowiedniego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów innych niż niebezpieczne, budowlanych i rozbiórkowych (min 70% wagowo)	Kampanie edukacyjne skierowane do mieszkańców	K - Gminy	
			Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [%]	45	35	Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku	Zapewnienie odpowiedniego sposobu zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	K - Gminy	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Budowa kompostowników [szt./rok]	15	20	Zmniejszenie udziału odpadów organicznych w masie odpadów trafiających na wysypiska	Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	K - Gminy	
		Ograniczenie składowania odpadów	Liczba nielegalnych składowisk odpadów – [szt.]	5	0	Likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów na terenie Gminy	K - Gminy	
			Odnawianie zużytych pojemników [%]	10	11		Zakup koszy i pojemników do segregacji odpadów dla miejsc użyteczności publicznej w każdej miejscowości	K - Gminy	
9.	Zasoby przyrodnicze	Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia [ha]	77,14	80	Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna	Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”	K – Nadleśnictwa	
		Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich	Liczba szkoleń i wydarzeń w Nadleśnictwach [szt./rok]	12	16	Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką	Kontynuacja cyklicznych wydarzeń związanych z edukacją ekologiczną	K – Nadleśnictwa, Gminy, Org. pozarządowe	
		Ochrona przyrody	Udział terenów objętych ochroną prawną w powierzchni powiatu [%]	15,2	15,4	Zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej	Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed niekontrolowanymi inwestycjami i tzw. dzikim zagospodarowaniem	K - Gminy	
			Liczba opracowań do aktualizacji [szt.]	6	6		Uwzględnienie wymagań ochrony przyrody w strategiach rozwoju sektorów gospodarki oraz w planach rozwoju lokalnego	K - Gminy	

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Oddziaływanie na mieszkańców [liczba osób]	800	1200	Ochrona krajobrazu i przestrzeni publicznej	Rewitalizacja Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju; Modernizacja parku –DPS w Krzeczku	K – Gmina Połczyn Zdrój; W - Powiat	
		Zrównoważony rozwój turystyki	Oddziaływanie na mieszkańców [liczba osób]	2000	4000	Ograniczenie wpływu turystyki na środowisko	Prowadzenie zajęć z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osoblności przyrody; Rewitalizacja obiektów zabytkowych; Utworzenie nowego produktu turystycznego – geopark „Polodowcowa kraina Drawy i Dębnicy” (Stworzenie sieci ścieżek geoturystycznych, rowerowych i pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą; Oznakowanie stanowisk geologicznych; Punkty informacji turystycznej i obiekty edukacyjne; Kampania promocyjna);	K – Nadleśnictwa K – Nadleśnictwa Gminy	
			Oddziaływanie na mieszkańców [liczba osób]	300	700	Wspieranie i budowa proekologicznej bazy turystyczno-wypoczynkowej	Przebudowa dojazdu pożarowego nr 33 w Leśnictwie Dębno; Przebudowa dojazdu pożarowego nr 6 L. Buślary/Łośnica - etap II ; Przebudowa dojazdu pożarowego nr 34 w Leśnictwie Dębno/Kołacz; Przebudowa drogi dojazdowej do Kwatery Łowieckiej w Kołacz; Budowa drogi wewnętrznej nr 239	K – Nadleśnictwa	Zagrożenie realizacji - brak środków na nakłady inwestycyjne brak wsparcia jednostki

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Jednostka odpowiedzialna	Ryzyka	
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
							w Leśnictwie Kołacz; Budowa infrastruktury turystycznej; Budowa dojazdu pożarowego nr 34 odcinek Leśnictwo Kołacz; Budowa dojazdu pożarowego nr 44 Leśnictwie Borzęcino; Przebudowa dojazdu pożarowego nr 17 w L. Popielewo/Piaski;		centralnej	
		Ochrona obszarów szczególnie cennych przyrodniczo	Lesistość powiatu [%]	28,3	28,4	Ochrona obszarów chronionych przed degradacją	Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych	K – Nadleśnictwa		
			Liczba planów [szt.]	0	2		Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000		K - RDOŚ Gminy	
			Udział obszarów prawnie chronionych [%]	15,2	15,3		Realizacja zadań ochrony czynnej w granicach wybranych rezerwatów przyrody na terenie powiatu Ochrona wybranych siedlisk i gatunków wymienionych w Dyrektywie Siedliskowej			
10.	Zagrożenia poważnymi awariami.	Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego	Liczba zakładów korzystających	0	6	Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego	Uzbrojenie terenu pod przemysł na ul. Królowej Jadwigi	K – Miasto Świdwin		
			Liczba osób objęta szkoleniem	200	300		Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców powiatu		K - Gminy	
			Liczba kontroli/rok	18	20		Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych		K - WIOŚ	
			Zakup samochodu specjalnego [szt.]	4	6		Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt		K - Gminy	

6.2. Harmonogram rzeczowo - finansowy

6.2.1. Zadania własne

Tabela 6.2. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Ip.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	klimat i powietrze	Modernizacja systemu grzewczego, wykonanie instalacji kolektorów słonecznych w budynku Dom Wczasów Dziecięcych w Połczynie-Zdroju	Zarząd powiatu	200,00	b.d.	b.d.	b.d.	200,00	Fundusze Szwajcarskie oraz środki własne	-
		Zmiana źródła ciepła w sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wł. Broniewskiego, ul. Kościuszki 2 w Świdwinie	Zarząd powiatu	67,57	b.d.	b.d.	b.d.	67,57	Fundusze Szwajcarskie oraz środki własne	-
		Termomodernizacja sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wł. Broniewskiego, ul. Kościuszki 2 w Świdwinie	Zarząd powiatu	208,32	b.d.	b.d.	b.d.	208,32	WFOŚiGW	W przypadku nie uzyskania dofinansowania inwestycja nie będzie realizowana
		Wymiana grzejników w DPS Krzecko	Zarząd powiatu	100,00	b.d.	b.d.	b.d.	100,00	Środki własne	-
2	Zagrożenia hałasem	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: droga powiatowa Nr 1079Z Kołacz – Krosino w km 0+000 – 6+062 na odcinku od drogi wojewódzkiej nr 172 do granicy Powiatu Świdwińskiego	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu	4 200,00	0	0	0	4 200,00	Środki własne / Środki zewnętrzne PROW	Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych
		Przebudowa obiektu mostowego o nr JN1 06030046 na drodze powiatowej nr 3340z Rymań - Sławoborze w km 7+261	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu	862,10	0	0	0	862,10	Środki własne / Środki zewnętrzne - z rezerwy subwencji ogólnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju	Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 3340 Z Rymań – Sławoborze od granicy z powiatem Kołobrzeskim – Pawalice – Mysłówice – Sławoborze	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2016 - 2020	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych
		Przebudowa ulic Mickiewicza i Powstańców Warszawskich położonych w ciągu drogi powiatowej Nr 1088Z wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Połczyn – Zdrój	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2017	0	b.d.	0	0	b.d.	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych
		Przebudowa dróg powiatowych Nr 1098Z ulica Wojska Polskiego i 1082Z ulica Kombatantów Polskich wraz z ich skrzyżowaniem w miejscowości Świdwin	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2018	0	0	b.d.	0	b.d.	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1057Z Białogard – Sławoborze od granicy z powiatem Białogardzkim – Sidłowo – Sławoborze	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiat 2018 - 2022	0	0	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: Rąbino-Tychówko	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2019 - 2022	0	0	0	b.d.	b.d.	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewn.
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1082Z Świdwin-Gawroniec	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2019 - 2024	0	0	0	b.d.	b.d.	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewn.
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: Świdwin - Rzepczyno - do granicy z powiatem drawskim (Łabędzie)	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2021 - 2024	0	0	0	0	0	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewn.

lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
				rok 2016	rok 2017	rok 2018	rok 2019	RAZEM		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: droga powiatowa Nr 1056Z Karlino – Sławoborze na odcinku od granic powiatu do Sławoborza wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2021 - 2024	0	0	0	0	0	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewn.
		Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1058Z Białogard - Rąbino (na odcinku Rąbino - granica powiatu świdwińskiego) na odcinku 11,950 km	Powiatowy Zarząd Dróg Zarząd powiatu 2023 - 2027	0	0	0	0	0	Środki własne / Środki zewnętrzne	Brak środków własnych / Brak dofinansowania ze środków zewn.

6.2.2. Zadania monitorowane

Tabela 6.3. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
1	klimat i powietrze	Termomodernizacja obiektów MOPS, Urząd Miasta , SP nr 3	Miasto Świdwin	2 650,00	własne	
		Budowa budynku komunalnego przy ul. Dobrej z dociepleniem	Miasto Świdwin	9 000,00	własne	
		Przebudowa budynku ul. Drawska 10 plus docieplenie	Miasto Świdwin	700,00	własne	
		Sporządzenie planu gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Świdwin	50,00	Środki własne + WFOSiGW	Brak środków
		Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Oparznie, remiz OSP, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej	Gmina Świdwin	2 000,00	WFOŚiGW	Brak środków w budżecie WFOŚiGW
		Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	Gminy, Wspólnoty mieszkaniowe, właściciele domów , przedsiębiorcy	b.d.	Środki własne + dotacja z WFOSiGW	
		Uzupełnienie i wymiana na energooszczędne punktów świetlnych przy drogach gminnych	Gminy	b.d.	Środki własne + dotacja z WFOSiGW, NFOŚiGW, POIiŚ	Brak środków w budżecie WFOŚiGW
		Budowa farm wiatrowych w gminach	Prywatni inwestorzy	b.d.	Środki własne + dotacja z WFOSiGW, NFOŚiGW, POIiŚ	
		Budowa biogazowni rolniczych na terenach wiejskich	Prywatni inwestorzy, Gminy	b.d.	PROW, Środki własne, WFOSiGW, NFOŚiGW, POIiŚ	
		Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.)	Prywatni inwestorzy, Gminy	b.d.	PROW, Środki własne + dotacja z WFOSiGW, NFOŚiGW, POIiŚ	
		Budowa i instalacja alternatywnych źródeł energii	Prywatni inwestorzy, Gminy	b.d.	PROW, Środki własne, WFOSiGW, NFOŚiGW, POIiŚ	
		Budowa sieci gazowych	Zakład Gazowniczy	b.d.	Środki własne	

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
2	Zagrożenia hałasem	Przebudowa drogi Pęczorzyno-Tarnowo ok. 2,5 km	Gmina Brzeźno	b.d.	Środki UE + budżet gminy	Brak uzyskania dofinansowania
		Przebudowa drogi wraz z urządzeniami podziemnymi – ul. Mieszka I-go. Poprawa infrastruktury.	Gmina Połczyn Zdrój	1 800,00	PRGiPiD „Schetyńówka” własne	
		Przebudowa drogi wraz z urządzeniami podziemnymi – ul.15-go Grudnia	Gmina Połczyn Zdrój	3 804,00	Zarząd Dróg	
		Przebudowa ulicy Powstańców Warszawskich w Połczynie Zdroju	Gmina Połczyn Zdrój	7 185,00	RPO, Narodowy Program Budowy Dróg Lokalnych, budżet gminy, budżet powiatu	Niedofinansowanie ze środków zewnętrznych; brak zaangażowania finansowego ze strony partnerów
		Przebudowa ulicy Mickiewicza w Połczynie Zdroju	Gmina Połczyn Zdrój	2 357,00		
		Przebudowa ul. Wiejskiej w Połczynie Zdroju	Gmina Połczyn Zdrój	1 297,65		
		Przebudowa drogi osiedlowej w miejscowości Przyrowo	Gmina Połczyn Zdrój	2 000,00	PROW, budżet gminy	
		Przebudowa drogi nr 40 w miejscowości Popielewo	Gmina Połczyn Zdrój	400,00		
		Remont dróg i ulic na terenie Gminy Sławoborze.	Gmina Sławoborze	4 500,00	PROW	Możliwość nie wybrania projektu do dofinansowania
		Budowa nawierzchni drogi w miejscowości Nowe Ślepce	Gmina Sławoborze	1 500,00	Urząd Wojewódzki	j.w.
		Przebudowa ul. Różanej	Miasto Świdwin	600,00	Środki własne	
		Przebudowa ul. Dobrej	Miasto Świdwin	400,00		
		Przebudowa ul. Gdańskiej	Miasto Świdwin	350,00		
		Przebudowa ul. Gagarina	Miasto Świdwin	400,00		

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
3	Pola elektromagnetyczne	Inwentaryzacja źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ	b.d.	Środki budżetowe	
		Kontrola poziomu promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu	WIOŚ	b.d.	Środki budżetowe	
		Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko	WIOŚ	b.d.	Środki budżetowe	
4	Gospodarowanie wodami	Monitoring obszarów chronionych w JCWP znajdujących się na obszarach: <ul style="list-style-type: none"> •zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych, • przeznaczonych do wykorzystania rekreacyjnego, w tym kąpieliskowego, • wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, • położonych na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych. Na terenie powiatu świdwińskiego planowana jest kontynuacja badań JCWP Rega od dopł. spod Bystrzyny do Starej Regi, Wogry oraz Kokny i Mogilicy. Wymienione JCWP znajdują się na obszarach zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych oraz na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych. Zgodnie z tym programem monitoring JCWP realizowany będzie w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych.	WIOŚ Szczecin W latach 2016-2020 monitoring stanu środowiska realizowany będzie zgodnie z "Programem Monitoringu Środowiska w województwie zachodniopomorskim na lata 2016-2020" Zgodnie z tym programem monitoring jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) realizowany będzie w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych	Zadanie finansowane w ramach monitoringu środowiska na terenie województwa	WFOŚiGW, NFOŚiGW, budżet państwa	Sytuacja kadrowa i ekonomiczna

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Badania wód podziemnych na terenach wokół mogilników zlikwidowanych	WIOŚ Szczecin	7,80	Środki finansowe WFOŚiGW w Szczecinie	
		Budowa przepławki dla ryb na rzece Dębnicy w miejscowości Popielewko	ZZMiW Szczecin	690,00	Możliwe montaż finansowe: Budżet Państwa, WFOŚiGW i NFOŚiGW, Instrument Finansowania Life+	Trudności z zapewnieniem finansowania
		Stabilizacja przepływu wody w rzece Mołstowej wraz z dostosowaniem istniejącej budowli do możliwości migracji ryb wędrownych w miejscowości Berkanowo		1 210,00		
		Stabilizacja poziomu wody w jeziorze Resko		580,00		
		Stabilizacja poziomu wody jeziorach Krzywym, Krąg, Długim, Głębokim i Małym w Gminie Połczyn Zdrój		1 610,00		
		Prawidłowa eksploatacja i bieżące utrzymanie systemów melioracyjnych	RZSW Świdwin, Gminy, ZZMiUW	b.d	Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki, WFOŚiGW, Starostwo Świdwin, Gmina Świdwin, Środki własne	
		Opracowanie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dla rzek: Parsęta, Wogra, Dębnica, Mołstowa	RZGW Szczecin	b.d	Środki budżetowe	Nie zidentyfikowano
		Opracowanie (aktualizacja) Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego		b.d	Środki budżetowe	Nie zidentyfikowano
		Bieżący monitoring sytuacji hydrologicznej w RWDOiPZ		b.d	Środki budżetowe	Nie zidentyfikowano

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz w regionie wodnym Uecker		180,00	NFOŚiGW	Brak finansowania ze strony NFOŚiGW
		Opracowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko warunków korzystania z wód zlewni Regi		108,00	NFOŚiGW	Nie zidentyfikowano
		Weryfikacja rozporządzeń i projektów rozporządzeń ws. warunków korzystania z wód zlewni dla obszaru RZGW w Szczecinie		405,00	NFOŚiGW	Nie zidentyfikowano
		Wykonanie zbiornika rekreacyjnego przy ul. Łokietka w Świdwinie	Miasto Świdwin	6 000,00	własne	-
5	Gospodarka wodno ściekowa	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Połczyn Zdrój ok. 2.385 m	RWiK Białogard	1 064,00	Środki własne, WFOŚiGW	Utrudnione procedury uzyskania dofinansowania
		Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Rąbino ok. 2.250 m		355,00	Środki własne, WFOŚiGW	
		Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Połczyn Zdrój ok. 2.355 m oraz modernizacja OŚ		2 359,00	Środki własne, WFOŚiGW POIiŚ	
		Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Rąbino ok. 2.000 m		503,00	Środki własne, WFOŚiGW	
		Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Więclaw z przesyłem do Brzeźna	Gmina Brzeźno	2 850,00	Środki UE + budżet gminy	Utrudnione procedury uzyskania dofinansowania
		Przebudowa sieci kanalizacji z przyłączami w m. Brzeźno (IV etap)	Gmina Brzeźno	2 000,00	Środki UE + budżet gminy	
		Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w Chomętówku wraz z siecią przesyłową z Mulite dł. 1663 m.	Gmina Brzeźno	380,00	Środki UE + budżet gminy	
		Modernizacja hydroforni w m. Rzepczyno	Gmina Brzeźno	80,00	Środki UE + budżet gminy	
		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami i infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Więclaw z przesyłem do Brzeźna	Gmina Brzeźno	2 850,00	Środki UE + budżet gminy	

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Rozbudowa sieci wodociągowej z przyłączami i instalacjami zewnętrznymi obręb Więclaw, gm. Brzeżno	Gmina Brzeżno	950,00	Środki UE + budżet gminy	Utrudnione procedury uzyskania dofinansowania
		II etap budowy kanalizacji sanitarnej w Gawrońcu	Gmina Połczyn Zdrój	932,00	PROW, WFOŚiGW własne	Brak dofinansowania
	Gospodarka wodno ściekowa	Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Bruśnie	Gmina Połczyn Zdrój	2500,00	WFOŚiGW, własne	Brak pozyskania środków na dofinansowanie
		Budowa kanalizacji sanitarnej i przyłączenie do kanalizacji sanitarnej miejscowości Popielewo i Łośnica	Gmina Połczyn Zdrój	500,00	WFOŚiGW, własne	Brak pozyskania środków na dofinansowanie
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Połczyn Zdrój	1332,00	WFOŚiGW, własne	Brak dofinansowania
		Kanalizacja deszczowa Przyrowo	Gmina Połczyn Zdrój	450,00	Własne + WFOŚiGW	Brak środków na dofinansowanie
		Wymiana kanalizacji deszczowej ul. 3-go Marca i ul. Kościuszki	Miasto Świdwin	1 000,00	własne	Niewystarczająca ilość środków na zadanie w budżecie PROW, brak środków w budżecie gminy
		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bystrzynie	Gmina Świdwin	900,00	PROW, budżet gminy	
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Świdwin	1 000,00	PROW, budżet gminy	
		Modernizacja lub wykonanie nowej oczyszczalni w Krosinie	Gmina Świdwin	1 000,00	PROW, budżet gminy	
		Budowa wodociągu w Świdwinku	Gmina Świdwin	100,00	PROW, budżet gminy	
6	Zasoby geologiczne	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni	Gminy	b.d.	własne	
		Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalni w procesie planowania przestrzennego	Gminy	b.d.	własne	
		Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	Gminy	b.d.	własne	

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
7	Gleby	PROW – Modernizacja gospodarstw	Terenowy Zespół Doradców w Świdwinie	35 000,00	PROW, banki	Mała ilość środków finansowych z PROW, Skomplikowana weryfikacja wniosków.
		Młody rolnik		3 500,00	PROW, banki	
		Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb		4 500,00	Środki własne, kredyty bankowe, dofinansowanie Urzędy Gmin	
		Szkolenia dla rolników w zakresie m. in: programów rolno-środowiskowych, ochrony roślin, wykorzystania alternatywnych źródeł energii		15,00	ZODR	Duża liczba szkoleń specjalistycznych – brak chętnych.
		Uruchamianie i rozwój nowych przedsiębiorstw		3 000,00	LGD działanie 19.2	Likwidacja LGD.
		Kursy-szkolenia		170,00	LGD działanie 19.2	
		Budowa, przebudowa ogólnodostępnej i niekonwencjonalnej infrastruktury		1 670,00	LGD działanie 19.2	
		Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych	Gospodarstwa rolne prowadzące hodowlę i chów zwierząt	b.d.	PROW, środki własne, WFOŚiGW	
8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gmina Świdwin	150,00	WFOŚiGW	Brak wniosków od mieszkańców na usunięcie azbestu
			Gmina Rąbino	20,00		
			Gminy	b.d.		Istnieje ryzyko braku chętnych ze względu na wkład własny na remont dachu
		Zakup koszy i pojemników do segregacji odpadów dla miejsc użyteczności publicznej w każdej miejscowości	Gminy	b.d.	środki własne, WFOŚiGW	-
		Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	Gminy	b.d.	środki własne	

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Eliminacja dzikich wysypisk odpadów	Gminy, Nadleśnictwa	b.d.	Własne	
		Zapewnienie odpowiedniego sposobu zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Gminy	b.d.	Własne	
		Kampanie ekologiczne – gospodarka odpadami, selektywna zbiórka; Zwiększenie różnicy pomiędzy stawką opłaty za gospodarowanie odpadami zmieszanyymi i segregowanymi na korzyść segregowanych	Gmina Świdwin, Gminy, szkoły, Nadleśnictwa	10,00	Własne, WFOŚiGW	Brak środków ze względu na mniejsze wpływy z opłaty śmieciowej
9	Zasoby przyrodnicze	Przebudowa dojazdu pożarowego nr 33 w Leśnictwie Dębno	Nadleśnictwo Połczyn	1 200,00	Budżet państwa	Zagrożenie realizacji - brak środków na nakłady inwestycyjne, brak wsparcia jednostki centralnej
		Przebudowa dojazdu pożarowego nr 6 L. Buślary/Łośnica - etap II		1 310,00		
		Przebudowa dojazdu pożarowego nr 34 w Leśnictwie Dębno/Kołacz		1 300,00		
		Przebudowa drogi dojazdowej do Kwatery Łowieckiej w Kołacz		302,00		
		Budowa drogi wewnętrznej nr 239 Leśnictwie Kołacz		2 280,00		
		Budowa infrastruktury turystycznej		39,00		
		Budowa dojazdu pożarowego nr 34 odcinek Leśnictwo Kołacz		1 000,00		
		Budowa dojazdu pożarowego nr 44 Leśnictwie Borzęcino		1 400,00		
		Przebudowa dojazdu pożarowego nr 17 w L. Popielewo/Piaski		1 400,00		
		Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych	Nadleśnictwo Świdwin	3 200,00	Środki własne	Sytuacje klęskowe

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”		50,00	Środki własne / Fundusz Leśny	Sytuacje kłęskowe
		Prowadzenie zajęć z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa		b.d.	Środki własne	Brak funduszy
		Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych	Nadleśnictwo Białogard	32,38	Środki własne	-
		Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed niekontrolowanymi inwestycjami i tzw. dzikim zagospodarowaniem	Gminy	b.d.	Środki własne	
		Uwzględnienie wymagań ochrony przyrody w strategiach rozwoju sektorów gospodarki oraz w planach rozwoju lokalnego	Gminy	b.d.	Środki własne	
	Zasoby przyrodnicze	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osobliwości przyrody	Gina Brzeżno	b.d.	Środki UE + budżet gminy	Utrudnione procedury uzyskania dofinansowania
		Ochrona wybranych siedlisk i gatunków wymienionych w Dyrektywie Siedliskowej na podstawie wskazań zawartych w planach zadań ochronnych i planach ochrony na terenie województwa zachodniopomorskiego - mechaniczne koszenie ekosystemów łąkowych w rezerwacie obejmujących zbiorowiska trawiaste, trzęślicowe, ostrożeńiowe i turzycowiska, a także koszenie z usuwaniem samosiejek	RDOŚ Szczecin	551,70	WFOŚiGW- umowa podpisana	Opóźnienie przekazania środków, niewyłonienie wykonawcy, nierzetelny wykonawca; Brak dofinansowania
		Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (m.in.-Karsibórz Świdwiński, Dorzecze Parsęty, Bystrzyno,	RDOŚ Szczecin	3 797,28	POiŚ - wniosek	

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Torfowisko Poradz, Dorzecze Regi)				
		Realizacja zadań ochrony czynnej w granicach wybranych rezerwatów przyrody na terenie województwa	RDOŚ Szczecin	766,80	NFOŚiGW/WFOŚiGW- na etapie składania wniosku	
		Rewitalizacja Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju	Gmina Połczyn Zdrój	5 695,00	Interreg V, WFOŚiGW, własne	
		Budowa ścieżki rowerowej na nasypie nieczynnej linii kolejowej Połczyn-Zdrój-Świdwin, Połczyn-Zdrój- Grzmiąca	Gmina Połczyn Zdrój	5 000,00	RPO,PROW, WFOŚiGW; NFOŚiGW, Budżety gmin / na terenie których przebiega trasa ścieżki	Niedofinansowanie ze środków zewnętrznych; brak zaangażowania finansowego ze strony partnerów
		Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej 163 Połczyn-Zdrój- Czaplinek	Gmina Połczyn Zdrój	b.d.	RPO, PROW, Budżety gminy Połczyn-Zdrój i gminy Czaplinek , budżet WZDróg., Nadleśnictwa Świdwin, Połczyn-Zdrój, Czaplinek	
		Utworzenie nowego produktu turystycznego – geopark „Polodowcowa kraina Drawy i Dębnicy” - stworzenie sieci ścieżek geoturystycznych, rowerowych i pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą -oznakowanie stanowisk geologicznych; - punkty informacji turystycznej i obiekty edukacyjne -kampania promocyjna	Gmina Połczyn Zdrój	2 500,00	RPO ; PROW, WFOŚiGW, NFOŚiGW Środki własne gmin: Połczyn-Zdrój, Czaplinek, Barwice	Niedofinansowanie ze środków zewnętrznych; brak zaangażowania finansowego ze strony partnerów
		Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osobliwości przyrody	Gminy, Nadleśnictwa	b.d.	RPO ; PROW, WFOŚiGW, NFOŚiGW Środki własne gmin	

lp.	Obszar Interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
A	B	C	D	E	F	G
		Rewitalizacja obiektów zabytkowych (Park Miejski, Wieża Bismarcka, Brama , zamek)	Miasto Świdwin	7 000,00	własne	
		Kontynuacja cyklicznych wydarzeń związanych z edukacją ekologiczną	Gminy, Nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	b.d.	PROW, WFOŚIGW, NFOŚIGW Środki własne gmin	
10.	Zagrożenia poważnymi awariami.	Uzbrojenie terenu pod przemysł na ul. Królowej Jadwigi	Miasto Świdwin	1 900,00	własne	
		Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt	Gminy	b.d.	PROW, WFOŚIGW, NFOŚIGW Środki własne gmin	
		Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	WIOŚ	b.d.	budżet	
		Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa	Gminy	b.d.	własne	

CELE PROGRAMU UZUPEŁNIONO O PROGNOZĘ ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2016 - 2019 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2020 - 2023

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO Na lata 2016 -2019 z perspektywą na lata 2020 - 2023

Głównym założeniem Programu ochrony środowiska dla Powiatu Świdwińskiego jest ochrona środowiska przyrodniczego, poprawa jakości środowiska oraz poprawa standardów życia mieszkańców. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu mają więc na celu eliminację lub ograniczenie wszelkich negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze Powiatu oraz zdrowie jego mieszkańców. Brak realizacji zapisów Programu uniemożliwi osiągnięcie zakładanych w nim celów i będzie prowadzić do pogarszania się wszystkich elementów środowiska dla których te cele zostały sformułowane, spowoduje to więc:

- pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, poprzez niską emisję i zanieczyszczenia komunikacyjne,
- wzrost uciążliwości wywołanej emisją hałasu,
- wzrost uciążliwości promieniowaniem elektromagnetycznym,
- pogorszenia jakości wód powierzchniowych, zagrożenie powodziowe,
- pogorszenie stanu wód poprzez odprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- degradację zasobów kopalni i wód podziemnych,
- degradację gleb, poprzez zmianę ich użytkowania i niekontrolowany rozwój zabudowy,
- zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków wywołanych nieprawidłowo prowadzona gospodarką odpadami,
- obniżenie walorów przyrodniczych terenu oraz spadek jego bioróżnorodności, degradację lasów oraz spadek lesistości terenu,
- zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków wywołanych nadzwyczajnymi zagrożeniami.

W przypadku braku realizacji Programu presja na środowisko będzie wzrastać, a stan środowiska powiatu świdwińskiego systematycznie się pogarszać.

Przewidywane oddziaływania na środowisko

Cały obszar Powiatu należy uznać za teren objęty przewidywanym oddziaływaniem, ze względu na zaplanowane do realizacji zadania i działania nieinwestycyjne. Zadania inwestycyjne odnoszą się tylko do niektórych obszarów Powiatu. Ze względu na rodzaj zadań, wyróżniamy oddziaływania powierzchniowe (np. utrzymanie czystości i porządku w gminach), liniowe (np. inwestycje wodociągowe, kanalizacyjne, czy drogowe), oraz punktowe (np. termomodernizacje budynków). Na podstawie analizy stanu środowiska przedstawionej w Programie, należy przyjąć, że większość komponentów środowiska jest w dobrej kondycji, do takiego stanu przyczynia się szczególnie powierzchnia lasów, która zajmuje powierzchnię 28,3% Powiatu i stanowi naturalny bufor dla większości zanieczyszczeń. Po przeanalizowaniu wyników badań WIOŚ okazało się, że nie występują zagrożenia w zakresie promieniowania elektromagnetycznego, możliwości wystąpienia awarii przemysłowych, czy jakości gleb. Dla nich należałoby utrzymać stan dotychczasowy poprzez prowadzenie stałego monitoringu. Stan, jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest zadowalający. W głównej mierze wody powierzchniowe mają klasę II i III jakości. Z badań monitoringowych wód podziemnych wynika iż wody na terenie powiatu są w zadowalającym stanie. W dwóch z trzech punktów pomiarowych zakwalifikowano wody podziemne do klasy III.

W zakresie istniejącej infrastruktury, która może mieć wpływ na stan środowiska przyrodniczego (szczególnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych) należy zwrócić uwagę na funkcjonujące na tym terenie obiekty oczyszczalni ścieków. Innym elementem wpływającym na stan środowiska przyrodniczego są eksploatowane na terenie Powiatu komunalne ujęcia wód oraz ujęcia wód dla celów innych niż komunalne. Na terenie Powiatu zlokalizowane są zamknięte już składowiska odpadów, które są na bieżąco monitorowane oraz jedno czynne składowisko.

Składowiska odpadów stanowią duże obciążenie dla środowiska, jednak jak wynika z przekazywanych informacji nie stanowią one zagrożenia dla środowiska.

Aktualnie obszarami interwencji na terenie Powiatu, czyli obszarami stwarzającymi nadal problemy środowiskowe są: wody powierzchniowe, zasoby przyrodnicze, obszary wymagające rekultywacji, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, infrastruktura kanalizacyjna, gospodarka odpadami.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano działania i zadania wynikające z realizacji celów wyznaczonych do wdrożenia dla powiatu świdwińskiego. Próbę oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach pokazujących skutki dla środowiska, których oddziaływanie określają poszczególne komponenty środowiska. Oddziaływanie może mieć różne skutki dla środowiska, może na jego elementy oddziaływać w sposób negatywny, pozytywny, bezpośredni, pośredni, krótkoterminowy, lub długoterminowy. Oznacza to, że ocena zadań obejmuje nie tylko obecny stan, ale w sposób orientacyjny także etap przed i porealizacyjny. Zadania, które istotnie będą oddziaływać negatywnie na środowisko wymagać będą przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do istniejących warunków terenowych. W zestawieniach zastosowano oznaczenia ułatwiające ich sformatowanie.

Oznaczenia:

- B - oddziaływanie bezpośrednie na dany element środowiska,
- P - oddziaływanie pośrednie na dany element środowiska,
- W - oddziaływanie wtórne na dany element środowiska,
- S - oddziaływanie skumulowane na dany element środowiska,
- K - oddziaływanie krótkoterminowe na dany element środowiska,
- Ś - oddziaływanie średnioterminowe na dany element środowiska,
- D - oddziaływanie długoterminowe na dany element środowiska,
- St - oddziaływanie stałe na dany element środowiska,
- C - oddziaływanie chwilowe na dany element środowiska,
- (+) - pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego przedsięwzięcia,
- (-) - negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego przedsięwzięcia,
- (0) – brak zauważalnego oddziaływania i skutków w zakresie analizowanego przedsięwzięcia,
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia.

Poniżej w tabelach przedstawiono przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:

Ochrona klimatu i jakość powietrza

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska Kierunek: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne														
1	a/ Budowa budynku komunalnego przy ul. Dobrej z dociepleniem; b/ Przebudowa budynku ul. Drawska 10, plus docieplenie	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S
2	a/ Zmiana źródła ciepła w sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Kościuszki 2 w Świdwinie; b/ Wymiana grzejników w DPS Krzecko;	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S
3	a/ Termomodernizacja sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych, ul. Kościuszki 2 w Świdwinie; b/ Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Oparznie, remiz OSP, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej; c/ termomodernizacja obiektów MOPS, Urząd Miasta , SP nr 3;	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S
4	Uzupełnienie i wymiana na energooszczędne punktów świetlnych przy drogach	+ W S	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D	+ W D
Cel: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię; Kierunek: Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii;														
5	Modernizacja systemu grzewczego, wykonanie instalacji kolektorów słonecznych w budynku Dom Wczasów Dziecięcych w Połczynie-Zdroju	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D
6	Cel: Poprawa stanu środowiska; Kierunek: Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy;													
7	Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.)	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:													
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
8	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	
9	Cel: Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym; Kierunek: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;														
10	Sporządzenie planu gospodarki niskoemisyjnej	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	0	+ P D	0	+ P D+	0	
11	Cel: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej; Kierunek: Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego;														
12	Budowa sieci gazowej	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	+ B S	
13	Cel: Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw; Kierunek: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020														
14	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	
15	Budowa farm wiatrowych w gminach	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	
16	Budowa biogazowni rolniczych na terenach wiejskich	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	+ W Ś	
17	Cel: Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw; Kierunek: Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na dostępnych surowcach														
18	Budowa i instalacja alternatywnych źródeł energii	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	+ P D	

Prognozuje się, że realizacja działań Programu nie doprowadzi do pogorszenia stanu powietrza na terenie Powiatu i jego otoczenia, a w niektórych obszarach wpłynie na jego poprawę. W perspektywie długookresowej na poprawę jakości powietrza będą miały wpływ inwestycje związane z budową i modernizacją dróg (ujęto w tabeli ochrona przed hałasem). Realizacja ww. inwestycji będzie skutkować usprawnieniem ruchu, poprawą płynności, a w związku z tym mniejszą emisją zanieczyszczeń.

Istotnym działaniem w zakresie polepszenia jakości powietrza atmosferycznego są działania związane z termomodernizacją budynków oraz działaniami na rzecz podniesienia sprawności urządzeń grzewczych. Realizacja tego rodzaju przedsięwzięć będzie miało wpływ na ograniczenie niskiej emisji.

Prognozuje się, iż kolejnym działaniem planowanym do realizacji, które w sposób pozytywny wpłynie na jakość powietrza atmosferycznego powiatu będzie zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Można założyć, że realizacja powyższych przedsięwzięć doprowadzi do redukcji zanieczyszczeń powietrza oraz redukcji strat energii, a tym samym wpłynie na polepszenie jakości powietrza i stanu zdrowia mieszkańców.

Zagrożenia hałasem

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel: Ochrona przed hałasem Kierunek: Ograniczenie uciążliwości hałasu emitowanego przez środki transportu drogowego														
	Remont dróg i ulic	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W S	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D
Cel: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej; Kierunek: Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad;														
1	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: - droga powiatowa Nr 1079Z Kołacz – Krosino - 3340 Z Rymań – Sławoborze - ulice Mickiewicza i Powstańców Warszawskich w ciągu drogi powiatowej Nr 1088Z wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Połczyn – Zdrój; - Nr 1098Z ulica Wojska Polskiego i 1082Z ulica Kombatantów Polskich wraz z ich skrzyżowaniem w miejscowości Świdwin; - 1057Z Białogard – Sławoborze od granicy z powiatem Białogardzkim – Sidłowo – Sławoborze- Rąbino-Tychówko; - 1082Z Świdwin-Gawroniec; - Świdwin - Rzepczyno - do granicy z powiatem drawskim (Łabędzie). - Nr 1056Z Karlino – Sławoborze na odcinku od granic powiatu do Sławoborza; - 1058Z Białogard - Rąbino (na odcinku Rąbino - granica powiatu świdwińskiego) na odcinku 11,950 km. Przebudowa obiektu mostowego o nr JN1 06030046 na drodze powiatowej nr 3340z Rymań - Sławoborze	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W S	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D
2	Przebudowa drogi Pęczeryzno-Tarnowo ok. 2,5 km w gminie Brzeźno	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W S	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D	W D

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:													
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
3	Przebudowa drogi wraz z urządzeniami podziemnymi – ul. Mieszka I-go. Poprawa infrastruktury. Gmina Połczyn Zdrój Przebudowa drogi wraz z urządzeniami podziemnymi – ul.15-go Grudnia. . Gmina Połczyn Zdrój Przebudowa ulicy Powstańców Warszawskich w Połczynie-Zdroju Przebudowa ulicy Mickiewicza w Połczynie-zdroju Przebudowa ul. Wiejskiej w Połczynie-Zdroju Przebudowa drogi osiedlowej w miejscowości Przyrowo. . Gmina Połczyn Zdrój Przebudowa drogi nr 40 w miejscowości Popielewo. Gmina Połczyn Zdrój Budowa nawierzchni drogi w miejscowości Nowe Ślepce w Sławoborzu Przebudowa ul. Różanej w Świdwinie Przebudowa ul. Dobrej w Świdwinie Przebudowa ul. Gdańskiej w Świdwinie Przebudowa ul. Gagarina w Świdwinie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	
		S	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	

W celu ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabytki przeprowadzane będą modernizacje i przebudowy dróg na terenie Powiatu. Wszelkiego rodzaju inwestycje zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy z centrów miast, przyczyniają do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Korzystne jest to także dla budynków, ponieważ zmniejszają się drgania i wibracje, które mogą powodować ich uszkodzenie.

Realizowanie inwestycji drogowych związane jest również z prowadzeniem nasadzeń zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych, oraz wprowadzanie ekranów akustycznych, które mają za zadanie wyciszać hałas drogowy. Negatywnym oddziaływaniem tworzenia i funkcjonowania ekranów akustycznych może być przecinanie tras migracji zwierząt, które muszą je okrążyć, żeby dostać się na drugą stronę drogi. Rozwiązaniem tego problemu jest tworzenie specjalnych kładek i przejść dla zwierząt, dzięki którym mogą się bezpiecznie przedostać na drugą stronę drogi. Również ekrany negatywnie wpływają na krajobraz, zamykają otwartą przestrzeń, ograniczają widok. Zabudowania mieszkaniowe za ekranem z jednej strony są przez niego chronione, z drugiej natomiast mają ograniczony dostęp. Jedynie odpowiednie zaplanowanie i rozmieszczenie w przestrzeni tego typu obiektów nie spowoduje negatywnych oddziaływań, oraz przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców.

Szczególne znaczenie mają także działania planistyczne, które prowadzą do zidentyfikowania i zinwentaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez lokalizowanie obiektów uciążliwych akustycznie w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej, budowę obwodnic, itp.

Pola elektromagnetyczne

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi Kierunek: Utrzymanie dopuszczalnych norm dla pól elektromagnetycznych														
1	Inwentaryzacja źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego	+		+	+									
		B	0	B	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		D		D	D									
2	Kontrola poziomu promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu	+		+	+									
		B	0	B	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		D		D	D									
3	Ocena oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko	+		+	+									
		B	0	B	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		D		D	D									

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym występuje przede wszystkim w bezpośrednim otoczeniu jego źródła (np. stacje elektroenergetyczne, linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej). Dlatego, aby ograniczać negatywne oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko, konieczny jest stały monitoring aby nie dopuścić do przekroczeń, a jeżeli taka sytuacja zaistnieje należy jak najszybciej podjąć działania naprawcze aby wyeliminować zagrożenie.

Gospodarowanie wodami - wody powierzchniowe i podziemne: zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:													
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Cel: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska															
Kierunek: Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody															
1	Budowa przepławki dla ryb na rzece Dębnicy w miejscowości Popielewko	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B		B		B
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St		St		St
2	a/ Stabilizacja przepływu wody w rzece Mołstowej wraz z dostosowaniem istniejącej budowli do możliwości migracji ryb wędrownych w miejscowości Berkanowo; b/ Stabilizacja poziomu wody jeziorach Krzywym, Krąg, Długim, Głębokim i Małym w Gminie Połczyn Zdrój; c/ Stabilizacja poziomu wody w jeziorze Resko	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B		B		B
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St		St		St
3	Opracowanie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dla rzek: Parsęta, Wogra, Dębnica, Mołstowa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś
4	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych; Bieżący monitoring sytuacji hydrologicznej w RWDOiPZ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W		W		W
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St		St		St
5	a/ Opracowanie (aktualizacja) Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym Regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego; b/ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	c/ Weryfikacja rozporządzeń i projektów rozporządzeń ws. warunków korzystania z wód zlewni dla obszaru RZGW w Szczecinie													
Cel: Poprawa stanu i jakości wód; Kierunek: Monitoring stanu i jakości wód														
6	Propagowanie optymalizacji zużycia wody, Monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych; Badania wód podziemnych na terenach wokół mogiłników zlikwidowanych.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W		W		W
		St	St	St	St	St	St	St	St	St		St		St
Cel: Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich; Kierunek: Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,														
7	Opracowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko warunków korzystania z wód zlewni Regi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B		B		B
		D	D	D	D	D	D	D	D	D		D		D
Cel: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej; Kierunek: Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne														
8	Prawidłowa eksploatacja i bieżące utrzymanie systemów melioracyjnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B		B		B
		D	D	D	D	D	D	D	D	D		D		D
9	Wykonanie zbiornika rekreacyjnego przy ul Łokietka w Świdwinie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B		B
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D

Gospodarka wodno - ściekowa

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<p><i>Cel:</i> Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej; <i>Kierunek:</i> 1 - Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej; 2 - Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków;</p>														
1	<p>Budowa sieci wodociągowej w gm. Połczyn Zdrój 2385 m; Budowa sieci wodociągowej na terenie gm. Rąbino ok. 2250 m; Modernizacja hydroforni w m. Rzepczyno; Rozbudowa sieci wodociągowej z przyłączami i instalacjami zewnętrznymi obręb Więclaw, gm. Brzeżno; Budowa wodociągu w Świdwinku;</p>	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B		B			B		B
		S	S	S	S	S	S		S			S		S
2	<p>Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Połczyn Zdrój ok. 2355 m oraz modernizacja OŚ Budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gm. Rąbino ok. 2000 m; Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w m. Więclaw z przesyłem do Brzeżna; Przebudowa sieci kanalizacji w m. Brzeżno (IV etap); Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami i infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Więclaw z przesyłem do Brzeżna; II etap budowy kanalizacji sanitarnej w Gawrońcu; Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Bruśnie; Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Popielewo i Łośnica; Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bystrzynie; Modernizacja lub wykonanie nowej oczyszczalni w Krosinie;</p>	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B		B			B		B
		S	S	S	S	S	S		S			S		S
<p><i>Cel:</i> Poprawa stanu środowiska; <i>Kierunek:</i> Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;</p>														
3	<p>a/ Kanalizacja deszczowa Przyrowo b/ Wymiana kanalizacji deszczowej ul 3-go Marca i ul. Kościuszki w Świdwinie.</p>	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B		B			B		B
		S	S	S	S	S	S		S			S		S

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<p>Cel: Zastąpienie zbiorników bezodpływowych przydomowymi oczyszczalniami ścieków; Kierunek: Likwidacja/ modernizacja zbiorników bezodpływowych (szamb), budowa oczyszczalni,</p>														
4	a/ Inwentaryzacja szamb; b/ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Połczyn Zdrój i gminie Świdwin	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B		B			B		B
		S	S	S	S	S	S		S			S		S
<p>Cel: Rozbudowa i modernizacja sieci przesyłowych; Kierunek: Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej</p>														
5	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w Chomętówku z siecią przesyłową z Mulite, 1663 m	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B		B			B		B
		S	S	S	S	S	S		S			S		S

Poszczególne gminy realizują cel związany z ochroną zasobów wód podziemnych i powierzchniowych poprzez realizację zadań inwestycyjnych związanych z rozbudową sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Inwestycje w zakresie wodociągów i stacji uzdatniania wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców. Realizacja inwestycji kanalizacyjnych spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości pobieranych wód oraz odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Działania te przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez bezpieczne zorganizowanie odprowadzenia ścieków na oczyszczalnię. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Należy jednak pamiętać, że oddziaływanie inwestycji wodno-kanalizacyjnych na etapie realizacyjnym (budowy) będzie rodzić niedogodności związane z ograniczeniami komunikacyjnymi dla mieszkańców oraz pewne skutki w środowisku przyrodniczym. Wymienione oddziaływania będą występować tylko w krótkim okresie czasu (realizacja), a spodziewana wartość korzyści związanych ze skanalizowaniem czy zawodociągowaniem miejscowości przewyższy wielokrotnie sumę strat ekologicznych.

Negatywne oddziaływanie na rośliny i powierzchnię ziemi będzie spowodowane ich miejscowym zniszczeniem poprzez prowadzenie sieci pod ziemią. Po zakończeniu prac obowiązkowe będzie przywrócenie roślinności.

Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska. Sieci kanalizacyjne będą przedsięwzięciem liniowym, realizowanym na obszarach zainwestowanych. Kanały poprowadzone zostaną w pasach drogowych lub w ich pobliżu.

Istotne dla Powiatu są działania w zakresie gospodarki wodnej. Zaproponowane działania wpłyną pozytywnie na uregulowanie stosunków wodnych i w znaczny sposób zminimalizują skutki susz oraz powodzi.

Zasoby geologiczne - kopaliny

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;														
Kierunek: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopaliny;														
1	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopaliny	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St
2	Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St
3	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopaliny w procesie planowania przestrzennego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St

Zadania przewidziane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska w zakresie kopaliny w żaden sposób nie wpłyną negatywnie na komponenty środowiska przyrodniczego i zdrowie mieszkańców. Mają one na celu ochronę złóż poprzez odpowiednie planowanie oraz zapobieganie nielegalnemu wydobywaniu kopaliny ze złoża, więc ich oddziaływanie będzie pozytywne.

Ochrona gleb – jakość gleb

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:													
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej;															
Kierunki: 1 - Monitoring stanu i jakości gleb; 2 - Przeciwdziałanie erozji; 3 - Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb; 4 - Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi; 5 - Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego; 6 - Racjonalna gospodarka gruntami;															
1	Monitoring gleb ornych ze szczególnym uwzględnieniem gleb przy trasach komunikacyjnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W		W		W	
		St	St	St	St	St	St	St	St	St		St		St	
2	Rekultywacja terenów zdegradowanych przez wydobycie kopalin	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	
3	a/ Właściwe stosowanie i przechowywanie nawozów naturalnych i sztucznych; b/ Budowa, ogólnodostępnej i niekonwencjonalnej infrastruktury; c/ Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i płyt obornikowych	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+	
		B	B	B	B	B	B		B			B		B	
		S	S	S	S	S	S		S			S		S	
4	a/ Młody rolnik; Szkolenia dla rolników w zakresie m. in: programów rolno-środowiskowych, w zakresie wykorzystania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, ochrony roślin, wykorzystania alternatywnych źródeł energii; b/ Kursy-szkolenia;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	
5	Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	

<i>Lp</i>	<i>Zadania</i>	<i>Przewidywane znaczące oddziaływania na:</i>												
		<i>NATURA 2000</i>	<i>Różnorodność biologiczna</i>	<i>Ludzie</i>	<i>Zwierzęta</i>	<i>Rośliny</i>	<i>Woda</i>	<i>Powietrze</i>	<i>Powierzchnia ziemi</i>	<i>Krajobraz</i>	<i>Klimat</i>	<i>Zasoby naturalne</i>	<i>Zabytki</i>	<i>Dobra materialne</i>
6	Modernizacja gospodarstw; Uruchamianie i rozwój nowych przedsiębiorstw	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K

Istotną rzeczą jest zapobiegania degradacji gleb zarówno pod względem fizycznym jak i chemicznym. Zaproponowane działania mają na celu wyeliminowanie działań, których skutkiem mogłaby być degradacja gleb nawozami sztucznymi oraz metalami ciężkimi. Ponadto należy tak prowadzić gospodarkę rolną, aby nie dopuszczać do zakwaszania gleb lub przekroczenia innych parametrów. Aby podnieść świadomość ekologiczną wśród rolników należy przeprowadzać sukcesywnie szkolenia w zakresie ochrony gleb oraz skutecznego nawożenia zgodnego z zasadami ochrony środowiska.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel: Ograniczenie szkodliwego wpływu azbestu na środowisko Kierunek: Prawidłowe pozbywanie się wyrobów azbestowych														
1	Usuwanie wyrobów zawierających azbest;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Cel: Ograniczenie składowania odpadów; Kierunek: Likwidacja nielegalnych miejsc składowania odpadów;														
2	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów na terenie Gminy - Monitoring dzikich składowisk	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St	St
3	Zakup koszy i pojemników do segregacji odpadów dla miejsc użyteczności publicznej w każdej miejscowości	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		P
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D
Cel: Udoskonalanie systemu selektywnej zbiórki odpadów ; Kierunki: 1 - Osiągnięcie pożądanego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia, w szczególności frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (co najmniej 50% wagowo); 2 - Osiągnięcie odpowiedniego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów innych niż niebezpieczne, budowlanych i rozbiórkowych (min 70% wagowo); 3 - Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku; 4 - Zmniejszenie udziału odpadów organicznych w masie odpadów trafiających na wysypiska														
4	Kampanie edukacyjne skierowane do mieszkańców	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W		W
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D

<i>Lp</i>	<i>Zadania</i>	<i>Przewidywane znaczące oddziaływania na:</i>												
		<i>NATURA 2000</i>	<i>Różnorodność biologiczna</i>	<i>Ludzie</i>	<i>Zwierzęta</i>	<i>Rośliny</i>	<i>Woda</i>	<i>Powietrze</i>	<i>Powierzchnia ziemi</i>	<i>Krajobraz</i>	<i>Klimat</i>	<i>Zasoby naturalne</i>	<i>Zabytki</i>	<i>Dobra materialne</i>
5	Zwiększenie różnicy pomiędzy stawką opłaty za gospodarowanie odpadami zmieszanymi i segregowanymi na korzyść segregowanych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W		W
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D
6	Zapewnienie odpowiedniego sposobu zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W		W
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D
7	Propagowanie indywidualnego kompostowania odpadów organicznych powstających w gospodarstwach domowych i rolniczych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		P
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D		D

Istotną sprawą z punktu widzenia ochrony środowiska jest właściwa gospodarka odpadami. Odpady to jeden z największych problemów obecnych czasów. Aby nie doprowadzić do degradacji środowiska należy podejmować zdecydowane kroki w kierunku racjonalnego gospodarowania odpadami w tym budowy i rozbudowy istniejących instalacji oraz uzyskanie maksymalnego odzysku materiałowego i energetycznego. Odpady zagospodarowywane w ramach systemu będą w maksymalny sposób poddawane odzyskowi, co przyczyni się do ograniczenia ochrony zasobów naturalnych.

Gospodarowanie odpadami to także problem azbestu. Z roku na rok powstaje coraz więcej odpadów zawierających azbest. Spowodowane jest to wzrastającą wymianą pokryć dachowych zawierających azbest na bezpieczne pokrycia z blachy lub ceramiczne. Aby wyeliminować negatywny wpływ oddziaływania azbestu na środowisko w tym na powietrze atmosferyczne należy stworzyć mieszkańcom możliwość legalnego pozbywania się wyrobów zawierających azbest. Takie działania powinny być kreowane oraz koordynowane przez gminy, a narzędziem niezbędnym do realizacji tego zadania powinna być realizacja gminnych programów usuwania azbestu.

Wszystkie działania w zakresie gospodarowania odpadami mają za zadanie polepszenie jakości środowiska i wyeliminowanie negatywnego oddziaływania na jego komponenty.

Zasoby przyrodnicze - prawne formy ochrony przyrody, lasy

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:													
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
Cel: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; Kierunek: Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;															
	Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś	Ś
Cel: Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich; Kierunek: Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką;															
	Kontynuacja cyklicznych wydarzeń związanych z edukacją ekologiczną	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
Cel: Ochrona przyrody; Kierunek: Zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej;															
	Ochrona terenów cennych przyrodniczo przed niekontrolowanymi inwestycjami i tzw. dzikim zagospodarowaniem	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
	Uwzględnienie wymagań ochrony przyrody w strategiach rozwoju sektorów gospodarki oraz w planach rozwoju lokalnego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K
	a/ Rewitalizacja Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju; b/ Modernizacja parku DPS – Krzycko;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
Cel: Zrównoważony rozwój turystyki; Kierunki: 1 - Ograniczenie wpływu turystyki na środowisko; 2 - Wspieranie i budowa proekologicznej bazy turystyczno-wypoczynkowej;															
	Prowadzenie zajęć z zakresu edukacji ekologicznej społeczeństwa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i szlaków pieszych, zorganizowanie punktów widokowych, tablic informacyjnych dotyczących wartości ekologicznych i osobliwości przyrody; Rewitalizacja obiektów zabytkowych; Utworzenie nowego produktu turystycznego –geopark „Polodowcowa kraina Drawy i Dębicy” - stworzenie sieci ścieżek, rowerowych i pieszych wraz z infrastrukturą towarzyszącą; Oznakowanie stanowisk geologicznych; Punkty informacji turystycznej i obiekty edukacyjne; Kampania promocyjna;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Przebudowa dojazdu pożarowego nr 33 w Leśnictwie Dębno; Przebudowa dojazdu pożarowego nr 6 L. Buślary/Łośnica - etap II; Przebudowa dojazdu pożarowego nr 34 w Leśnictwie Dębno/Kołaczu; Przebudowa drogi dojazdowej do Kwatery Łowieckiej w Kołaczu; Budowa drogi wewnętrznej nr 239 w Leśnictwie Kołaczu; Budowa infrastruktury turystycznej; Budowa dojazdu pożarowego nr 34 odcinek Leśnictwo Kołaczu; Budowa dojazdu pożarowego nr 44 Leśnictwie Borzęcino; Przebudowa dojazdu pożarowego nr 17 w L. Popielewo/Piaski;	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
	Cel: Ochrona obszarów szczególnie cennych przyrodniczo; Kierunek: Ochrona obszarów chronionych przed degradacją;	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
	Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
	a/ Realizacja zadań ochrony czynnej w granicach wybranych rezerwatów przyrody na terenie powiatu b/ Ochrona wybranych siedlisk i gatunków wymienionych w Dyrektywie Siedliskowej	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K

Zadania zaplanowane do realizacji celu: Ochrona przyrody oraz zasobów leśnych mają na celu ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych Powiatu.

Dzięki działaniom, które sprowadzają się do uwzględnienia nowych form ochrony działań edukacyjnych i monitoringowych zostanie osiągnięty cel polegający na ochronie tych terenów przed degradacją. Ponadto wszystkie działania na rzecz podnoszenia lesistości oraz ochrony lasów przed zagrożeniami w tym pożarami z punktu widzenia ochrony zasobów są bardzo pożądane.

Wszystkie zaproponowane działania w tym zakresie nie wpłyną negatywnie na stan środowiska, wręcz przyczynią się do poprawy jego stanu, a ich oddziaływanie będzie miało w przeważającej części charakter długoterminowy.

Istotne z punktu widzenia ochrony przyrody na terenie Powiatu świdwińskiego są przedsięwzięcia związane z optymalnym wykorzystaniem przestrzeni przyrodniczej.

Zadania, które skupiają się głównie na rozwoju turystyki mają za zadanie wyeksponowania walorów przyrody, jednak przy ich realizacji należy pamiętać o samej przyrodzie, tak aby nie ucierpiała w wyniku zamierzonych działań. Potencjał przyrodniczy Powiatu jest znaczny i może przyczynić się do rozwoju sektora turystyki, trzeba mieć jednak na względzie zachowanie walorów środowiska, aby korzyści z nich mogły czerpać kolejne pokolenia.

Zagrożenia poważnymi awariami

Lp	Zadania	Przewidywane znaczące oddziaływania na:												
		NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego;														
Kierunek: Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego														
1	Uzbrojenie terenu pod przemysł na ul. Królowej Jadwigi	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0	+
		B	B	B	B	B	B		B			B		B
		S	S	S	S	S	S		S			S		S
2	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
3	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
		D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D	D
4	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców powiatu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W
		K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K	K

Zadania zaproponowane do realizacji na terenie Powiatu świdwińskiego w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym będą mieć wyłącznie pozytywne, długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie skutki dla wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego i zdrowia człowieka. Mają one na celu zapobieganie powstawaniu awarii, minimalizowaniu ich skutków, a więc tym samym nie mogą degradować jakichkolwiek innych elementów systemu przyrodniczego.

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1. Współpraca z interesariuszami

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2016 - 2019 z perspektywą na lata 2020-2023” został wykonany przy wykorzystaniu informacji uzyskanych z:

- Starostwa Powiatowego w Świdwinie,
- Urzędu Gminy Brzeżno,
- Urzędu Miejskiego w Połczynie – Zdroju,
- Urzędu Gminy Rąbino,
- Urzędu Gminy Sławoborze,
- Urzędu Gminy Świdwin,
- Urzędu Miasta Świdwin,
- Zakładów komunalnych na terenie powiatu oraz obsługujących poszczególne gminy,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie,
- Nadleśnictwa Świdwin,
- Nadleśnictwa Połczyn,
- Nadleśnictwa Gościno,
- Nadleśnictwa Białogard,
- Zachodniopomorskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Świdwinie,
- Powiatowego Zarządu Dróg w Świdwinie,
- Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Szczecinie,
- Państwowego Instytutu Geologicznego,
- Komendy Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Świdwinie,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- WIOŚ w Szczecinie,
- Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach - Terenowy Zespół Doradców w Świdwinie.

7.2. Opracowanie treści POŚ

Program ochrony środowiska pełni szczególną rolę w procesie realizacji zrównoważonego rozwoju. POŚ stanowi narzędzie koordynacji działań podejmowanych w sferze ochrony środowiska przez służby administracji publicznej oraz instytucje i przedsiębiorstwa. Zarządzanie realizacją programu winno się odbywać za pomocą instrumentów:

- A - prawnych,
- B - społecznych,
- C - finansowych,
- D - strukturalnych.

Do instrumentów prawnych należą głównie decyzje administracyjne:

- pozwolenia na pobór wody i wprowadzanie do środowiska substancji lub energii (np. na wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi),
- zezwolenia (np. na transport, odzysk, unieszkodliwianie odpadów), oceny (np. jakości powietrza, wód, oddziaływania na środowisko),
- raporty (np. oddziaływania na środowisko), zgody (np. na wyłączenie z produkcji gruntów rolnych i leśnych),
- koncesje, pozwolenia na budowę, a także inne decyzje wynikające z przepisów szczególnych.
- Instrumenty prawne są narzędziami regulacji bezpośredniej;
- wprowadzają standardy o charakterze ogólnym,

- standardy ochrony i jakości poszczególnych komponentów środowiska oraz kontrolę ich osiągnięcia.

Do instrumentów społecznych należą działania mające na celu wypracowanie akceptacji społeczeństwa dla realizacji celów i zadań POŚ. Wśród instrumentów społecznych istotne znaczenie dla efektywnej realizacji POŚ posiadają:

- współdziałanie i partnerstwo, które polegać powinno na konsultacjach społecznych i debatach publicznych oraz współpracy samorządów,
- upowszechnianie w społeczeństwie informacji o środowisku zasięganie jego opinii podczas procedur prowadzonych w sprawach ochrony środowiska,
- edukacja ekologiczna, która jest jednym ze strategicznych elementów ochrony środowiska, mającym na celu kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska nawyków i postaw, stymulacja i wspieranie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych kompetentnie i rzetelnie działających w sferze ochrony środowiska.

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- kredyty, w tym umarzalne,
- dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje z europejskich funduszy strukturalnych udzielane za pośrednictwem właściwych programów operacyjnych,
- pomoc publiczna w postaci zwolnień i ulg podatkowych, odroczeń i umorzeń,
- udzielanie gwarancji finansowych dla projektowanych zadań,
- tworzenie rynku uprawnień do emisji zanieczyszczeń.

Instrumentami strukturalnymi są:

- strategiczne i operacyjne dokumenty o zasięgu regionalnym i lokalnym, interdyscyplinarne i sektorowe, wytyczające cele i określające zadania do realizacji (strategie rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, plan zagospodarowania przestrzennego, plany miejscowe, raporty, oceny oddziaływania na środowisko itp.),
- spójny system monitoringu oraz zintegrowana baza danych o środowisku pozwalająca na cykliczną weryfikację stopnia osiągnięcia wymaganych i założonych w programie wskaźników.

Uczestnicy wdrażania programu:

- władze powiatu przygotowujące i uchwalające program oraz oceniające efektywność jego realizacji,
- powiat prowadzący działania inwestycyjne,
- organizacje pozarządowe przyjmujące na siebie rolę pośredniczenia pomiędzy administracją i społeczeństwem,
- podmioty gospodarcze, szczególnie te, które posiadają istotny wpływ na stan środowiska,
- mieszkańcy powiatu jako beneficjenci i uczestnicy realizacji POŚ.

Samorząd powiatu dysponuje kompetencjami wykonawczymi o charakterze strategicznym, opracowuje strategię powiatu, oraz programy o charakterze strategicznym, w tym POŚ. Obowiązkiem Zarządu Powiatu jest przeprowadzanie co dwa lata oceny realizacji POŚ, przygotowanie raportu z realizacji POŚ i przedstawienie tego raportu Radzie Powiatu.

7.3. Zarządzanie i monitoring realizacji programu

Wdrażanie i realizacja programu ochrony środowiska powiatu świdwińskiego w znaczącym stopniu determinowana jest przez środki finansowe. Ze względu na to, że szacunek kosztów w okresach dłuższych jest obarczony dużym błędem, w niniejszym rozdziale kalkulacja kosztów dotyczy wykonania zaplanowanych działań w planie operacyjnym programu w latach 2016 - 2019.

Oszacowanie kosztów dla poszczególnych komponentów i realizacji wskazanych w nich celów i działań nastąpiło na podstawie:

- potrzeb finansowych gmin i powiatu oraz podmiotów gospodarczych zgłoszonych do funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- analizy wydatków budżetowych w zakresie ochrony środowiska,
- zadań zgłoszonych przez gminy i podmioty gospodarcze do dofinansowania ze środków funduszy europejskich lub innych zewnętrznych źródeł pomocy finansowej.

Poniżej zestawiono szacunkowe koszty wskazanych w planie operacyjnym Programu działań. W planie finansowym Programu uwzględniono realizację działań poszczególnych komponentów środowiska. Oszacowane koszty na realizację wszystkich komponentów jest trudne, ponieważ poszczególne działania wykonywane będą w ramach indywidualnych kosztorysów, budżetów własnych jednostek realizujących zadania. Szacunkowy koszt planowanych przedsięwzięć programu dla zadań własnych powiatu wynosi około 5 638 tys. zł, a dla zadań koordynowanych około 164 648 tys. zł.

Wszystkie wyznaczone do realizacji zadania w Programie mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia poprawy stanu środowiska w powiecie świdwińskim. Przewiduje się, że nakłady na realizację inwestycji w zakresie ochrony środowiska w długofalowej perspektywie będą wzrastały.

W rozdziale tym wskazano również możliwości finansowania działań wskazanych w planie operacyjnym programu, oraz dokonano analizy osi priorytetowych WFOŚiGW w Szczecinie pod kątem oceny skuteczności doboru priorytetów środowiskowych. Warunkiem realizacji zapisów POŚ jest pozyskanie środków finansowych na realizację poszczególnych zadań. Dostępne publiczne źródła finansowania można podzielić na:

- krajowe – pochodzące z budżetu państwa, budżetów samorządów, pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji,
- programy pomocowe UE, fundusze spójności, fundusze strukturalne, programy operacyjne, regionalne programy operacyjne, fundacje i inne.

Charakterystyczną cechą finansowania zadań z ochrony środowiska w Polsce jest niski udział budżetu państwa, ciężar finansowania spada więc głównie na samorządy, fundusze ekologiczne i przedsiębiorstwa.

Opierając się na zapisach poprzednich paragrafów niniejszego rozdziału, przedstawiono najważniejsze działania w ramach zarządzania środowiskiem: wdrażanie Programu (koordynacja, weryfikacja planu operacyjnego, weryfikacja celów ekologicznych i strategii ich realizacji, współpraca z różnymi jednostkami), edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku), systemy zarządzania środowiskowego, monitoring stanu środowiska. Dla każdego zagadnienia wskazano instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

Tabela 7.1. Instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2013 – 2020	Instytucje uczestniczące
1.	Wdrażanie „Programu ochrony środowiska ”	<ul style="list-style-type: none"> – Koordynacja wdrażania „Programu...” – Współpraca z różnymi jednostkami – Raporty z wykonania Programu (2x, 2017 i 2019) – Aktualizacja Programu (1x, 2019) 	Starosta, Samorząd Województwa, Jednostki wdrażające Program
2.	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się tym zagadnieniem – Realizacja ustawy o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz ocenach oddziaływania na środowisko – Większe wykorzystanie mediów (prasa, telewizja, internet) w celach informowania społeczeństwa o podejmowanych i planowanych działaniach 	Starosta, Burmistrzowie, Wójtowie; WIOŚ, Organizacje pozarządowe

		z zakresu ochrony środowiska, w tym realizacji programów – Stosowanie systemu "krótkich informacji" o środowisku (wydawanie ulotek i broszur informacyjnych) – Szersze włączenie organizacji pozarządowych w proces edukacji ekologicznej i komunikacji ze społeczeństwem	
3.	Systemy zarządzania środowiskiem	– Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Starosta, Burmistrzowie, Wójtowie;
4.	Monitoring stanu środowiska	Monitoring wód powierzchniowych Monitoring wód podziemnych Monitoring powietrza Monitoring gleb Monitoring hałasu Raporty o stanie środowiska	WIOŚ, PSSE PIG-PIB na zlecenie GIOŚ, WIOŚ

Postęp we wdrażaniu programu można mierzyć wskaźnikami:

- wskaźniki presji na środowisko, które wskazują główne źródła problemów i zagrożeń środowiskowych (przykładowo emisja zanieczyszczeń do środowiska),
- wskaźniki stanu środowiska, odnoszące się do jakości środowiska i jakości jego zasobów (przykładowo jakość wód powierzchniowych i podziemnych). Podstawą ich określenia są wyniki badań i pomiarów uzyskane w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ),
- wskaźniki reakcji działań zapobiegawczych, pokazujące działania podejmowane przez społeczeństwo lub określoną instytucję w celu poprawy jakości środowiska lub złagodzenia antropogenicznej presji na środowisko (przykładowo procent mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków, obszary prawnie chronione jako procent całego obszaru).

7.4. Okresowa sprawozdawczość, ewaluacja oraz aktualizacja programu

Powiat po dwóch latach wdrażania programu ochrony środowiska będzie zobowiązany do sporządzenia Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska, w którym zostaną przeanalizowane podejmowane działania i określony zostanie stan realizacji założonych celów. To pozwoli podsumować w połowie okresu obowiązywania tego dokumentu czy działanie idzie w dobrym kierunku, czy zadania są realizowane, gdzie ich realizacja jest na niskim poziomie.

Program ochrony środowiska jest zatem dokumentem, który w sposób stały będzie, wspomagać ochronę środowiska na terenie Powiatu świdwińskiego, a także będzie stanowił podstawę do ubiegania się o dofinansowania na inwestycje z zakresu ochrony środowiska.

Źródła finansowania ze wskazaniem możliwych do dofinansowania działań w rozbiciu na poszczególne komponenty środowiska.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Do otrzymania dofinansowania kwalifikują się następujące działania:

- wspieranie programów czynnej ochrony przyrody na obszarach prawnie chronionych, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody,
- renowacja zabytkowych parków wiejskich i miejskich oraz prace rewitalizacyjne, pielęgnacyjne i konserwacja pomników przyrody,
- zachowanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej na obszarach chronionych,
- działania ochronne podejmowane w ramach form ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z uwzględnieniem programu NATURA 2000,

- budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa systemów kanalizacyjnych dociążających istniejące oczyszczalnie, zgodnie z wymogami Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- ochrona wód w zlewniach rzek oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych stanowiących źródło wody do spożycia,
- przedsięwzięcia ograniczające emisję zanieczyszczeń do wód powierzchniowych śródlądowych i morskich; ochrona i poprawa stanu jezior,
- zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniem, wspieranie budowy wałów i innych urządzeń melioracji wodnych podstawowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia; modernizacja stacji uzdatniania wody,
- wspieranie realizacji programu małej retencji dla województwa zachodniopomorskiego, realizowana przez gminy budowa przyłączy do istniejących sieci kanalizacyjnych oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w ramach kompleksowego systemu odprowadzania ścieków na terenach o zabudowie rozproszonej,
- wspieranie przedsięwzięć zapewniających migrację ryb, w tym programu budowy przepławek dla ryb na terenie woj. Zachodniopomorskiego,
- wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych (w tym gazów cieplarnianych) i pyłów do atmosfery,
- wspieranie zadań w zakresie likwidacji źródeł niskiej emisji poprzez racjonalizację systemów grzewczych z wykorzystaniem istniejących źródeł ciepła oraz modernizacji kotłowni i systemów grzewczych, w szczególności na terenach miejskich i kompleksów leśnych,
- wdrażanie nowoczesnych technologii i przedsięwzięć ograniczających zużycie energii w przemyśle, energetyce i gospodarce komunalnej,
- wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), w tym wykorzystanie biogazu, elektrownie wiatrowe, kotłownie na zrębki i słomę, pompy ciepłe, baterie słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne; rozwój energetyki wykorzystującej biomasę,
- wspieranie kompleksowych działań związanych z termomodernizacją budynków, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów użyteczności publicznej,
- wspieranie działań w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami,
- wspieranie zadań ujętych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami, zwłaszcza związanych z realizacją kompleksowych programów gospodarki odpadami komunalnymi, szczególnie w gminach, gdzie realizowane są wspólne, międzygminne przedsięwzięcia o zasięgu regionalnym,
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym odpadów zawierających azbest,
- wspieranie organizacji systemu zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym zagospodarowanie osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków,
- wspieranie przedsięwzięć związanych z odzyskaniem surowców wtórnych oraz gospodarczym wykorzystaniem odpadów, doposażenie w sprzęt specjalistyczny zakładów pozyskujących i przetwarzających odpady,
- wykorzystanie odpadów do celów energetycznych, budowa instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów,
- likwidacja bądź rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów, rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym likwidacja zanieczyszczeń środowiska produktami ropopochodnymi,
- wspieranie rozwoju czystych technologii oraz zmian technologicznych zapobiegających powstawaniu odpadów lub zmniejszających ich ilości albo zapewniających ich wykorzystanie w procesach produkcji.
- wspieranie przedsięwzięć zapobiegających wystąpieniu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska oraz wspieranie likwidacji ich skutków,
- podniesienie bezpieczeństwa powodziowego dorzeczy rzek Przymorza,
- doposażenie w sprzęt i środki techniczne jednostek PSP i OSP działających w krajowym systemie ratownictwa oraz innych służb realizujących zadania w zakresie ochrony przed powodzią i ochrony środowiska,

- rozwój bazy służącej realizacji programów edukacyjnych w ośrodkach edukacji ekologicznej,
- wspieranie konkursów, olimpiad i innych imprez o zasięgu ponadlokalnym, upowszechniających wiedzę ekologiczną i przyrodniczą,
- dofinansowanie programów i kampanii edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony środowiska, w tym realizowanych przez media,
- dofinansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji i seminariów z zakresu ochrony środowiska,
- dofinansowanie wydawnictw i prasy z zakresu ochrony środowiska i edukacji ekologicznej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

Współfinansowanie I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – gospodarka wodno-ściekowa. Celem programu jest poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapewnienie części krajowego wkładu publicznego na dofinansowanie przedsięwzięć uzyskujących wsparcie ze środków Funduszu Spójności w ramach I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko mających na celu wyposażenie aglomeracji powyżej 10 tys. Równoważnej Liczby Mieszkańców w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków, zgodnie z wymogami Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Celem programu jest również poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapewnienie dofinansowania przedsięwzięć mających na celu wypełnienie wymogów Dyrektywy 91/271/WEG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. W ramach projektu realizowane będą przydomowe oczyszczalnie ścieków o przepustowości do 50 RLM, oczyszczających ścieki bytowo- gospodarcze z gospodarstw domowych, gospodarstw agroturystycznych i obiektów użyteczności publicznej, a także rozwój innowacyjnych miejskich systemów oczyszczania ścieków i rozwój innowacyjnych i ekonomicznych technologii mających na celu poprawę jakości wody pitnej. W ramach przedsięwzięć w zakresie ochrony ziemi finansowany jest rozwój systemów służących zagospodarowaniu odpadów komunalnych. W ramach projektu finansowane są działania dotyczące budowy nowych oraz modernizacja i rozbudowa istniejących instalacji, a także przygotowania odpadów komunalnych do procesu odzysku, w tym recyklingu odpadów komunalnych, budowa lub dostosowanie istniejącego składowiska do wymogów obowiązującego prawa i rozwój selektywnej zbiórki odpadów. Dofinansowuje się zamykanie i rekultywację składowisk odpadów komunalnych, usuwanie wyrobów zawierających azbest, demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji. Dofinansowane mogą być gminy w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji. Program priorytetowy Edukacja ekologiczna w ramach programu realizowane są następujące rodzaje przedsięwzięć: rozwój bazy służącej edukacji ekologicznej i ponadregionalne działania z zakresu edukacji ekologicznej takie jak kampanie informacyjno – edukacyjne, produkcja i dystrybucja pomocy dydaktycznych oraz działalność wydawnicza, konkursy i przedsięwzięcia upowszechniające wiedzę ekologiczną;

Program dla przedsięwzięć w zakresie odnawialnych źródeł energii i obiektów wysokosprawnej kogeneracji.

Rodzaje finansowanych przedsięwzięć:

- wytwarzanie energii cieplnej przy użyciu biomasy (źródła rozproszone o mocy nie wyższej niż 20 MW);
- wytwarzanie energii elektrycznej w skojarzeniu przy użyciu biomasy (źródła rozproszone o mocy nie wyższej niż 3 MW);
- wytwarzanie energii elektrycznej i/lub ciepła z wykorzystaniem biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu szczątków roślinnych i zwierzęcych;
- budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji wytwarzania biogazu rolniczego w celu wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej;
- elektrownie wiatrowe o mocy nie wyższej niż 10 MW;
- wysokosprawna kogeneracja bez użycia biomasy.

Bank Ochrony Środowiska S.A. (BOŚ)

Realizację zadań w zakresie ochrony środowiska wspomaga BOŚ, który jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska. Współpracuje on z organizacjami zajmującymi się finansowaniem działań z zakresu ochrony środowiska, tj. NFOSiGW, WFOSiGW oraz innymi funduszami pomocowymi. Bank współfinansuje szerokie spektrum zadań z zakresu: ochrony wody i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery oraz ochrony powierzchni ziemi.

Nowe rozdanie funduszy UE

Nowe cele polityki spójności na lata 2015 - 2020 oraz wysokość budżetu na politykę spójności są obecnie w trakcie ustalania. Potencjalne warianty zmian w przyszłości, tematyczne obszary wsparcia wynikające ze wspólnotowych i krajowych dokumentów strategicznych, planowane rodzaje projektów oraz kategorie wydatków możliwych do współfinansowania, wynikające z projektów rozporządzeń dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności są w trakcie opracowywania.

Środki własne inwestorów

Źródłami finansowania niniejszego Programu będą zarówno środki krajowe, jak i zagraniczne. Należy stwierdzić, że podstawowym źródłem finansowania ochrony środowiska w nadchodzących latach będą środki własne inwestorów - zarówno przedsiębiorstw, jak i podmiotów komunalnych i samorządów gmin i powiatu, na których spoczywa obowiązek wdrożenia wymagań wspólnotowych m.in. w zakresie gospodarki wodno - ściekowej i odpadowej. Inwestycje te często będą musiały być wspierane kredytami i pożyczkami bankowymi. Natomiast udział środków budżetu Państwa jest mały, na poziomie mniejszym niż 1 procent.

Środki budżetowe powiatu i gmin

Na zadania z zakresu ochrony środowiska w dalszym ciągu będzie można wykorzystywać środki finansowe uzyskiwane od Marszałka Województwa z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

8. SPIS TABEL

Nr tabeli	Tytuł Tabeli	Strona
5.1	Sieć ciepła, gazowa i zużycie gazu na terenie powiatu świdwińskiego	23
5.2.	Ocena realizacji celu i podjętych zadań oraz efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego dla powiatu świdwińskiego	27
5.3.	Analiza SWOT w odniesieniu do jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu świdwińskiego	30
5.4.	Długość dróg i ulic w powiecie świdwińskim	31
5.5.	Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem	32
5.6.	Analiza SWOT: Stan klimatu akustycznego na terenie powiatu	33
5.7.	Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony przed hałasem pól elektromagnetycznych	35
5.8.	Analiza SWOT: Pola elektromagnetyczne na terenie powiatu świdwińskiego	36
5.9.	Wykaz obszarów zagrożonych erozją wodną	38
5.10.	Wyciąg działań naprawczych dla osiągnięcia dobrego stanu wód na terenie powiatu świdwińskiego	42
5.11.	Wyniki oceny w punktach pomiarowo-kontrolnych	44
5.12.	Zestawienie wyników oceny jakości wód podziemnych badanych w ramach monitoringu krajowego na terenie powiatu świdwińskiego w 2012 roku	47
5.13.	Ocena realizacji celów i kierunków w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych dla powiatu świdwińskiego	49
5.14.	Analiza SWOT: Charakterystyka gospodarki wodnej w powiecie świdwińskim	52
5.15.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	52
5.16.	Wodociągi	53
5.17.	Odprowadzanie ścieków w latach 2011 - 2014	54
5.18.	Kanalizacja	54
5.19.	Ocena realizacji celów i kierunków w zakresie ochrony wód i stosunków wodnych dla powiatu świdwińskiego	56
5.20.	Analiza SWOT: Charakterystyka gospodarki wodno-ściekowej w powiecie świdwińskim	58
5.21.	Udokumentowane złoża kopalin na terenie powiatu Świdwińskiego	59
5.22.	Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony kopalin przed negatywnym oddziaływaniem dla powiatu świdwińskiego	60
5.23.	Wskaźnik stanu środowiska	60
5.24.	Analiza SWOT: kopalin na terenie powiatu świdwińskiego	62
5.25.	Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem dla powiatu świdwińskiego	64
5.26.	Analiza SWOT: Stan gleb na terenie powiatu świdwińskiego	66
5.27.	Ocena realizacji celu i kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami dla powiatu świdwińskiego	71
5.28.	Analiza SWOT: Stan gospodarki odpadami na terenie powiatu świdwińskiego	74
5.29.	Ocena realizacji celu i działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu dla powiatu świdwińskiego	84
5.30.	Analiza SWOT: Walory przyrodnicze powiatu świdwińskiego	88
5.31.	Ocena realizacji celu i kierunków działań w zakresie poważnych awarii dla powiatu świdwińskiego	89
5.32.	Analiza SWOT: Zapobieganie poważnym awariom	92
6.1.	Cele, kierunki interwencji oraz zadania	93
6.2.	Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	106
6.3.	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	109

9. SPIS MAP

1. Mapa sieci dróg w administracji Powiatowego Zarządu dróg w Świdwinie – str. 153

10. SPIS WYKRESÓW

Nr wykresu	Tytuł wykresu	Strona
5.1	Emisja gazów i pyłów w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim	21
5.2.	Emisja CO ² w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim	21
5.3.	Przyrost liczby pojazdów samochodowych w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim	23
5.4.	Przyrost długości sieci c.o. i przyłączy c.o. w latach 2011 i 2014 w powiecie świdwińskim	24
5.5.	Zużycie wody według branż w latach 2011 – 2014 w powiecie świdwińskim	53
5.6.	Zużycie wody na 1 mieszkańca ogółem oraz w gospodarstwie domowym w latach 2011 – 2014 w powiecie świdwińskim	53
5.7.	Przyrost osób korzystających z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	54
5.8.	Odprowadzanie ścieków w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	55
5.9.	Przyrost osób korzystających z kanalizacji w % ogółu mieszkańców w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	55
5.10.	Przyrost czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	56
5.11.	Powierzchnia niezrekultywowanych składowisk w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	61
5.12.	Powierzchnia gruntów nieużytkowanych do zalesienia w latach 2011 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	63
5.13.	Selektywnie zebrane odpady niebezpieczne w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego	68
5.14.	Selektywnie zebrane odpady komunalne w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego	69
5.15.	Liczba budynków mieszkalnych objętych zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego	70
5.16.	Powierzchnia składowisk odpadów w latach 2012 – 2015 na terenie powiatu świdwińskiego	71
5.17.	Obszary chronione na terenie powiatu świdwińskiego w 2014 r.	81
5.18.	Powierzchnia gruntów leśnych [ha] w latach 2012 – 2014 na terenie powiatu świdwińskiego	84

11. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1. Mapa sieci dróg
2. Mogilniki zlikwidowane w 2010 r., objęte monitoringiem w 2012 r.
3. Mogilniki zlikwidowane w 2010 r., objęte monitoringiem w 2013 r.

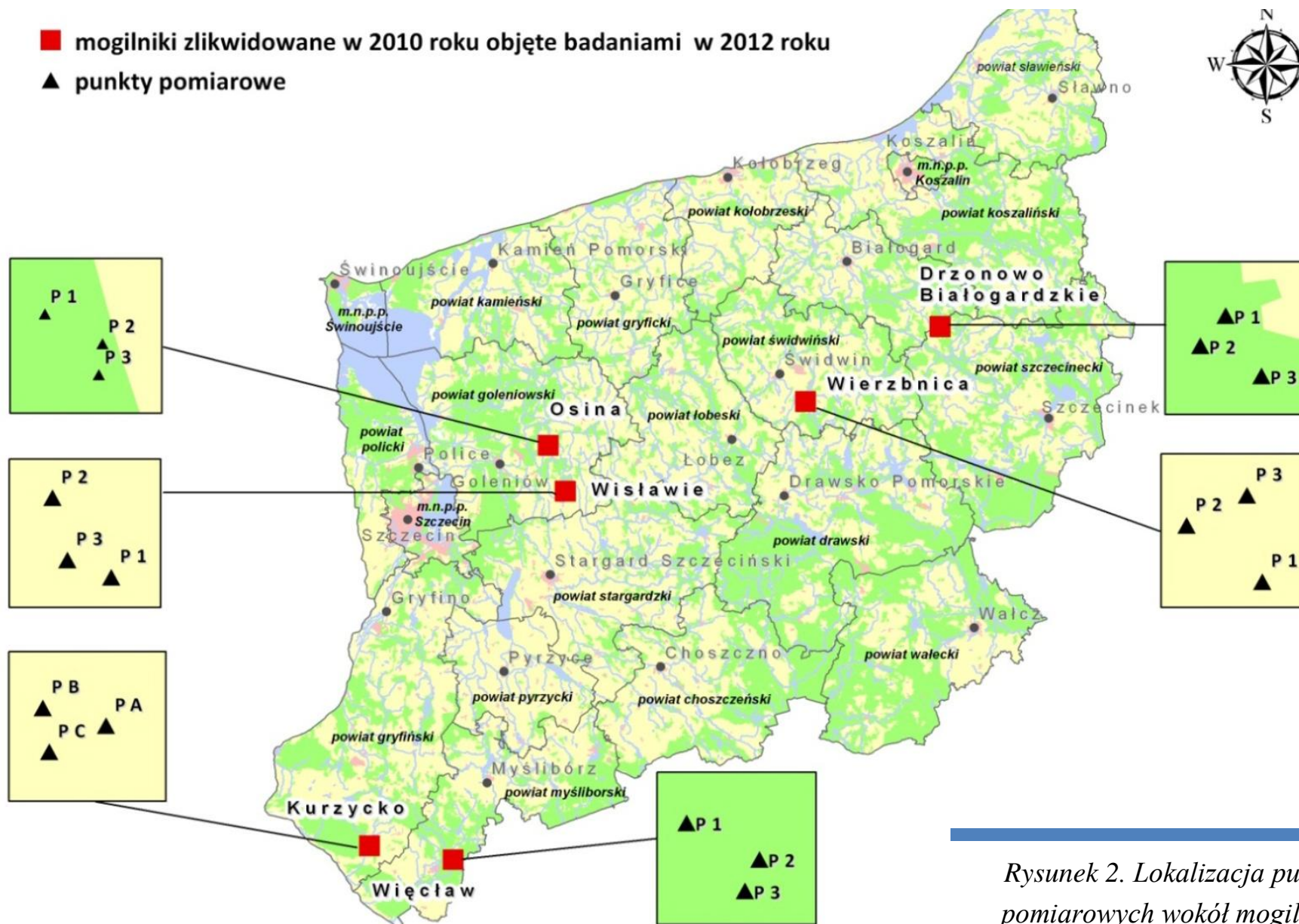
12. ZAŁĄCZNIKI DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Na następnej stronie: Rys. nr 1. Mapa dróg w powiecie świdwińskim

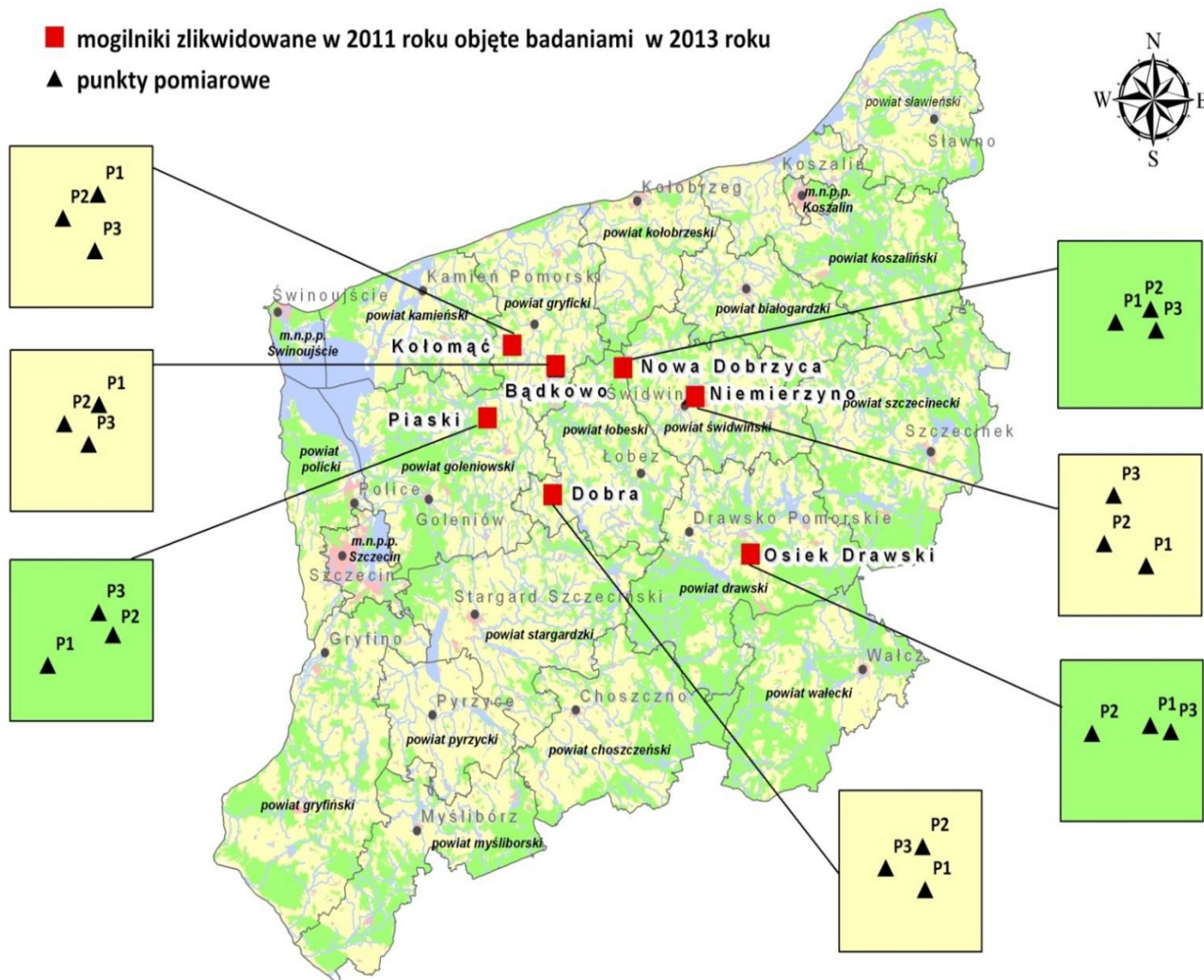

■ mogilniki zlikwidowane w 2010 roku objęte badaniami w 2012 roku

▲ punkty pomiarowe

Rysunek 2. Lokalizacja punktów pomiarowych wokół mogilników zlikwidowanych w 2010 roku

Rysunek 3. Lokalizacja punktów pomiarowych wokół mogilników zlikwidowanych w 2011 roku objętych badaniami przez WIOŚ w Szczecinie w 2013 roku (źródło: WIOŚ w Szczecinie)